

Postgrau en
Direcció i Gestió
Públiques

Com l'Administració de la Generalitat de Catalunya pot fer més comprensibles les normes jurídiques per millorar-ne el coneixement entre la ciutadania

Nom de l'estudiant: Rubèn Ramírez Fernàndez

Nom del tutor: Jordi Graells i Costa

Data: 25 de febrer de 2022

A la meva germana, la meva mare i el meu pare: ho són tot per a mi.

A la Queralt, a qui dec tant.

A l'Adriana.

Moltes gràcies, Jordi, ets un crac;

Gent del Postgrau, sou la pera.

Índex

1. Resum	5
2. Justificació	6
3. Objectiu	13
4. Metodologia	14
5. Marc teòric	15
6. Resultats	22
6.1. Catàleg de recursos i formació	22
6.2. Certificat de coneixements de llenguatge jurídic (nivell J)	25
6.3. Institucionalització de l'assessorament lingüístic i intervenció d'altres perfils professionals	29
6.4. Model CAP bidireccional	33
6.5. Model CAP multicanal	37
6.6. Model CAP obert/pluridisciplinari	39
6.7. Model CAP planificat	43
7. Pla d'acció	46
8. Bibliografia i webgrafia	47
9. Normativa, jurisprudència, doctrina i actes administratius	58
10. Abreviacions	61

1. Resum

En les societats complexes, en què el dret regeix molts aspectes de la vida, és indispensable que la ciutadania compregui les normes jurídiques per poder conèixer-les i, així, complir-les. En aquest treball de final de postgrau s'efectua una recerca aplicada, des de les ciències del llenguatge i la comunicació, sobre com millorar la comprensibilitat de les normes jurídiques. A partir dels resultats obtinguts, es formula un pla d'acció que estableix mesures que l'Administració de la Generalitat de Catalunya hauria d'aplicar per millorar el coneixement de les normes jurídiques entre la ciutadania.

En las sociedades complejas, en las que el derecho rige muchos aspectos de la vida, es indispensable que la ciudadanía comprenda las normas jurídicas para poder conocerlas y, así, cumplirlas. En este trabajo de fin de postgrado se efectúa una investigación aplicada, desde las ciencias del lenguaje y la comunicación, sobre cómo mejorar la comprensibilidad de las normas jurídicas. A partir de los resultados obtenidos, se formula un plan de acción que establece medidas que la Administración de la Generalitat de Catalunya debería aplicar para mejorar el conocimiento de las normas jurídicas entre la ciudadanía.

In complex societies, where law governs many aspects of life, it is indispensable that citizens understand the legal norms to be able to know them and thus comply with them. In this final postgraduate degree project an applied investigation is done, using Linguistics and Communication sciences, on how to improve the clarity of legal norms. Based on the results obtained, an action plan is formulated that establishes measures that Administració de la Generalitat de Catalunya should apply to improve the knowledge of legal norms among citizens.

2. Justificació

La comprensibilitat del llenguatge en l'àmbit del dret és una qüestió universal (González Salgado, 2009, p. 244; Conti i Peruginelli, 2021, p. 6), que no entén d'èpoques ni de fronteres. Històricament (Arenas Arias, 2018, p. 251-252), s'han succeït nombroses personalitats que han defensat la importància que la legislació sigui redactada de manera entenedora¹. En l'actualitat, i respecte del nostre entorn més proper, les dades constaten que aquesta qüestió no ha perdut vigència ni importància.

El Consell General del Poder Judicial (2000), l'òrgan de govern del poder judicial de l'Estat espanyol², va preguntar a 1.200 persones, a través d'una enquesta d'opinió realitzada el 2000, si estaven molt, bastant, poc o gens d'acord amb l'afirmació següent: «[e]l lenguaje y los procedimientos de los tribunales son excesivamente complicados y difíciles de entender para el ciudadano medio» (Consell General del Poder Judicial, 2000, p. 179). El 84% de les persones enquestades van respondre que hi estaven d'acord³.

El 2011, la Comissió per a la Modernització del Llenguatge Jurídic, constituïda pel Govern de l'Estat espanyol per analitzar la situació del llenguatge emprat pels professionals del dret⁴, va informar que «un 82% de los ciudadanos considera que el lenguaje jurídico es excesivamente complicado y difícil de entender» (Govern de l'Estat espanyol, 2011c, p. 2). En el mateix informe en què es publica aquesta dada, després d'enquestar estudiants de dret, s'indica que «[l]os futuros juristas estiman que un elevado porcentaje de los profesionales del derecho se expresa de forma inadecuada (44% lenguaje oral; 56% lenguaje escrito). Al mismo tiempo, reconocen que el lenguaje jurídico es difícil de comprender» (Govern de l'Estat espanyol, 2011d, p. 3).

La llengua anglesa tampoc s'escapa d'aquesta problemàtica: amb l'objectiu d'esbrinar certes preferències comunicatives en l'àmbit legal, Trudeau (2012) va mostrar a les 376 persones que enquestava dos tipus de textos legals escrits en llengua anglesa, de contingut idèntic però amb un estil de redacció diferent: d'una banda, textos escrits en «plain language» i, de l'altra, textos escrits en «traditional legal language»⁵. Independentment de la condició i nivell formatiu, de mitjana, el 80% de les persones enquestades van preferir els textos escrits en «plain language» (Trudeau, 2012, p. 142-143). La doctrina reconeix les dificultats dels juristes de llengua anglesa per expressar-se amb claredat:

We lawyers do not write plain English. We use eight words to say what could be said in two. We use arcane phrases to express commonplace ideas. Seeking to be precise, we become redundant. Seeking to be cautious, we become verbose. (Wydick, 2005, p. 3)

¹ Marquès de Beccaria, Jeremy Bentham (Arenas Arias, 2018, p. 251-252; Galiana Saura, 1999, p. 20-21), Erasme de Rotterdam, Montesquieu (Arenas Arias, 2018, p. 251) o Jhering (Galiana Saura, 1999, p. 20-21) en serien alguns exemples.

² D'acord amb l'article 122.2 de la Constitució espanyola (des d'ara CE).

³ El 12% dels enquestats van respondre que hi estaven en desacord, mentre que el 4% restant van respondre que no tenien opinió.

⁴ Vegeu la Resolució del 21 de gener de 2010, de la Subsecretaria, per la qual es publica l'Acord del Consell de Ministres del 30 de desembre de 2009, per constituir la Comissió per a la Modernització del Llenguatge Jurídic.

⁵ Per distingir entre estils de redacció, l'investigador va incorporar construccions en veu passiva, construccions que prestaven massa atenció a les normes jurídiques i als detalls («legalistic») i paraules sobreres («wordy») a uns textos («traditional legal language»), mentre que als altres («plain language») va prescindir de tots aquests recursos.

El dret incideix directament en la vida de tota la ciutadania⁶; per això el llenguatge que empren les institucions públiques és tan important: determina la manera com els polítics i els servidors públics es relacionen amb les persones a qui serveixen (Regne Unit, 2009, p. 5). El grup d'experts a qui la Cambra dels Comuns, la cambra baixa del Parlament del Regne Unit, va encarregar l'elaboració d'un informe sobre la qualitat del llenguatge emprat per polítics i funcionariat britànics conclou que:

The language of government, politics and administration matters. The public sphere demands a public language that conveys meaning. Any language that obscures, confuses or evades does not fulfil its public purpose [...] Good government requires good language; while bad language is a sign of poor government. (Regne Unit, 2009, p. 19)

La Comissió per a la Modernització del Llenguatge Jurídic, a través de l'informe esmentat prèviament, assegura que «un mal uso del lenguaje por parte de estos [els professionals del dret] genera inseguridad jurídica e incide negativamente en la solución de los conflictos sociales» (Govern de l'Estat espanyol, 2011c, p. 3). A jutjar per aquestes afirmacions, es pot convenir que els poders públics han d'emprar un llenguatge que sigui intel·ligible per a la ciutadania.

En l'àmbit del dret, doncs, aquesta exigència de claredat en el llenguatge s'accentua per diverses raons: metafòricament, Wright observa que «the only tool of the lawyer is words» (citat per Unió Europea, 2013b, p. 239); mentre que la Unió Europea, en el mateix estudi, assegura que «[i]n law, words do not only possess a descriptive role, but also a performative power: they change the reality of people involved» (2013, p. 239). Segons adverteix Galiana Saura (1999, p. 12), a més d'incidir greument en la seguretat jurídica, els problemes que es deriven de formular incorrectament les normes jurídiques, precisament per la seva incomprendibilitat, provoquen el desconeixement de l'ordenament jurídic. L'autora defensa que:

[L]a correcció del llenguatge [...] és un element d'integració social de la norma, que va dirigida al jurista i també al ciutadà, de manera que el text formulat mitjançant el llenguatge legal s'ha d'adaptar a les característiques dels seus destinataris, perquè s'ha de valorar que un text legal o una disposició no és una obra tancada dins d'ella mateixa, sinó que té una destinació pública i uns usuaris previsibles.⁷ (Galiana Saura, 1999, p. 15)

Les nombroses obres publicades sobre el llenguatge en l'àmbit del dret demostren el gran interès que aquesta matèria ha generat tradicionalment. També ho evidencien altres iniciatives, totes relacionades amb la necessitat de cercar instruments perquè els juristes s'expressin d'una manera més comprensible, però sense que això comporti una pèrdua de precisió tècnica⁸.

Així, des d'una perspectiva internacional, Tiersma i Solan (2012) i Wydick (2005) són considerats autors de referència en llengua anglesa. Per la seva banda, molts estudis prenen com a punt de partida l'informe encarregat per la Cambra dels Comuns (2009), citat més amunt, que analitza l'ús del llenguatge oficial per part del Parlament i les administracions públiques (des d'ara AP) del Regne Unit.

⁶ Conti i Peruginelli (2021, p. 1) ho expressen així: «[i]n our complex society, law regulates our social, political, and economic activities from birth to death».

⁷ En aquest sentit, Sanjaume i Navarro (2005, p. 3) recorda que les lleis són l'expressió de la voluntat del poble i que els destinataris de les lleis són els ciutadans en general, i específicament les persones i els grups afectats directament per les regulacions.

⁸ Sobre el difícil equilibri entre precisió i claredat, vegeu, per exemple, Unió Europea (2013, p. 57, 235 i 244).

La doctrina sol destacar tres publicacions de la Unió Europea: *Cómo escribir con claridad* (Unió Europea, 2013a), guia que recull deu consells de redacció per al personal de la Comissió Europea; *Document quality control in public administrations and international organisations* (Unió Europea, 2013b), estudi en què s'examina, des d'una perspectiva teòrica i comparada, la qualitat dels textos de diverses AP i organismes internacionals⁹, i *Guía práctica común del Parlamento Europeo, del Consejo y de la Comisión para la redacción de textos legislativos de la Unión Europea* (Unió Europea, 2015), que enuncia principis per redactar de forma clara i precisa els actes jurídics que dicten les tres institucions europees autores de la guia. Abans d'aquestes publicacions, el 1998, algunes de les institucions integrants de la llavors Comunitat Europea ja havien subscrit un acord pel qual s'establien unes directrius comunes sobre la qualitat de la redacció de la legislació comunitària¹⁰.

A l'Estat espanyol¹¹, Montolío Durán (2021) cita com a obres institucionals més recents, impulsades per la Reial Acadèmia Espanyola, el *Diccionario del Español Jurídico* (2016), el *Libro de estilo de la Justicia* (2017) i el *Diccionario panhispánico del español jurídico*¹². Prèviament, el Congrés dels Diputats havia aprovat el 2002 la *Carta de derechos de los ciudadanos ante la justicia* (Govern de l'Estat espanyol, 2002)¹³, que, sota el títol *Una justicia comprensible*, reconeix diversos drets relatius a la comprensibilitat de les actuacions judicials¹⁴.

En l'informe de la Comissió per a la Modernització del Llenguatge Jurídic (Govern de l'Estat espanyol, 2011d), citat anteriorment, es presenten recomanacions dirigides als professionals del dret perquè usin un llenguatge més clar i comprensible per a la ciutadania¹⁵. El març de 2021, les principals autoritats en matèria jurídica de l'Estat espanyol van subscriure el *Protocolo general de colaboración para el fomento de un lenguaje jurídico moderno y accesible para la ciudadanía*, pel qual, entre d'altres, les autoritats signants es comprometen a col·laborar en l'impuls de la formació lingüística dels professionals del dret i crear una «Comisión para la claridad y modernización del lenguaje jurídico» (Govern de l'Estat espanyol, 2021, p. 8-9).

⁹ En l'estudi es pretenen respondre, entre d'altres, les preguntes següents: «[h]ow can these two conflicting needs, precision and transparency, be combined without compromising either of the two? What answers to this question are provided by public administrations and international organisations in different contexts?» (Unió Europea, 2013b, p. 5). Sanjaume i Navarro (2017) en resumeix les recomanacions i alguns dels procediments que es destaquen com a bones pràctiques.

¹⁰ Es tracta de l'Acord interinstitucional, del 22 de desembre de 1998, relatiu a les directrius comunes sobre la qualitat de la redacció de la legislació comunitària. D'acord amb el considerant 1, «[u]na formulación clara, sencilla y precisa de los actos legislativos comunitarios es esencial para que la legislación comunitaria sea transparente, y para que la opinión pública y los medios económicos la comprenda sin dificultad».

¹¹ Per a més informació sobre el panorama del llenguatge jurídic en l'Estat espanyol, vegeu el capítol 1, *Una perspectiva lingüística para abordar el discurso de la Administración en español*, de l'obra *El discurso del ámbito de la Administración* (da Cunha, 2020, p. 1-19).

¹² <https://dpej.rae.es/>

¹³ Segons s'indica en el mateix document, el Ple del Congrés dels Diputats va aprovar-la per unanimitat el 16 d'abril de 2002 com una proposició no de llei.

¹⁴ Per exemple, l'apartat 6 de la carta esmentada disposa que «[e]l ciudadano tiene derecho a que en las vistas y comparencias se utilice un lenguaje que, respetando las exigencias técnicas necesarias, resulte comprensible para los ciudadanos que no sean especialistas en derecho [...]»; mentre que, d'acord amb l'apartat 7, «[e]l ciudadano tiene derecho a que las sentencias y demás resoluciones judiciales se redacten de tal forma que sean comprensibles por sus destinatarios, empleando una sintaxis y estructura sencillas, sin perjuicio de su rigor técnico [...]» (Govern de l'Estat espanyol, 2002, p. 5).

¹⁵ La Comissió per a la Modernització del Llenguatge Jurídic va elaborar l'informe a partir de tres investigacions prèvies (Govern de l'Estat espanyol, 2011a, 2011b i 2011c), realitzades amb motiu d'aquest mateix informe: *Estudio de campo: Lenguaje escrito*; *Estudio de campo: Lenguaje jurídico en los medios* i *Estudio de campo: Políticas públicas comparadas*, respectivament.

El 2005, el Govern de l'Estat espanyol va aprovar les *Directrius de tècnica normativa*¹⁶ amb l'objectiu, d'una banda, de complir amb el principi de seguretat jurídica per mitjà de la millora de la qualitat tècnica i lingüística i, de l'altra, d'assolir l'homogeneïtzació i normalització dels textos (§ 4 del preàmbul de l'annex). Les directrius són aplicables a totes les normes d'origen governamental i «en todo lo que sea posible, a las disposiciones y actos administrativos de los órganos de la Administración General del Estado que se publiquen en el “Boletín Oficial del Estado”» (apartat segon de l'annex), i insten, en l'àmbit lingüístic, a utilitzar un «[l]enguaje claro y preciso, de nivel culto, pero accesible»¹⁷ (§ 1 del punt 101 de l'annex).

Considerant l'opinió d'altres experts, Arnall Duch sosté que «en vista del gran nombre de publicacions que s'han elaborat sobre el LJC [llenguatge jurídic català], el panorama és positiu des del punt de vista quantitatiu» (2020): així ho confirmaria l'atenció que n'ha rebut per Duarte i Montserrat (2002, 2008 i 2009), Mestres i Serra (2016), Pou i Pujolràs (2011 i 2012) o Sanjaume i Navarro (2005, 2009, 2017 i 2020), per citar-ne només alguns¹⁸. Com una de les obres pioneres en llengua catalana, se sol destacar *50 documents jurídics en català*, editat per l'Il·lustre Col·legi d'Advocats de Barcelona (1976)¹⁹. La Societat Catalana d'Estudis Jurídics, una de les societats filials de l'Institut d'Estudis Catalans, amplia i actualitza el *Diccionari jurídic*²⁰, que consta de més de 9.000 registres i es pot consultar en línia i gratuïtament.

L'Escola d'Administració Pública de Catalunya (des d'ara EAPC) ha contribuït significativament a promoure la recerca en l'àmbit del llenguatge administratiu i jurídic, però també en els del dret lingüístic i la política lingüística i sociolingüística, des que publica la *Revista de Llengua i Dret, Journal of Language and Law*²¹, revista científica en línia, gratuïta i de periodicitat semestral. Paral·lelament, l'EAPC ha editat *La redacció de les lleis* (GRETEL, 1995) i el *Manual de llenguatge administratiu* (Duarte i Montserrat, Alsina i Keith i Sibina i Cuní, 2002).

L'Administració de la Generalitat de Catalunya (des d'ara AGC), en compliment de les obligacions de foment i difusió de la llengua catalana que li atribueix l'Estatut d'autonomia de Catalunya²² (des d'ara EAC), ha publicat la col·lecció digital *Biblioteca Tècnica de Política Lingüística*²³, que s'estructura en sis sèries. La sèrie *Criteris Lingüístics* inclou tres publicacions especialment rellevants per a aquesta disciplina: *Criteris de traducció de noms, denominacions i topònims* (Generalitat de Catalunya, 1999); *Documentació jurídica i administrativa* (Generalitat de Catalunya, 2002) i *Criteris de traducció de textos*

¹⁶ Vegeu la Resolució del 28 de juliol de 2005, de la Subsecretaria, per la qual es dona publicitat a l'Acord del Consell de Ministres, del 22 de juliol de 2005, pel qual s'aproven les Directrius de tècnica normativa.

¹⁷ En el mateix § del punt 101 es declara que «[e]l destinatario de las normas jurídicas es el ciudadano. Por ello deben redactarse en un nivel de lengua culto, pero accesible para el ciudadano medio, de manera clara, precisa y sencilla».

¹⁸ Per consultar un recull breu de bibliografia i recursos sobre el llenguatge jurídic català, vegeu Arnall Duch (2020); per consultar-ne un d'exhaustiu, vegeu la seva tesi doctoral (Arnall Duch, 2019a).

¹⁹ Recentment, es va publicar una altra iniciativa privada: *Llibre d'estil jurídic* (Centre d'Estudis Garrigues, 2010).

²⁰ <https://cit.iec.cat/DJC/default.asp?opcio=1>

²¹ <http://revistes.eapc.gencat.cat/index.php/rld>

²² «Els poders públics han de protegir el català en tots els àmbits i sectors i n'han de fomentar l'ús, la difusió i el coneixement. Aquests principis també s'han d'aplicar respecte a l'aranès» (article 50.1 de l'EAC). L'Estatut d'autonomia de Catalunya del 1979 (des d'ara EAC 1979) ja establia que la Generalitat havia de prendre les mesures necessàries per tal d'assegurar-ne el coneixement (article 3.3). Sobre la llengua occitana, denominada aranès a l'Aran i llengua pròpia d'aquest territori, oficial a Catalunya (article 6.5 de l'EAC), vegeu la Llei 35/2010, d'1 d'octubre, de l'occità, aranès a l'Aran.

²³ https://llengua.gencat.cat/ca/serveis/informacio_i_diffusio/publicacions_en_linia/btpl_col/

normatiu del castellà al català (Generalitat de Catalunya, 2010)²⁴. Els llibres electrònics *Manual de llenguatge judicial* (Generalitat de Catalunya, 2003) i *Curs de llenguatge jurídic* (Generalitat de Catalunya, 2008), impulsats pel Departament de Justícia, completen l'ampli catàleg de recursos lingüístics en l'àmbit del dret que l'AGC ha elaborat.

Des d'un punt de vista normatiu, el *Manual d'elaboració de les normes de la Generalitat de Catalunya* (1992), que, d'una banda, especifica els tràmits que s'han de seguir en l'elaboració de les disposicions normatives que aprova i, de l'altra, consigna recomanacions adreçades a millorar-ne la qualitat formal (p. 4); conté seixanta-vuit regles lingüístiques (vegeu l'apartat «Llenguatge», p. 23-29), d'estil (núm. 1-8), sintaxi (núm. 9-23), morfologia (núm. 24-36), lèxic i semàntica (núm. 37-50) i convencions (núm. 51-68). D'ençà del restabliment de la institució el 10 d'abril de 1980²⁵, els serveis lingüístics del Parlament de Catalunya (des d'ara PC) han revisat els textos que tramiten els òrgans de la PC aplicant unes regles lingüístiques i formals, que es recullen de manera actualitzada en el *Llibre d'estil de les lleis i altres textos del Parlament de Catalunya* (2022). En el llibre es pretén que els textos «tinguin la necessària qualitat tècnica i lingüística i siguin coherents, entenedors i eficaços» (2022, p. 5).

Hi ha tres iniciatives noves que confirmen l'interès per fer més comprensible la llengua catalana, especialment en l'àmbit del dret. D'entrada, convé remarcar que l'EAPC i disset entitats més²⁶, tres de les quals del Principat d'Andorra²⁷, han subscrit un conveni per impulsar el desenvolupament del portal *Compendium.cat*, que integrarà molts dels recursos que actualment es troben dispersos en diferents webs institucionals (Gelpí Arroyo, 2022). En segon lloc, el Departament de la Vicepresidència i de Polítiques Digitals i Territori de l'AGC, a través de la Direcció General de Serveis Digitals i Experiència Ciutadana, ha posat a disposició de la ciutadania diversos materials sobre el llenguatge planer (2021a)²⁸. Per últim, destaca la publicació de la *Guia de bones pràctiques sobre escrits, informes orals i actuacions judicials* (2021), a càrrec del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, el Consell de l'Advocacia Catalana i l'Il·lustre Col·legi de l'Advocacia de Barcelona. Aquesta guia s'afegeix al *Manual de bones pràctiques lingüístiques a la justícia* (Generalitat de Catalunya, 2013), que el Departament de Justícia de l'AGC va elaborar per fer front a una situació anòmala:

L'àmbit jurídic en general, i el judicial en concret, han restat força al marge del procés de recuperació de l'ús institucional del català [...] Els esforços que s'han esmerçat per restablir-hi el català com a llengua de treball emprada amb normalitat han topat amb diverses barreres

²⁴ En l'obra es reclama «[l]a necessitat de traduir al català normatives pensades i escrites en castellà. El suplement en català amb la versió oficial de les disposicions de caràcter general [...] del Butlletí Oficial de l'Estat n'és un exemple clar».

²⁵ <https://www.parlament.cat/40anys/>

²⁶ Concretament, el Consell de l'Advocacia Catalana, el Departament de Justícia, el Departament de Cultura, el Consell de Garanties Estatutàries, la Comissió Jurídica Assessora, el Consorci del Centre de Terminologia Termcat (des d'ara TERMCAT), la Universitat Pompeu Fabra, la Societat Catalana d'Estudis Jurídics, el Col·legi Notarial de Catalunya, el Deganat dels Registradors de Catalunya, el Consell de Procuradors dels Tribunals de Catalunya, el Consell de Col·legis de Graduats Socials de Catalunya, el Consolat de Mar de la Cambra de Comerç de Barcelona, la Mútua de Previsió Social per a advocats Alter Mútua, el Consell General d'Andorra, la Universitat d'Andorra i el Col·legi d'Advocats d'Andorra (vegeu la notícia *L'EAPC participa en el projecte de portal Compendium.cat per fomentar l'ús del llenguatge jurídic català*, publicada a <https://eapc.gencat.cat/ca/detalls/Noticia/12-portal-compendium>).

²⁷ Sobre les polítiques lingüístiques actuals del Principat d'Andorra, vegeu Cortès Minguet (2018). L'autor ressenya breument el *Manual de llenguatge jurídic* (Principat d'Andorra, 2017), que conté vocabulari i criteris lingüístics propis del Principat d'Andorra.

²⁸ Vegeu, també, <https://atenciociutadana.gencat.cat/ca/manuals-i-guies/pindoles-informatives/material-sessio-1-llenguatge-planer/>

de caire legal i organitzatiu, però també amb obstacles derivats de les actituds i de la manca de competència en llengua catalana.²⁹ (Generalitat de Catalunya, 2013, p. 4)

En contrast amb la vessant lingüística, s'observa que no s'ha estudiat prou la vessant comunicativa del dret. Tampoc ho ha estat, en particular, la vessant comunicativa de les normes jurídiques. De fet, aquesta manca d'atenció envers la comunicació no és exclusiva de l'àmbit legal, sinó que ho és, segons adverteix Canel Crespo, respecte de l'AP en general:

Éste es el primer libro que se escribe enfocado exclusivamente en la Comunicación de la Administración Pública. Hay trabajos que aportan algo al contemplar, práctica y normativamente, las tensiones que se producen en la gestión pública entre política y comunicación; los hay que miran a la comunicación de los gobiernos, o los que cubren la responsabilidad que tienen las autoridades públicas de promocionar sus territorios; y, por supuesto, son muchos los libros que buscan ayudar a los partidos a ganar elecciones. Pero pocos han tomado la Administración Pública como unidad que comunica, lo cual resulta paradójico si se considera que ésta emplea a muchas personas para realizar un trabajo para el que es clave relacionarse con la sociedad.³⁰ (2018, p. 11)

Exposant les línies generals que inspiren la normalització lingüística dels àmbits vinculats al Departament de Justícia de l'AGC, Graells i Costa i Plana i Franch sostenen que per establir una bona comunicació amb la ciutadania la llengua n'és el principal vehiculador, «però no és ni de bon tros l'únic [...] [p]erquè la llengua només és un dels elements en què s'ha de recolzar la modernització de l'Administració» (1998, p. 13-14). Es defensa, doncs, l'opinió que la comunicació de l'Administració pública (des d'ara CAP) no només és llenguatge, sinó que és un procés complex d'intercanvi de realitats cognoscitives (Canel Crespo, 2018, p. 43): en efecte, la comunicació està constituïda per molts més aspectes que no solament les paraules amb què es vol transmetre un missatge (o una norma jurídica). Per això, cal analitzar la comprensibilitat del dret a través de la lingüística i també d'altres disciplines científiques. En aquest sentit, Calvo Ramos assenyala que:

Generalmente, cuando se plantea las revisiones, elaboración o reforma de las leyes únicamente se tiene en cuenta lo que solemos llamar el *contenido*³¹ de las mismas y los principios del derecho a que deben someterse [...] Pero observamos que para nada se tienen en cuenta otras características que, como textos, deben tener las leyes y cuyo cumplimiento incide notoriamente en la eficacia y eficiencia de esas leyes. (2004, p. 13-14)

D'acord amb aquesta argumentació, l'autora proposa la necessitat de considerar les lleis, a més de des de perspectives jurídiques, com a discursos polítics, processos de comunicació i d'interacció social, i

²⁹ Calatayud Aguilar comparteix aquesta valoració: «[a] diferència d'altres àmbits, en què l'acció de dinamització de l'ús del català ha tingut efectes visibles i persistents, en el món de la justícia les accions no han tingut resultats tan positius i les dificultats es manifesten al llarg del temps» (2016, p. 44). *En català, també és de llei* és el lema de la campanya d'informació i sensibilització que la Direcció General de Política Lingüística de l'AGC, actualment la Secretaria de Política Lingüística (vegeu el Decret 257/2021, de 22 de juny, de reestructuració del Departament de Cultura), va realitzar l'any 2014 per fomentar l'ús del català en el món de la justícia (Generalitat, 2016), iniciativa de què tracta l'article de Calatayud Aguilar. Sobre els drets lingüístics de la ciutadania en aquest mateix àmbit, vegeu Feliu Morell (2020).

³⁰ Vegeu el capítol primer, titulat *Administración pública y comunicación*, d'aquesta mateixa obra (Canel Crespo, 2018, p. 17-46), capítol en què l'autora repassa la bibliografia més destacada en l'àmbit de la comunicació per defensar aquest parer.

³¹ La cursiva és de l'autora.

textos literaris (Calvo Ramos, 2004, p. 14-15). Fer el dret més entenedor hauria de ser una tasca interdisciplinària, en què intervinguin juristes, professionals de l'Administració pública, lingüistes, politòlegs, sociòlegs, persones expertes en usabilitat, disseny, visualització de la informació i especialistes en ciències del comportament (Montolíó Durán, 2021). Perquè, com defensen Graells i Costa i Ramilo Araujo, les polítiques públiques i els serveis públics del segle XXI s'han d'elaborar i prestar, respectivament, amb caràcter interdepartamental, interinstitucional i relacional (2013, p. 106), fet que comporta, en aquest darrer cas, la participació imprescindible de diferents agents per respondre millor a les necessitats complexes de la societat actual.

3. Objectiu

Davant aquest context, en què la majoria d'actuacions tracten la millora de la comprensibilitat del dret des de les ciències del llenguatge, queda justificada la necessitat d'investigar sobre aquesta qüestió també des d'altres disciplines, especialment des de les ciències de la comunicació. Aquest treball de final de Postgrau (des d'ara TFP) se centra en un àmbit del dret, el de les normes jurídiques; en una administració pública, l'AGC; i en una llengua, la catalana. Així, s'efectua una recerca aplicada, que pretén contribuir, des de les ciències del llenguatge i la comunicació, a dissenyar polítiques públiques que l'AGC pugui desenvolupar per fer més comprensibles les disposicions normatives que aprova el Govern de la Generalitat de Catalunya³² (des d'ara GGC), que la dirigeix³³, i millorar el coneixement de les normes jurídiques³⁴ que s'hi contenen entre la ciutadania. Així mateix, per últim, l'objectiu de la TFP és formular un pla d'acció que estableixi mesures aplicables per l'AGC que, per millorar el coneixement d'aquestes normes jurídiques, simplifiqui la llengua catalana en l'àmbit del dret, per normalitzar-ne³⁵ més l'ús, i perfeccionin els sistemes de comunicació institucional de l'AGC.

En resum, la TFP pretén respondre la pregunta següent:

- Com l'Administració de la Generalitat de Catalunya pot fer més comprensibles les normes jurídiques per millorar-ne el coneixement entre la ciutadania?

³² Sobre els òrgans de la Generalitat de Catalunya que aproven disposicions normatives, vegeu la nota al peu de pàgina núm. 42.

³³ La GGC és l'òrgan superior col·legiat que, entre d'altres, exerceix la potestat reglamentària i dirigeix l'AGC (article 68.1 de l'EAC i articles 26, lletres a i e, i 39 de la Llei 13/2008, del 5 de novembre, de la presidència de la Generalitat i del Govern [des d'ara LPPGG]). D'acord amb això, és la GGC qui aprova les disposicions normatives amb rang reglamentari. En canvi, és l'AGC, com a organització que exerceix les funcions atribuïdes per l'EAC a la Generalitat de Catalunya (article 71, apartat 1, de l'EAC), qui dissenya i aplica, amb submissió plena a les lleis i al dret, polítiques públiques per servir amb objectivitat els interessos generals (apartat 2).

³⁴ D'acord amb el Dictamen 298/2019, de 3 d'octubre, de la Comissió Jurídica Assessora, cal diferenciar entre disposicions normatives i normes jurídiques. Les normes jurídiques només poden ser contingudes en disposicions normatives. En canvi, les disposicions normatives poden tenir altres continguts, com ara actes administratius: aquest seria el cas, per exemple, dels decrets de la GGC que concedeixen honors i distincions i els de nomenament i cessament d'alts càrrecs (vegeu l'article 32.1.c de l'LPPGG). Així, doncs, aquesta TFP té per objecte, pròpiament, la millora de la comprensibilitat de les normes jurídiques, enteses com les «regl[es] a seguir en fer alguna cosa o a què hom ha de subjectar el seu capteniment» (d'acord amb el *Diccionari jurídic* de l'Institut d'Estudis Catalans); és a dir, els enunciats que la ciutadania ha de conèixer per complir amb l'ordenament jurídic.

³⁵ S'entén per normalització lingüística el procés que pretén incidir sobre l'estatus de la llengua perquè aquesta tingui un ús normal, segons Pou i Pujolràs (2012, p. 51).

4. Metodologia

Per assolir l'objectiu de la recerca, en la TFP s'efectua una revisió bibliogràfica i webgràfica d'obres sobre llenguatge jurídic i comunicació institucional. Entre les fonts consultades destaquen els apunts publicats en blogs d'Internet; articles publicats en revistes científiques digitals; monografies, informes, estudis, guies i llibres d'estil publicats en format digital; webs i presentacions publicades, també, en format digital. Es tracta, doncs, de fonts digitals d'accés lliure, consultables per Internet. Així mateix, s'ha consultat una tesi doctoral, publicada a Internet en format digital, i diversos llibres i monografies. D'aquestes obres s'han extret les dades i la informació necessàries per elaborar la TFP: descriure la problemàtica detectada (vegeu l'apartat *Justificació*), delimitar l'objecte d'anàlisi (vegeu l'apartat *Marc teòric*) i formular les conclusions (vegeu l'apartat *Resultats*) i el pla d'acció (vegeu l'apartat *Pla d'acció*). No s'han emprat, doncs, altres metodologies (entrevistes, enquestes, etc.) diferents de les descrites.

En la TFP s'utilitza un llenguatge clar, concís, comprensible i no sexista³⁶, com exigeix el model de comunicació que se sosté en aquesta TFP. Alhora, és un llenguatge tècnicament precís i formal, adequat al registre científic en què s'emmarca la recerca. D'altra banda, convé remarcar que en l'apartat *Bibliografia i webgrafia* se citen les fonts consultades d'acord amb els criteris d'Estil APA adaptats per la Universitat de Girona³⁷, mentre que en l'apartat *Normativa, jurisprudència, doctrina i actes administratius* s'han seguit els criteris de citació de l'obra de Fontboté Bonilla i Ymbert Cerón (2011). Per últim, l'apartat *Abreviacions* conté un llistat de les representacions que s'usen en la TFP per referir-se, de manera abreujada, a conceptes que es mencionen repetidament.

³⁶ D'acord amb la *Guia d'usos no sexistes de la llengua en els textos de l'Administració de la Generalitat de Catalunya* (Generalitat de Catalunya, 2011).

³⁷ https://biblioteca.udg.edu/ca/com-citar-document/estil-apa?language_content_entity=ca. Per no tractar distintament el segon cognom respecte del primer, cal advertir que aquesta TFP, apartant-se d'aquests criteris, cita els dos cognoms dels autors.

5. Marc teòric

La doctrina ha emprat diverses denominacions per referir-se a les branques de la llengua catalana que tenen per objecte el dret³⁸: «llenguatge jurídic català» (Arnall Duch, 2019a, 2019b, 2020 i 2021; Calatayud Aguilar, 2016; Gené Gil, 2016; i Pou i Pujolràs, 2011 i 2012); «llenguatge jurídic i administratiu»³⁹ (Duarte i Montserrat, 2008 i 2009); «llenguatge jurídic» (Graells i Costa i Plana i Franch, 1998; Rull i Muruzàbal, 2010; Sanjaume i Navarro, 2005, 2017 i 2020; i Vallès i Elizalde, 2007), comprès pel «llenguatge legal» (o normatiu o de les normes jurídiques) i el «dels juristes» (Galiana Saura, 1999); «llenguatge juridicoadministratiu» (Mestres i Serra, 2011 i 2016; Sanjaume i Navarro, 2017; i Vallès i Elizalde, 2007); «llenguatge legislatiu», «normatiu» o «de les lleis» (Sanjaume i Navarro, 2005, 2009, 2017 i 2020); «llenguatge judicial» (Graells i Costa i Plana i Franch, 1998; i Vallès i Elizalde, 2007) i «llenguatge legal» (Viver i Pi Sunyer, 1996).

Per la seva banda, les institucions públiques de Catalunya han emprat «llenguatge jurídic» o «llenguatge jurídic català» (Generalitat de Catalunya, 1992, 2003, 2008 i 2013), «llenguatge administratiu» (Generalitat de Catalunya, 2002, 2003 i 2010), «llenguatge juridicoadministratiu» o «llenguatge juridicoadministratiu català» (Parlament de Catalunya, 2022), «llenguatge administratiu i jurídic» (Generalitat de Catalunya, 1992, 2003 i 2008), «llenguatge legislatiu» (Parlament de Catalunya, 2022), «llenguatge normatiu» (Generalitat de Catalunya 1992) o «de les normes» (Parlament de Catalunya, 2022) i «llenguatge judicial» (Generalitat de Catalunya, 2003).

La TFP empra la denominació *llenguatge normatiu català* (des d'ara LNC): es parteix de la denominació principal adoptada per la PC, la de «llenguatge normatiu», si bé s'hi afegeix el qualificatiu *català* per precisar que només s'està fent referència al «llenguatge normatiu» propi de la llengua catalana. Aquesta elecció és coherent amb l'objectiu de la TFP, ja que la recerca se centra en les normes jurídiques que, a través de disposicions normatives, aprova la GGC, escrites en llengua catalana, la llengua pròpia de Catalunya⁴⁰. S'opta pel terme *normatiu*, descartant-ne d'altres, perquè és concís (en relació amb l'expressió *de les normes jurídiques*) i precís (es refereix a la branca del llenguatge que té per objecte les normes jurídiques⁴¹ i, a més, comprèn tant les normes jurídiques amb rang de llei com les de rang reglamentari⁴²).

³⁸ Per consultar altres denominacions alternatives, vegeu el capítol 1, titulat *Delimitació terminològica: llenguatge jurídic català*, de la tesi doctoral d'Arnall Duch (2019a).

³⁹ Pròpiament, l'autor empra indistintament diverses expressions, seguides, en ocasions, del qualificatiu *català*: «llenguatge jurídic i administratiu», «llenguatge administratiu i jurídic» (2008 i 2009) i «llenguatge jurídic» (2008).

⁴⁰ Vegeu l'article 6.1 de l'EAC.

⁴¹ Altres denominacions, com ara «llenguatge jurídic» o «llenguatge administratiu», tenen un significat més ampli (Sanjaume i Navarro, 2005, p. 3; Vitri Vives, Cussó i Ventura i Mestres i Serra, 2011, p. 185).

⁴² A diferència del terme «legislatiu», adequat per un context parlamentari (per exemple la PC), en què només s'aproven normes jurídiques amb rang de llei; no ho és per un d'administratiu (per exemple la GGC), en què s'aproven tant disposicions normatives de rang legal (excepcionalment, com s'explica a continuació) com de rang reglamentari. Sobre això, convé recordar que la GGC, en exercici de la potestat reglamentària (article 68.1 de l'EAC i articles 26.e i 39 de l'LPGG), dicta disposicions normatives amb rang reglamentari, que adopten forma de decret quan les aprova la GGC o el president o presidenta de la Generalitat, o forma d'ordre quan les aproven els consellers o conselleres de la GGC (article 40.1 de l'LPGG). Així mateix, la GGC pot dictar disposicions normatives amb rang de llei, que adopten forma de decrets legislatius quan la PC li delegui aquesta potestat (article 63.1 de l'EAC i article 37 de l'LPGG), o forma de decret llei en cas d'una necessitat extraordinària i urgent (article 64.1 de l'EAC i article 38 de l'LPGG). A més, la iniciativa legislativa correspon, entre d'altres, a la GGC (article 62.1 de l'EAC), que l'exerceix per mitjà de la presentació de projectes de llei a la PC (article 36.1 de l'LPGG).

Així mateix, l'elecció és coherent amb la doctrina, que defensa la singularitat del llenguatge normatiu (Sanjaume i Navarro, 2005⁴³, p. 4), però també del llenguatge jurídic (vegeu Arnall Duch, 2019a i 2020⁴⁴) en llengua catalana en relació amb aquests mateixos llenguatges especialitzats o tecnolèctes en altres llengües. En general, tots els llenguatges legislatius es regeixen per uns principis comuns: la claredat, l'eficàcia, la uniformitat, la concisió i la coherència textual (Sanjaume i Navarro, 2017, p. 177). En canvi, la PC ha consolidat un model lingüístic i formal que es basa, sobretot, en els principis de claredat, precisió, concisió, neutralitat, formalitat, vigència (Sanjaume i Navarro, 2005, p. 5) i objectivitat (Sanjaume i Navarro, 2009, p. 7)⁴⁵. Aquests i la resta de criteris lingüístics propis de la llengua catalana (Generalitat de Catalunya, 1992; Parlament de Catalunya, 2022) justifiquen emprar la denominació elegida (LNC).

L'LNC és diferent de l'anomenat llenguatge clar, malgrat que comparteixen algunes propietats. Segons la International Plain Language Federation:

Un comunicat està escrit en llenguatge clar si la seva redacció, la seva estructura i el seu disseny són tan transparents que els lectors als quals s'adreça poden trobar el que necessiten, entendre el que troben i utilitzar aquesta informació.⁴⁶

El llenguatge clar⁴⁷ també se sol denominar llenguatge planer, llenguatge senzill o llenguatge ciutadà: l'AGC el defineix com «un estil d'escriure simple i eficient que permet als lectors comprendre fàcilment el text escrit» (Generalitat de Catalunya, 2021). En qualsevol cas, es tracta d'un llenguatge que es pot produir en tots els àmbits, com ara el jurídic, el mèdic o l'informàtic (Carretero González i Fuentes Gómez, 2019, p. 16). En aquest context destaca⁴⁸ especialment la Plain Writing Act of 2010⁴⁹, una llei aprovada pels Estats Units d'Amèrica durant la presidència de Barack Obama que obliga les agències federals a emprar un llenguatge planer en determinats documents federals⁵⁰. La mateixa llei imposa a les agències federals nord-americanes l'emissió d'informes anuals sobre el grau de compliment de la

⁴³ Respecte al llenguatge legislatiu castellà, Sanjaume i Navarro afirma que «es caracteritza per l'ampul·lositat i el barroquisme, amb abús de nominalitzacions i de verbs buits i locucions similars (*practicar, proceder a, en su caso, etc.*)» (2005, p. 4).

⁴⁴ Segons Arnall Duch, després que s'aprovés l'EAC 1979, el restabliment del llenguatge jurídic català es va produir, entre altres motius, per evitar que les característiques del llenguatge jurídic castellà, que «desprenia valors amb tuf de jerarquia, masculisme i pompositat [...] calessin en el català» (2020). Pou i Pujolràs, des d'una perspectiva terminològica, sosté que la voluntat de normalitzar el corpus lèxic del llenguatge jurídic català, amb l'adveniment de la democràcia, topava amb la «influència invasiva del castellà» i que, per això, cal actualitzar-lo (2011, p. 95). Graells i Costa i Plana i Franch (1998, p. 13) qualifiquen el llenguatge administratiu català de més senzill, clar i actual que el llenguatge administratiu castellà.

⁴⁵ Per a un desenvolupament dels principis generals del llenguatge normatiu català, vegeu la part I (p. 13-20) del *Llibre d'estil de les lleis i altres textos del Parlament de Catalunya* (2022).

⁴⁶ La definició és en català (<https://www.iplfederation.org/plain-language/>).

⁴⁷ Sobre les iniciatives del llenguatge clar en l'àmbit internacional i en l'Estat espanyol, vegeu da Cunha (2020, p. 45-61). Així mateix, des d'una perspectiva comparada, vegeu Unió Europea (2013b) i Govern de l'Estat espanyol (2011c).

⁴⁸ da Cunha (2020, p. 163), sobre aquest mateix llenguatge, es fa ressò d'una norma ISO (ISO/WD 24495-1 Plain Language – Part 1: Governing principles and guidelines), actualment en procés d'elaboració, que establirà un concepte internacional de llenguatge clar (vegeu <https://www.iso.org/standard/78907.html>).

⁴⁹ D'acord amb l'apartat 2, secció 3 («Definitions»), d'aquesta llei, «plain writing» significa «writing that is clear, concise, well-organized, and follows other best practices appropriate to the subject or field and intended audience».

⁵⁰ En concret, en qualsevol document que «is necessary for obtaining any Federal Government benefit or service or filing taxes» (i), «provides information about any Federal Government benefit or service» (ii) o «explains to the public how to comply with a requirement the Federal Government administers or enforces» (iii) (apartat 2, secció 3, de la Plain Writing Act of 2010).

lleï i a publicar-los en les seves pàgines institucionals⁵¹. L'organització sense ànim de lucre Center for Plain Language (2021) publica anualment un informe independent sobre el grau de compliment de la Plain Writing Act of 2010 per totes aquestes agències.

La TFP tampoc tracta del denominat llenguatge fàcil o de lectura fàcil, que es dirigeix a col·lectius amb dificultats cognitives i que sol recórrer a recursos visuals (Carretero González i Fuentes Gómez, 2019, p. 17). La llei catalana 13/2014, del 30 d'octubre, d'accessibilitat (des d'ara Llei 13/2014)⁵², es refereix a un exemple d'aquest llenguatge: els *materials de lectura fàcil*, que «promouen una simplificació dels textos amb l'objectiu de fer-los accessibles a tota la ciutadania, simplificació que consisteix en la utilització d'un llenguatge planer i directe, un contingut accessible per als destinataris i un disseny que harmonitzi contingut i formes» (article 29.i). L'accessibilitat es fonamenta, entre molts d'altres, en la comprensibilitat del llenguatge⁵³, característica que també és pròpia de l'LNC.

Des del restabliment de la Generalitat de Catalunya el 1977, s'han produït diverses fites que han contribuït notablement a desenvolupar i fixar l'LNC. Els experts assenyalen, en primer terme, el restabliment de l'EAPC el 1979⁵⁴ (Arnall Duch, 2019a, p. 47; Duarte i Montserrat, 2008, p. 16, 2009, p. 42; i Xirinachs i Codina, 2012, p. 67), organisme autònom que, a més de promoure la recerca, com s'indicava, s'ha ocupat de difondre aquest model lingüístic per mitjà de publicacions, així com de formar en aquest mateix model el personal de l'AP de Catalunya.

Es ressalta, en segon terme (Arnall Duch, 2019b, p. 15, i 2020; Duarte i Montserrat, 2008, p. 16, i 2009, p. 41; Pou i Pujolràs, 2011, p. 51; i Xirinachs i Codina, 2012), la creació el 1986⁵⁵ de la Comissió Assessora de Llenguatge Administratiu (des d'ara CALA)⁵⁶, com a «l'òrgan codificador i assessor en LJC [llenguatge jurídic català] de la Generalitat de Catalunya» (Arnall Duch, 2019a, p. 44), que es va dissoldre el 2001⁵⁷, un cop es va donar per acabada la tasca de codificació que havia realitzat (Arnall Duch, 2019a, p. 54). En tercer terme, la publicació del butlletí *Llengua i Administració* (1982-1994) (Arnall Duch, 2019a; Duarte i Montserrat, 2008 i 2009; i Marí i Mayans, 1984), a càrrec de l'anterior Direcció General de Política Lingüística⁵⁸ de l'AGC (Marí i Mayans, 1984, p. 126), que divulgava les convencions adoptades per la CALA (Arnall Duch, 2019, p. 47; i Marí i Mayans, 1984, p. 126).

⁵¹ D'acord amb la secció 5 («Reports to Congress»), lletra *b*. Per a més informació sobre la Plain Writing Act of 2010, vegeu la web *Plainlanguage.gov* (<https://www.plainlanguage.gov/>). Per consultar les *Federal Plain Language Guidelines*, vegeu Govern dels Estats Units d'Amèrica (2011).

⁵² L'objecte d'aquesta llei és establir, integrar i promoure condicions d'accessibilitat, en diversos àmbits, que garanteixin l'autonomia, la igualtat d'oportunitats i la no-discriminació i millorin la qualitat de vida de les persones amb discapacitat o amb altres dificultats d'interacció amb l'entorn (article 1).

⁵³ Vegeu l'article 3.a de la Llei 13/2014. En el Reial decret 1112/2018, de 7 de setembre, sobre accessibilitat dels llocs web i aplicacions per dispositius mòbils del sector públic, es considera la comprensibilitat com un principi (article 4.n), «que exige que la informació y el funcionamiento de la interfaz de usuario sean comprensibles por cualquier persona usuaria». Per la seva banda, la Directiva (UE) 2019/882 del Parlament Europeu i del Consell de 17 d'abril de 2019 sobre els requisits d'accessibilitat dels productes i serveis, que encara no ha estat transposada a l'ordenament jurídic espanyol, exigeix, per exemple, que les instruccions i l'etiquetatge dels productes siguin comprensibles pels consumidors (art. 7.7).

⁵⁴ Decret de 14 de maig de 1979, pel qual es restableix l'Escola d'Administració Pública de Catalunya.

⁵⁵ Decret 41/1986, de 13 de febrer, de creació d'òrgans auxiliars de la Comissió per a la Normalització Lingüística i de la Direcció General de Política Lingüística. Més tard, es va aprovar l'Ordre de 21 d'octubre de 1999, que regulava la CALA.

⁵⁶ La CALA va succeir la Coordinadora de Llenguatge Administratiu, creada el 1981 (Arnall Duch, 2019a, p. 46; Marí i Mayans, 1984, p. 126; i Xirinachs i Codina, 2012, p. 65).

⁵⁷ Decret 99/2001, de 3 d'abril, de primera modificació del Decret 36/1998, de 4 de febrer, de mesures per a l'aplicació de la Llei 1/1998, de 7 de gener, de política lingüística.

⁵⁸ Vegeu la nota al peu de pàgina núm. 29.

Per últim, Arnall Duch (2019a), Duarte i Montserrat (2009, p. 44) o Pou i Pujolràs (2011, p. 95) també valoren positivament la tasca realitzada pel TERMCAT⁵⁹, «centre de referència per a la llengua catalana en el treball terminològic» (Duarte i Montserrat, 2009, p. 44), i que té com un dels objectius principals «promoure i dur a terme l'elaboració de recursos terminològics i garantir-ne la disponibilitat, en col·laboració amb professionals i institucions de les diferents àrees i sectors d'activitat⁶⁰. El Comitè Terminològic de Dret⁶¹, un dels comitès terminològics integrants del TERMCAT, centra la seva activitat en la terminologia jurídica i dona continuïtat a l'esperit transversal de la CALA (Arnall Duch, 2019a, p. 54). Convé remarcar que, en l'ús del català, l'AGC ha d'emprar els termes normalitzats per aquest comitè⁶² i, en tot cas, un llenguatge correcte, directe i simplificat que eviti l'ús de formes discriminatòries i androcèntriques⁶³.

Entre les nombroses definicions de comunicació que plantegen els experts, la TFP adopta la definició proposada per Canel Crespo, qui entén per CAP:

El intercambio de realidades cognoscitivas⁶⁴, que se realiza entre las organizaciones públicas, y entre éstas y los públicos clave, orientado a asistir en el cumplimiento de la finalidad (la búsqueda del bien común), a través de los servicios públicos, encarnando en una estructura orgánica de dimensión territorial, y que articula y delimita la legitimidad del poder. (Canel Crespo, 2018, p. 43)

Aquesta definició s'ajusta a l'objectiu de la TFP: el concepte de comunicació que es desenvolupa es refereix al mateix àmbit en què se centra la TFP, el de l'AP. A més, com s'apuntava, l'obra de Canel Crespo (2018, p. 11) és original, perquè analitza la vessant comunicativa de l'AP com cap altre autor havia fet fins ara: la manca d'alternatives impedeix considerar altres denominacions. Per tant, en la TFP s'empra la denominació CAP per referir-se a aquest intercanvi de realitats cognoscitives en el qual intervenen l'AP i la ciutadania.

Val a dir que l'activitat publicitària institucional que regula la Llei catalana de publicitat institucional⁶⁵ i, parcialment, la Llei estatal de publicitat i comunicació institucional⁶⁶, està compresa en la CAP. S'entén per publicitat institucional «[...] la publicitat que duen a terme les institucions per promoure i defensar els valors i les conductes que permetin consolidar la democràcia, el benestar social, la salut o la prevenció i la seguretat» (article 3.1 de la Llei 18/2000). Tanmateix, la publicitat institucional és només

⁵⁹ Creat el 1985, fruit de l'acord entre el Departament de Cultura de l'AGC i l'Institut d'Estudis Catalans (Arnall Duch, 2019a, p. 47), el TERMCAT és un consorci integrat, actualment, per l'AGC, l'Institut d'Estudis Catalans i el Consorci per la Normalització Lingüística.

⁶⁰ Vegeu <https://www.terminologiajuridica.cat/ca/comite-terminologic-dret>. Sobre les altres finalitats, vegeu l'article 5 dels seus Estatuts, aprovats pel Decret 108/2006, de 25 d'abril, pel qual s'aprova la modificació dels Estatuts del Consorci del Centre de Terminologia Termcat.

⁶¹ <https://www.terminologiajuridica.cat/ca/comite-terminologic-dret>

⁶² Apartat 3 de l'article 2 del Decret 107/1987, de 13 de març, pel qual es regula l'ús de les llengües oficials per part de l'Administració de la Generalitat de Catalunya (des d'ara Decret 107/1987); apartat que va ser afegit pel Decret 162/2002, de 28 de maig, de modificació del Decret 107/1987, amb l'objecte de promoure l'ús d'un llenguatge simplificat i no discriminatori i de la terminologia catalana normalitzada (des d'ara Decret 162/2002).

⁶³ D'acord amb l'article 2.2 del Decret 107/1987, de conformitat amb la redacció donada pel Decret 162/2002.

⁶⁴ D'acord amb el Diccionari de la llengua catalana de l'Institut d'Estudis Catalans (<https://dlc.iec.cat/>; des d'ara DIEC2), «[q]ue és capaç de conèixer».

⁶⁵ Llei 18/2000, de 29 de desembre, per la qual es regula la publicitat institucional (des d'ara Llei 18/2000).

⁶⁶ Llei 29/2005, de 29 de desembre, de publicitat i comunicació institucional (des d'ara LPCI).

un dels molts àmbits que componen la CAP, i en la TFP, per raó de l'objectiu que es persegueix, no s'analitza específicament.

En el nostre ordenament jurídic, perquè una norma jurídica entri en vigor, això és, entri a formar part d'aquell (Prieto Sanchís, 2009, p. 170), s'ha de publicar en el diari oficial corresponent⁶⁷. Això és el que es coneix com el principi de publicitat de les normes⁶⁸, establert en l'article 9.3 de la CE. Aquest principi, inherent al principi de seguretat jurídica, implica l'exigència que les normes jurídiques es donin a conèixer públicament abans que se'n pugui exigir el compliment general: l'exercici dels drets i el compliment de les obligacions establertes per l'ordenament jurídic només són possibles si els destinataris de les normes jurídiques tenen l'oportunitat efectiva de conèixer-les (Sentència del Tribunal Constitucional [des d'ara STC] 136/2011, de 13 de setembre de 2011). Un cop publicades, la ignorància de les normes jurídiques no n'excusa el compliment⁶⁹.

L'article 9.3 de la CE també disposa el principi de seguretat jurídica⁷⁰, del qual, com s'indicava, forma part el principi de publicitat de les normes. La seguretat jurídica es podria definir com la certesa de la norma jurídica que fa previsible els resultats de la seva aplicació (STC 135/2018, de 13 de desembre de 2018). Segons Añón Roig *et al.* (2021, p. 42-43), perquè el dret pugui exercir la funció de seguretat jurídica, han de concórrer tres requisits fonamentals: la precisió normativa, la publicitat de les normes i el fet que els poders públics compleixin i facin complir les normes jurídiques. Sobre la publicitat de les normes, l'autora assenyala que les normes jurídiques «han de ser clares, precises i públiques, i l'Estat ha de complir-les i els tribunals aplicar-les» (p. 41), i afegeix que:

La manera en què es redacten les normes influeix directament en la seua certesa. El llenguatge utilitzat ha de ser comprensible pels subjectes destinataris. A més, les normes han de ser precises, de manera que els ciutadans no tinguin dubtes sobre les obligacions, prohibicions o permisos que estableixen. (Añón Roig *et al.*, 2021, p. 41)

La seguretat jurídica també s'ha d'entendre com la claredat del legislador i no la confusió normativa, el deure de procurar que els operadors jurídics i la ciutadania sàpiguin a què atènyer-se i el deure de no provocar situacions objectivament confuses (STC 135/2018, citada anteriorment). Galiana Saura relaciona la comprensibilitat de les normes jurídiques amb el principi de seguretat jurídica de la manera següent:

[A]tès que el dret es manifesta a través del llenguatge amb una pretensió de comprensibilitat i intel·ligibilitat, és imprescindible que les normes siguin enteses pels destinataris, que no són solament els operadors jurídics, sinó tots els ciutadans, ja que d'una altra manera es veuria seriosament perjudicat el principi de seguretat jurídica i el d'*ignorantia iuris non excusat*⁷¹. (1999, p. 31)

⁶⁷ D'acord amb l'article 2.1 del Codi civil espanyol, aprovat pel Reial decret de 24 de juliol de 1889 (des d'ara CCEsp), article modificat pel Decret 1836/1974, de 31 de maig, pel qual se sanciona amb força de llei el text articulat del títol preliminar del Codi Civil; i l'article 131, paràgraf primer, de la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del procediment administratiu comú de les administracions públiques.

⁶⁸ <https://www.termcat.cat/es/cercaterm/fitxa/NDMyMjA5MA%3D%3D>

⁶⁹ D'acord amb l'article 6.1 del CCEsp; *ignorantia legis non excusat* és una de les expressions llatines equivalents (vegeu *Diccionario panhispánico del español jurídico, ignorantia legis non excusat*). Sobre aquesta mateixa expressió, vegeu, també, Mik (2020, p. 1).

⁷⁰ <https://www.termcat.cat/ca/cercaterm/%22seguretat%20jur%C3%ADdica%22?type=basic>

⁷¹ L'expressió llatina *ignorantia iuris non excusat*, en aquest context, és sinònima de l'expressió *ignorantia legis non excusat* (vegeu la nota al peu de pàgina núm. 69).

A Catalunya, un cop les lleis són aprovades i promulgades, el president o presidenta de la Generalitat de Catalunya n'ordena la publicació en el Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya (des d'ara DOGC) i en el Butlletí Oficial de l'Estat (des d'ara BOE), d'acord amb l'EAC⁷². La publicació en el DOGC dels actes, les disposicions generals i les normes que emanen de la GGC o l'AGC és suficient per a la seva eficàcia i entrada en vigor⁷³. L'entrada en vigor de les normes jurídiques, si no s'hi disposa altrament, es produeix una vegada han transcorregut vint dies des del dia en què han estat publicades íntegrament en el DOGC⁷⁴.

En aquest context, el DOGC és el diari oficial on s'han de publicar les normes jurídiques perquè entrin en vigor. S'estableix com un servei públic d'accés universal i gratuït; s'edita en suport digital i és lliurement accessible per mitjans telemàtics a través de les xarxes, els canals, les adreces i els portals que la GGC determini⁷⁵. L'edició digital del DOGC té plena autenticitat i validesa jurídica⁷⁶. Es publica simultàniament en català i en castellà⁷⁷, i en aranès⁷⁸ quan les normes, les disposicions o els actes que s'hi publiquen afecten exclusivament l'Aran⁷⁹, entitat territorial singular dins de Catalunya⁸⁰. L'Entitat Autònoma del Diari Oficial i de Publicacions de la Generalitat de Catalunya⁸¹ és l'entitat gestora del DOGC, a qui correspon difondre el dret vigent a Catalunya i elaborar les versions consolidades de les normes⁸².

El Portal Jurídic de Catalunya és un portal web, alimentat per la base de dades del DOGC, on es fa la difusió del dret vigent a Catalunya; s'hi incorporen totes les normes publicades en el DOGC amb rang de llei i amb rang reglamentari, tant en la versió oficial publicada en el DOGC com en la versió consolidada⁸³.

⁷² Així ho disposa l'article 65; també estableix que «la versió oficial en castellà és la traducció elaborada per la Generalitat». Sobre la publicació de normativa estatal en el BOE en llengua catalana, vegeu el Reial decret 489/1997, de 14 d'abril, sobre publicació de les lleis en les llengües cooficials de les comunitats autònomes, i la notícia *La Generalitat signa un nou conveni amb l'Estat per a la publicació en català de lleis i normativa estatal al BOE*, publicada a <https://llengua.gencat.cat/ca/detalls/noticia/publicacio-lleis-catala-BOE>.

⁷³ D'acord amb l'article 68.5 de l'EAC.

⁷⁴ D'acord amb l'article 111-10 del llibre primer del Codi civil de Catalunya, aprovat per la Llei 29/2002, de 30 de desembre. Aquest article va ser afegit per la Llei 6/2015, del 13 de maig, d'harmonització del Codi civil de Catalunya.

⁷⁵ D'acord amb els articles 1, 2.3 i 3.1 de la Llei 2/2007, del 5 de juny, del Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya (des d'ara LDOGC). Vegeu, també, el Decret 152/2020, de 29 de desembre, pel qual es regula el Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya.

⁷⁶ D'acord amb els articles 1 i 3.2 de l'LDOGC.

⁷⁷ D'acord amb els articles 8 de la Llei 1/1998, de 7 de gener, de política lingüística (des d'ara LPL), i 6 de la Llei 7/1983, de 18 d'abril, de normalització lingüística a Catalunya.

⁷⁸ «La llengua occitana, denominada aranès a l'Aran, és la llengua pròpia d'aquest territori i és oficial a Catalunya [...]» (article 6.5 de l'EAC). Quant als drets amb relació a l'aranès, vegeu l'article 36 de l'EAC, la Llei 35/2010, d'1 d'octubre, de l'occità, aranès a l'Aran, i la Llei 1/2015, del 5 de febrer, del règim especial d'Aran.

⁷⁹ D'acord amb l'article 4 de l'LDOGC.

⁸⁰ D'acord amb l'article 11.2 de l'EAC.

⁸¹ Vegeu la Llei 24/1987, de 28 de desembre, de creació de l'Entitat Autònoma del Diari Oficial i de Publicacions de la Generalitat de Catalunya (des d'ara LEDOPGC); el Decret 244/2019, de 26 de novembre, d'organització de l'Entitat Autònoma del Diari Oficial i de Publicacions de la Generalitat de Catalunya; i l'Ordre PRE/61/2019, de 3 d'abril, per la qual s'aprova la Carta de serveis del Diari Oficial i de Publicacions de la Generalitat de Catalunya (des d'ara Carta de serveis de l'EDOPGC).

⁸² D'acord amb l'article 3.b de l'LEDOPGC.

⁸³ D'acord amb la disposició addicional cinquena de l'LDOGC, afegida per la Llei 11/2011, del 29 de desembre, de reestructuració del sector públic per a agilitar l'activitat administrativa. Per a més informació sobre el Portal Jurídic de Catalunya, vegeu la web de preguntes freqüents (<https://portaljuridic.gencat.cat/ca/sobre-el-portal/preguntes-freqüents/>).

En aplicació del principi de transparència, l'AGC ha de fer públiques les versions en el format original de les normes jurídiques que aprova la GGC; en el cas que aquestes normes siguin modificades, per facilitar el coneixement del dret vigent, n'ha de fer públiques les versions consolidades, que tenen valor informatiu⁸⁴. Segons la Unió Europea⁸⁵, la consolidació consisteix a integrar en un sol text legal totes les seves successives modificacions i correccions⁸⁶. En la web del Portal Jurídic de Catalunya⁸⁷ s'indiquen els criteris que se segueixen per consolidar normes jurídiques. Cal no confondre aquesta tasca de consolidació amb el procediment per a la consolidació de la legislació vigent, regulat en el text refós del Reglament del Parlament (des d'ara TRRP)⁸⁸.

⁸⁴ D'acord amb els articles 10.1.a i 63.2 de la Llei 19/2014, del 29 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i bon govern (des d'ara LTAIPBG).

⁸⁵ https://eur-lex.europa.eu/content/legis/avis_consolidation.html?locale=es

⁸⁶ Sobre l'accés als textos legislatius consolidats en llengua catalana, vegeu Capdevila i Soley i Pou i Pujolràs (2014).

⁸⁷ <https://portaljuridic.gencat.cat/ca/sobre-el-portal/preguntes-frequeents/> i <https://portaljuridic.gencat.cat/ca/inici>

⁸⁸ Text refós del Reglament del Parlament, aprovat per la Mesa del Parlament, una vegada escoltada la Junta de Portaveus, el 20 de febrer de 2018.

6. Resultats

6.1. Catàleg de recursos i formació

L'LNC disposa d'un catàleg de recursos variat (Arnall Duch, 2020): consta, entre d'altres, de manuals d'estils, diccionaris terminològics bilingües català-castellà, diccionaris especialitzats, recursos per a la traducció jurídica o materials en línia per a l'aprenentatge. Tanmateix, sovint, aquest catàleg és insuficient per resoldre les necessitats comunicatives de les persones usuàries (Gelpí Arroyo, 2008, p. 11), ja que presenta mancances que, segons Arnall Duch (2019a, p. 65), es poden classificar en mancances de recursos i mancances de contingut i estructura en els recursos. Així, per exemple, caldria comptar amb eines plantejades exclusivament en llengua catalana, que no es basin en la necessitat de trobar una equivalència castellà-català (Pou i Pujolràs, 2012, p. 54) (mancances de recursos); o amb diccionaris que continguin exemples d'ús dels termes que s'hi defineixen (Vitri Vives *et al.*, 2011, p. 184, 188 i 199) (mancances de contingut i estructura en els recursos)⁸⁹.

D'acord amb els experts (Arnall Duch, 2019a, p. 64-66), en el panorama documental de l'LNC s'hi poden trobar fonts duplicades i elaborades sense estudis previs rigorosos, no actualitzades o que han evolucionat molt poc, i, per aquesta raó, disfuncionals i inestables, quan es tracta dels recursos accessibles per Internet (Gelpí Arroyo, 2008, p. 12). S'alerta que molts d'aquests materials no estan adaptats al perfil d'usuari (advocats, servidors públics, lingüistes, traductors, etc.) a qui es dirigeixen (Gelpí Arroyo, 2008, p. 22; Arnall Duch, 2020)⁹⁰. Per la seva banda, la Unió Europea (2013b, p. 206) recomana agrupar tots els recursos disponibles, per facilitar-ne l'accés, en un espai comú en línia, actualitzat regularment, que permeti conèixer a qualsevol professional les novetats lingüístiques i terminològiques que s'esdevinguin⁹¹. Hi ha consens sobre la necessitat d'elaborar nous productes lingüístics, també de digitals (Arnall Duch, 2020)⁹², per suplir aquestes mancances (Arnall Duch, 2020; Pou i Pujolràs, 2012, p. 56; Duarte i Montserrat, p. 15; Gelpí Arroyo, 2008, p. 22; i Vitri Vives *et al.*, 2011, p. 183). Fer-ho sense tenir-les en compte obstaculitza la normalització de l'LNC i compromet la rendibilitat dels recursos públics quan els poders públics n'impulsen l'elaboració (Arnall Duch, 2019a, p. 63; i Unió Europea, 2013b, p. 206).

En aquest context, l'AGC pot millorar la comprensibilitat de les normes jurídiques que elabora, afavorint-ne el coneixement entre la ciutadania, produint nous materials sobre LNC que complementin els existents i supleixin els que presenten deficiències: l'ús eficient d'aquestes eines pot ajudar a millorar la qualitat de les normes jurídiques (Unió Europea, 2013b, p. 206), clarificant-ne el llenguatge (Montolio Durán, 2019, p. 91). És essencial, doncs, que els professionals que intervenen en l'elaboració de

⁸⁹ Arnall Duch relaciona exhaustivament les mancances del panorama documental del llenguatge jurídic català en la seva tesi doctoral (2019a, p. 65-66). Sobre les mancances dels recursos en línia per a l'aprenentatge del llenguatge jurídic en català, vegeu Gelpí Arroyo (2008, p. 22).

⁹⁰ Arnall Duch (2020) ho exemplifica així: «els cursos de llenguatge jurídic que actualment s'ofereixen a professionals com els advocats contenen exercicis de redacció de diligències, edictes i decrets, documents que rarament escriuran».

⁹¹ Aquest ha estat, precisament, un dels sis objectius assolits per Arnall Duch (2019a, p. 186): la creació d'una eina que recull els recursos del llenguatge jurídic català del panorama documental actual i contribueix alhora a millorar aquest escenari, anomenada «Catàleg de recursos de LJC [llenguatge jurídic català] 2000-2018». D'aquesta eina parteix el portal *Compendium.cat*, iniciativa impulsada, entre altres institucions, per l'EAPC i ja referida més amunt.

⁹² La creació de recursos «que explotin la imatge i el vídeo, tinguin múltiples remissions i hipervincles, permetin l'accés a la informació des de diverses vies i ofereixin l'opció d'ampliar la informació desitjada» (Arnall Duch, 2020), com ara la d'un canal de YouTube, vídeos didàctics o aplicacions per a mòbil, comportaria la introducció de nous formats en el panorama (Arnall Duch, 2019a, p. 189).

normes jurídiques disposin de recursos lingüístics adequats (degudament adaptats i actualitzats) per desenvolupar correctament la seva tasca durant aquest procés. L'AGC pot contribuir a enriquir el catàleg de recursos existent omplint-ne les mancances, incrementant-ne les vies d'accés per reduir la disfuncionalitat dels recursos i augmentant la qualitat i quantitat d'informació que s'ofereix (Arnall Duch, 2019a, p. 66). Tot plegat hauria de permetre redactar normes jurídiques més entenedores i, al capdavant, més fàcils d'entendre per als seus destinataris.

Ara bé, l'elaboració de materials sobre LNC, per si mateixa, no és suficient per millorar la comprensibilitat de les normes jurídiques: s'ha d'acompanyar amb una política formativa de qualitat dels servidors públics⁹³. Cal advertir, d'entrada, que molts juristes tenen una formació lingüística escassa (Carretero González, 2013), particularment en qüestions de semàntica, sintaxi i pragmàtica (Calvo Ramos, 2004, p. 17)⁹⁴; a més, de la seva etapa formativa, universitària i postuniversitària, solen arrossegar determinats hàbits i pràctiques i una forma concreta d'expressar-se que amb els anys són difícils d'eliminar, contribuint a consolidar un model lingüístic arcaic (Govern de l'Estat espanyol, 2011d, p. 16). A Catalunya, preocupa que «les nostres promocions de lletrats arriben, en general, al final de llurs estudis universitaris amb una formació no prou consolidada en una eina fonamental per a llur desenvolupament professional com és la redacció jurídica» (Mestres i Serra, 2016, p. 241). D'això se'n deriva, pel que concerneix l'AGC i la llengua catalana, «una responsabilitat que escau exercir a l'Escola d'Administració Pública (o als centres equivalents d'altres administracions) per facilitar als funcionaris una formació lingüística suficient» (Duarte i Montserrat, 2008, p. 19).

Segons es recomana en l'estudi de la Comissió Europea (Unió Europea, 2013b, p. 158; vegeu, també, Sanjaume i Navarro, 2017, p. 182), el personal que elabora normes jurídiques hauria de rebre formació específica en tècniques de redacció normativa. Es proposa organitzar jornades formatives («study days» i seminaris temàtics) i aplicar el mètode «learning by doing», basat en la supervisió activa dels professionals més experimentats. Aquesta instrucció s'hauria de complementar amb programes o estades formatives, de més càrrega acadèmica⁹⁵. A l'Estat espanyol, la Comissió per a la Modernització del Llenguatge Jurídic (Govern de l'Estat espanyol, 2011d, p. 16-19) insta les institucions públiques a formar lingüísticament els professionals del dret: proposa incloure formació lingüística en els programes universitaris jurídics (vegeu, també, Calvo Ramos, 2004, p. 16)⁹⁶; exigir la capacitat d'expressar-se de manera comprensible, oralment i per escrit, per accedir a la funció pública, i oferir una formació contínua en llenguatge jurídic dirigida a tots els professionals.

⁹³ Canel Crespo (2018, p. 465-471) defensa la formació en l'àmbit de l'AP com una condició necessària per aplicar amb èxit polítiques públiques. Des d'una perspectiva global, l'autora analitza la presència d'estudis sobre CAP en els centres de formació.

⁹⁴ L'autora apunta que la preparació descuidada dels especialistes en lleis de l'Estat espanyol es podria atribuir a l'escassetat de mitjans, la negligència o l'excés de treball: «[p]rueba de ello es la plaga de leyes, la escasa perdurabilidad de las mismas y la reiterada y frecuente necesidad de renovarlas cada dos por tres» (Calvo Ramos, 2004, p. 12). Critica que els operadors jurídics «permanecen, en muchos casos, anquilosados en métodos, formas y medios de operar ya muy obsoletos» (p. 16). Conclou, amb contundència: «[p]ensamos que va siendo hora de que la elaboración, modificación o revisión de las leyes, normas o estatutos no se confíen exclusivamente a letrados, juristas o comisiones legislativas ya que la preparación de estos grupos de personas en las ciencias fundamentales de la herramienta con la que se expresan deja mucho que desear. Mientras no se cuente con un equipo de nomólogos y nomógrafos debidamente preparados nos parece que no cabe esperar mucho de las leyes que se elaboran» (p. 17).

⁹⁵ En referència expressa a la PC, en l'estudi de la Comissió Europea s'evidencia la necessitat de disposar de més cursos sobre tècnica normativa i llenguatge jurídic i administratiu, dirigits al personal dels grups parlamentaris i diputats de la PC (Unió Europea, 2013b, p. 167).

⁹⁶ Per conèixer propostes de millora adreçades a les universitats dels Països Catalans en redacció jurídica i administrativa, per als plans docents dels graus i postgraus en dret, vegeu Mestres i Serra (2016, p. 249).

En l'àmbit universitari, en l'estudi de la Comissió Europea (Unió Europea, 2013b, p. 239-240) es ressalta com a èxitós el cas de Suècia, on hi ha cinc universitats que imparteixen el grau de «Redacció administrativa clara»⁹⁷, per formar experts en aquest camp (Sanjaume i Navarro, 2017, p. 180), anomenats «consultors lingüístics» (Strandvik, 2019). Les persones titulades, expertes en redacció i comunicació, treballen sovint com a autònomes i solen col·laborar amb la majoria d'institucions públiques del país nòrdic (Sanjaume i Navarro, 2017, p. 180; i Strandvik, 2019). En contrast, Mestres i Serra (2016, p. 239) qualifica de «clarament insuficient» l'oferta de docència jurilingüística a les universitats dels Països Catalans. Per redreçar aquesta situació, recomana, a banda d'introduir assignatures de llenguatge jurídic i administratiu en els plans d'estudis corresponents, que les institucions públiques facin tot el possible per normalitzar l'ús de la llengua catalana en l'àmbit de la justícia i que s'aprovi «una legislació que sigui positivament discriminadora a favor de la nostra llengua» (p. 249).

La formació adequada i específica dels servidors públics que participen en la redacció de les normes jurídiques és clau per millorar-ne la comprensibilitat. Com s'exposava, hi ha una relació directa entre el llenguatge deficient de les normes jurídiques i la preparació escassa en lingüística i tècnica normativa dels professionals que les redacten (Calvo Ramos, 2004, p. 17). Disposar d'un catàleg d'eines sobre LNC complet, fàcilment accessible i adaptat al perfil professional de l'usuari, a més de facilitar l'elaboració de normes jurídiques més entenedores, ajuda necessàriament a millorar la qualitat de l'oferta formativa que es pugui impartir. Prioritàriament, seguint la recomanació de l'estudi de la Comissió Europea (Unió Europea, 2013b, p. 244), l'AGC hauria d'organitzar periòdicament seminaris i grups de treball per instruir els redactors de normes jurídiques en tècniques noves i motivar-los per trobar noves maneres d'expressar-les. Convindria que aquestes accions s'afegissin a una oferta formativa estable i de qualitat en tècnica normativa (Unió Europea, 2013b, p. 158). Alhora, n'hauria de promoure la recerca (Sanjaume i Navarro, 2017, p. 183) i procurar que s'incorpori formació lingüística (Govern de l'Estat espanyol, 2011d, p. 16; Mestres i Serra, 2016, p. 249; i Sanjaume i Navarro, 2017, p. 183) i en redacció de normes jurídiques (Sanjaume i Navarro, 2017, p. 183; i Galiana Saura, 1999, p. 16) en la docència universitària en dret. Ocupant-se d'aquests dos aspectes, el catàleg de recursos i l'oferta formativa, l'AGC pot afavorir, en definitiva, que la ciutadania conegui millor l'ordenament jurídic.

⁹⁷ El programa universitari, únic al món, inclou, entre d'altres, assignatures de gramàtica, retòrica, semàntica, història de la llengua, anàlisi del discurs i de l'argumentació de textos escrits i multimodals, sociolingüística, comunicació, terminologia, documentació, pràctiques d'escriptura i consultoria, educació d'adults, recerca científica i traducció i gestió del multilingüisme (Strandvik, 2019).

6.2. Certificat de coneixements de llenguatge jurídic (nivell J)

Entre les actuacions de normalització lingüística que han contribuït a fomentar l'LCN (Arnall Duch, 2019a, 54-55; i Duarte i Montserrat, 2009, p. 42) destaca l'establiment del certificat de coneixements de llenguatge jurídic (nivell J)⁹⁸ (des d'ara CCLJ). L'anterior Direcció General de Política Lingüística⁹⁹ del Departament de Cultura i el Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada del Departament de Justícia, de l'AGC, expedeixen el CCLJ, que «acredita la capacitat per redactar els documents jurídics més usuals en l'àmbit de la justícia i del dret, seguint els criteris de simplicitat, formalitat, claredat i concisió que han de caracteritzar el llenguatge jurídic català»¹⁰⁰. La CCJL es va crear el 2001¹⁰¹, si bé el 2006¹⁰² se'n va suprimir l'expedició pel Departament de Cultura¹⁰³, mantenint-ne el reconeixement. El 2001 també es va crear el certificat de coneixements de llenguatge administratiu¹⁰⁴; a diferència de la CCJL, no se n'ha recuperat la vigència, després que el 2016 també se'n suprimís l'expedició¹⁰⁵.

L'article 11 de l'LPL disposa que el personal al servei de l'AGC ha de tenir un nivell de coneixement adequat i suficient de la llengua catalana, tant en l'expressió oral com en l'escripta, que el faci apte per desenvolupar les funcions pròpies del seu lloc de treball. Per fer-ho efectiu, la GGC ha de garantir l'ensenyament de la llengua catalana al personal de l'AGC i fomentar mesures de reciclatge del coneixement lingüístic d'aquest personal. Per últim, s'estableix que en el procés de selecció per accedir a places de personal de l'AGC s'ha d'acreditar el coneixement de la llengua catalana, tant en l'expressió oral com en l'escripta, en el grau adequat a les funcions pròpies de les places de què es tracti, en els termes establerts per la legislació de la funció pública¹⁰⁶.

El coneixement de la llengua catalana és un principi rector de la selecció del personal de l'AGC¹⁰⁷, d'acord amb la normativa reguladora de la funció pública de l'AGC¹⁰⁸. Aquest principi també regeix en la provisió de llocs de treball¹⁰⁹. En els processos de selecció, les bases de les convocatòries, en funció

⁹⁸ Regulat pel Decret 180/2014, de 30 de desembre, sobre el certificat de coneixements de llenguatge jurídic (nivell J) (des d'ara Decret 180/2014).

⁹⁹ Vegeu la nota al peu de pàgina núm. 29.

¹⁰⁰ D'acord amb l'article 1.1 del Decret 180/2014. L'annex d'aquesta disposició normativa descriu l'objectiu general, els objectius específics i els requisits de la CCLJ, així com l'estructura, les àrees i el resultat de la prova que cal superar per obtenir-lo (article 1.2).

¹⁰¹ D'acord amb l'article 6.b i l'annex 8 del Decret 152/2001, de 29 de maig, sobre avaluació i certificació de coneixements de català (des d'ara Decret 152/2001).

¹⁰² Decret 3/2006, de 17 de gener, pel qual es modifica el Decret 152/2001, de 29 de maig, sobre avaluació i certificació de coneixements de català (des d'ara Decret 3/2006).

¹⁰³ El preàmbul (§ tercer) del Decret 3/2006 justifica la supressió de la CCJL «[...] atesa la voluntat de circumscriure l'avaluació i l'acreditació de coneixements de llenguatges d'especialitat a l'àmbit d'organismes, institucions i entitats que imparteixen de manera habitual formació d'aquest tipus, i la intenció de centrar els esforços en l'avaluació i certificació de coneixements de llengua general [...]» (vegeu, també, el § sisè del Decret 180/2014).

¹⁰⁴ D'acord amb l'article 6.a i l'annex 6 del Decret 152/2001.

¹⁰⁵ Vegeu la nota al peu de pàgina núm. 102.

¹⁰⁶ Vegeu l'article 56.2 del text refós de la Llei de l'estatut bàsic de l'empleat públic, aprovat pel Reial decret legislatiu 5/2015, del 30 d'octubre.

¹⁰⁷ D'acord amb l'article 42 del Text únic dels preceptes de determinats textos legals vigents a Catalunya en matèria de funció pública, refosa aprovada pel Decret legislatiu 1/1997, de 31 d'octubre (des d'ara Text únic aprovat pel Decret legislatiu 1/1997).

¹⁰⁸ A més del Text únic aprovat pel Decret legislatiu 1/1997, cal citar el Decret 161/2002, d'11 de juny, sobre l'acreditació del coneixement del català i l'aranès en els processos de selecció de personal i de provisió de llocs de treball de les administracions públiques de Catalunya (des d'ara Decret 161/2002).

¹⁰⁹ Així es dedueix de l'article 62 del Text únic aprovat pel Decret legislatiu 1/1997 i de l'article 4 del Reglament general de provisió de llocs de treball i promoció professional dels funcionaris de l'Administració de la Generalitat de Catalunya, aprovat pel Decret 123/1997, de 13 de maig (des d'ara RGPLTPP).

de la rellevància de la competència lingüística dels llocs de treball de què es tracti, poden preveure la valoració com a mèrit d'un nivell de coneixements de llengua catalana superior a l'exigit com a requisit de participació, o de coneixements de llenguatge d'especialitat¹¹⁰ (com ho seria la CCJL). D'altra banda, en els concursos, el sistema normal de provisió de llocs de treball¹¹¹, s'ha de considerar el nivell de coneixement de la llengua catalana, sempre en funció del lloc a proveir¹¹². En tot cas, el personal al servei de l'AGC té el deure de «[v]etllar pel propi perfeccionament professional i, en particular, esforçar-se en el perfeccionament del coneixement del català per tal d'utilitzar-lo adequadament en la seva feina, i assistir amb aquesta finalitat als cursos que imparteixin els centres de formació»¹¹³. Quan es tracta dels processos selectius i de provisió de llocs de treball del personal al servei de l'Administració de justícia, la CCJL s'ha de valorar d'acord amb el barem de puntuació que estableixin les bases de la convocatòria corresponent; i sempre s'ha de valorar com a mèrit superior al certificat de coneixements de català C1¹¹⁴.

D'acord amb el marc normatiu descrit, en els processos de selecció es pot exigir un nivell determinat de coneixements de llengua catalana per participar-hi; si no s'exigeix com a requisit de participació, en les bases d'una convocatòria es pot valorar com a mèrit un nivell de coneixements superior. En els concursos també es pot valorar aquest nivell superior. Per tant, l'ordenament jurídic català permet, d'una banda, exigir en un procés selectiu la possessió del CCLJ com a requisit per participar-hi; i, de l'altra, valorar-lo com a mèrit si no s'estableix com a requisit de participació, tant en els processos selectius com en els concursos.

Amb tot, s'observa que la CCLJ ni s'exigeix ni es valora en els processos selectius que proveeixen places de servidors públics que intervenen en la redacció de les normes jurídiques que elabora l'AGC: ni en els de l'escala superior d'administració general del cos superior d'administració de la Generalitat de Catalunya (des d'ara cos superior), opció jurídica, ni en els del cos d'advocacia de la Generalitat de Catalunya (des d'ara cos d'advocacia).

Creat el 1985¹¹⁵, el cos superior desenvolupa activitats de nivell superior corresponents a diverses tasques administratives. Els servidors públics que, dins d'aquest cos, pertanyen a l'escala superior d'administració general, compleixen funcions de caràcter administratiu de nivell superior com ara la de «preparació de normativa». Correspon a l'opció jurídica del cos superior, entre d'altres, «[...] [f]er l'assessorament tècnic jurídic, els informes i la gestió d'expedients relatius a l'elaboració de disposicions normatives [...]»¹¹⁶. Com s'apuntava, en el darrer procés selectiu del cos superior, convocat per la

¹¹⁰ D'acord amb l'article 11 del Decret 161/2002.

¹¹¹ D'acord amb l'article 62 del Text únic aprovat pel Decret legislatiu 1/1997.

¹¹² D'acord amb l'article 14.1 de l'RGPLTPP. Cal ressaltar que el Decret 161/2002 va derogar la lletra f de l'article 14.1 de l'RGPLTPP, que exigia que el coneixement de la llengua catalana es valorés d'acord amb el nivell necessari per l'exercici del lloc de treball, llevat que s'establís com un requisit indispensable per participar en la convocatòria. Així, la valoració d'aquest coneixement deixa de ser obligatòria.

¹¹³ D'acord amb l'article 108.2.f del Text únic aprovat pel Decret legislatiu 1/1997.

¹¹⁴ D'acord amb l'article 2 del Decret 180/2014. Per a més informació sobre el règim jurídic del certificat de coneixements de català C1, vegeu, entre d'altres, l'annex 4 del Decret 180/2014, d'acord amb la redacció donada pel Decret 386/2004, de 21 de setembre, pel qual es modifica el Decret 152/2001, de 29 de maig, sobre avaluació i certificació de coneixements de català; i l'Ordre VCP/491/2009, de 12 de novembre, per la qual es refonen i s'actualitzen els títols, diplomes i certificats equivalents als certificats de coneixements de català de la Secretaria de Política Lingüística.

¹¹⁵ D'acord amb la disposició addicional vuitena de la Llei 17/1985, de 23 de juliol, de la funció pública de l'Administració de la Generalitat.

¹¹⁶ D'acord amb l'apartat «Opció jurídica», § primer, de l'annex 2 de la Resolució PDA/2907/2019, de 7 de novembre, per la qual es convoca el procés de selecció per proveir 760 places de l'escala superior d'administració

Resolució PDA/2907/2019¹¹⁷, només es requereixen coneixements de llengua catalana de nivell de suficiència (C1) a les persones candidates¹¹⁸: posseir la CCLJ ni s'estableix com a requisit de participació ni es valora com a mèrit en la fase de concurs¹¹⁹. De fet, tampoc es valora estar en possessió del certificat de nivell superior de català (C2)¹²⁰.

Paral·lelament, el cos d'advocacia, creat el 1996¹²¹, exerceix l'assessorament en dret i la representació i defensa jurídiques de la GGC i l'AGC¹²². En concret, li correspon, entre altres funcions, assessorar en dret sobre els projectes i els avantprojectes de disposicions de caràcter general¹²³. S'hi ingressa mitjançant el sistema d'oposició lliure entre persones llicenciades o graduades en dret¹²⁴. Igualment com en el darrer procés selectiu del cos superior, les persones participants en l'última convocatòria per proveir places del cos d'advocacia¹²⁵ únicament han de posseir coneixements de llengua catalana de nivell de suficiència (C1)¹²⁶. La CCJL no s'estableix ni com a requisit per participar-hi ni com a mèrit a valorar; el certificat de nivell superior de català (C2) tampoc ho és en cap dels dos casos. No obstant això, convé ressaltar que en la convocatòria s'estableix un instrument per valorar les «competències relacionals (forma)» de les proves teòriques: a través d'aquest instrument es pretén determinar si «la persona aspirant exposa els temes amb coherència, claredat, ordre i fluïdesa, dedicant el temps necessari a cada institució i emprant termes i expressions amb propietat i correcció jurídica»¹²⁷.

La CCLJ és un instrument idoni per millorar la qualitat de les normes jurídiques (i, en conseqüència, la seva comprensibilitat): exigir-lo com a requisit, en la fase d'oposició, o valorar-lo com a mèrit, en la fase d'oposició o de concurs, per ocupar llocs de treball que tinguin atribuïdes tasques relacionades amb l'elaboració de normes jurídiques ha de permetre comptar amb professionals més qualificats per desenvolupar adequadament aquestes tasques (Sanjaume i Navarro, 2017, p. 182; Unió Europea,

general del cos superior d'administració (grup A, subgrup A1) de la Generalitat de Catalunya (núm. de registre de la convocatòria 242) (des d'ara Resolució PDA/2907/2019). Aquest procés selectiu també es regeix per la Resolució GAP/1644/2007, de 28 de maig, per la qual s'aproven i es fan públiques les bases generals que regiran els processos selectius per a l'accés a cossos i escales de l'Administració de la Generalitat de Catalunya competència de la Direcció General de la Funció Pública (des d'ara bases generals aprovades per la Resolució GAP/1644/2007).

¹¹⁷ Vegeu la nota al peu de pàgina anterior.

¹¹⁸ D'acord amb la base específica 2.2, continguda en l'annex 1, de la Resolució PDA/2907/2019.

¹¹⁹ D'acord amb les bases específiques 2 i 7.3, respectivament, contingudes en l'annex 1, de la Resolució PDA/2907/2019. En les bases específiques 7.2.1.b i 7.2.2.b, contingudes en l'annex 1, d'aquesta resolució es disposa que, per valorar els exercicis corresponents, el tribunal qualificador tindrà en compte els coneixements acreditats i la capacitat i les aptituds per aplicar-los a situacions de la pràctica professional, com també en el seu conjunt la capacitat analítica i de síntesi i la qualitat de l'expressió.

¹²⁰ Per a més informació sobre el règim jurídic del certificat de nivell superior de català (C2), vegeu, entre d'altres, l'annex 5 del Decret 180/2014, d'acord amb la redacció donada pel Decret 3/2014, de 7 de gener, pel qual es modifica el Decret 152/2001, de 29 de maig, sobre avaluació i certificació de coneixements de català.

¹²¹ Per la Llei 7/1996, de 5 de juliol, d'organització dels serveis jurídics de l'Administració de la Generalitat de Catalunya (des d'ara Llei 7/1996). Vegeu, també, el Reglament dels serveis jurídics de l'Administració de la Generalitat de Catalunya, aprovat pel Decret 57/2002, de 19 de febrer, de modificació del Decret 257/1997, de 30 de setembre (des d'ara Reglament dels serveis jurídics de l'AGC).

¹²² D'acord amb els articles 1 i 2.2 de la Llei 7/1996 i l'article 1.1 del Reglament dels serveis jurídics de l'AGC.

¹²³ D'acord amb l'article 4.1.a de la Llei 7/1996 i l'article 19.1.a del Reglament dels serveis jurídics de l'AGC. Vegeu, també, les lletres a, b i c de l'article 11.6 del Reglament dels serveis jurídics de l'AGC.

¹²⁴ D'acord amb l'article 1.2 de la Llei 7/1996 i l'article 34 del Reglament dels serveis jurídics de l'AGC.

¹²⁵ Vegeu la Resolució PDA/1320/2020, de 8 de juny, per la qual es convoca el procés selectiu per proveir 10 places del cos d'advocacia (subgrup A1) de la Generalitat de Catalunya (núm. de registre de la convocatòria 244) (des d'ara Resolució PDA/1320/2020). Aquest procés selectiu també es regeix per les bases generals aprovades per la Resolució GAP/1644/2007.

¹²⁶ D'acord amb la base específica 2.2, continguda en l'annex 1, de la Resolució PDA/1320/2020.

¹²⁷ Vegeu l'apartat 2 de l'annex 2 de la Resolució PDA/1320/2020.

2013b, p. 158). També és possible, com demostra el darrer procés selectiu del cos d'advocacia¹²⁸, analitzar les competències lingüístiques de les persones aspirants introduint criteris en els processos selectius que les avaluin (Govern de l'Estat espanyol, 2011d, p. 17). En compliment de l'obligació de dotar-se de servidors públics amb prou coneixements lingüístics, establerta en l'LPL, l'AGC hauria d'exigir que les persones aspirants al cos superior, opció jurídica, i al cos d'advocacia, atenant la seva intervenció en l'elaboració de les normes jurídiques que aprova la GGC, posseeixin la CCJL per participar en les convocatòries corresponents o, almenys, considerar-lo com a mèrit¹²⁹. Així mateix, hauria de vetllar perquè el personal d'aquests cossos rebi la formació necessària perquè pugui obtenir la CCJL abans d'exigir-ne l'acreditació obligatòria, com es pretén actuar envers el personal docent del sistema educatiu de Catalunya respecte del certificat de nivell superior de català (C2)¹³⁰.

¹²⁸ Vegeu la nota al peu de pàgina anterior.

¹²⁹ La disposició addicional segona del Decret 180/2014 disposa, d'una banda, que l'AGC, a través dels departaments competents en matèria de justícia i política lingüística, ha d'impulsar i promoure l'obtenció de la CCJL entre determinats col·lectius professionals del món del dret; i, de l'altra, que el departament competent en matèria de justícia, també de l'AGC, ha d'instar la col·laboració del Consell General del Poder Judicial i del Ministeri de Justícia, de l'Administració General de l'Estat, per tal que es valorin com a mèrit els diferents nivells de coneixements de llengua catalana, inclosa la CCJL, en els processos selectius i de provisió de llocs de personal de les carreres judicial i fiscal i de lletrats i lletrades de l'Administració de justícia. En canvi, ni aquest ni cap altre precepte del Decret 180/2014 es refereixen al personal de l'AGC.

¹³⁰ Vegeu la notícia *Els nous mestres i professors hauran d'acreditar el nivell C2 de català a partir del 2024* (<https://www.cma.cat/324/els-nous-mestres-i-professors-hauran-dacreditar-el-nivell-c2-de-catala-a-partir-del-2024/noticia/3142297/>) i l'article 119.5 de la Llei 12/2009, del 10 de juliol, d'educació: «[s]'ha d'acreditar el coneixement suficient i adequat del català, tant en l'expressió oral com en l'escrita, d'acord amb les competències corresponents al nivell C2 del Marc europeu comú de referència per a l'aprenentatge, l'ensenyament i l'avaluació de les llengües [...]».

6.3. Institucionalització de l'assessorament lingüístic i intervenció d'altres perfils professionals

Els lingüistes no sempre intervenen en l'elaboració de les normes jurídiques (Unió Europea, 2013b, p. 214)¹³¹ i, quan ho fan, la col·laboració que es produeix entre aquests i els professionals del dret és escassa (Govern de l'Estat espanyol, 2011d, p. 21). Això contrasta amb l'opinió de les persones expertes. Segons Duarte i Montserrat:

[É]s del tot necessari que en els processos d'elaboració de projectes de llei o de disposicions [...] es prevegi la intervenció d'un assessor en llenguatge administratiu i jurídic, de la mateixa manera que és impensable que s'hi obviï la participació d'un jurista que garanteixi que el text no contradiu cap precepte legal que hi sigui d'aplicació. (Duarte i Montserrat, 2008, p. 19)

L'assessorament lingüístic en aquests processos, entre altres beneficis, millora el rigor (Campo Moreno, 2019, p. 70), la claredat (Campo Moreno, 2019, p. 70; i Unió Europea, 2013b, p. 64) i la comprensibilitat de les normes jurídiques (Unió Europea, 2013b, p. 64); ajuda a evitar-ne ambigüitats (Unió Europea, 2013b, p. 64) i millora substancialment l'agilitat i l'eficàcia del treball quotidià dels juristes amb els textos especialitzats (Duarte i Montserrat, 2008, p. 19). Quan juristes i lingüistes treballen conjuntament, Strandvik (2019) assegura, fins i tot, que s'eviten conflictes de tipus «gremial»: l'autor recomana «organitzar el treball de revisió de manera que, en els ministeris, ningú sap quines modificacions són proposades dels juristes i quines ho són dels lingüistes [...] [, fet] que permet la formació mútua i constant entre perfils professionals».

Es defensa, així mateix, que el procés per elaborar normes jurídiques, com qualsevol altre document públic, es consideri des d'una perspectiva pluridisciplinària, a fi de millorar la comprensibilitat d'aquelles (Unió Europea, 2013b, p. 244)¹³². Montolíó Durán (2021) entén que aquesta perspectiva pluridisciplinària implica que en el procés de «clarificació de la comunicació administrativa», en què podem considerar inclòs el de redacció de normes jurídiques, hi han de convergir juristes, professionals de l'AP, lingüistes, polítics, sociòlegs, experts en usabilitat, disseny i visualització de la informació, i especialistes en ciències del comportament.

En l'àmbit parlamentari, en l'estudi de la Comissió Europea es recomana la participació dels lingüistes en les comissions legislatives, fins i tot com a observadors (Unió Europea, 2013b, p. 214). Quan la tasca d'una comissió legislativa és reredactar, consolidar o refondre legislacions antigues i complexes, els lingüistes n'haurien de formar part i treballar-hi regularment (Unió Europea, 2013b, p. 214; vegeu, també, Sanjaume i Navarro, 2017, p. 178). La participació dels lingüistes s'hauria de produir des que s'inicia el procés de redacció de les normes jurídiques (Unió Europea, 2013b, p. 194), juntament amb els juristes (p. 209).

En l'estudi de la Comissió Europea (Unió Europea, 2013b) es descriuen i es comparen els sistemes que adopten diversos estats per controlar la qualitat de certs documents públics, especialment les

¹³¹ En l'estudi de la Comissió Europea es relata, com a exemple, que la PC ha publicat textos que el Departament d'Assessorament Lingüístic no havia revisat a causa d'errors de comunicació o pel fet que la tasca desenvolupada per aquest departament no havia estat entesa, mentre que sí que s'havien consultat els Serveis Jurídics per rebre assessorament legal (Unió Europea, 2013b, p. 236).

¹³² «Linguistic analysis runs the risk of being self-referring if it is not understood in the broader pragmatic context of discourse practices, emotions, aims, and the limits of human brain» (Unió Europea, 2013b, p. 244).

normes jurídiques, i se seleccionen els sistemes que es consideren més adequats per assolir la màxima qualitat en l'elaboració dels documents. En aquest sentit, es remarquen aquells casos en què juristes i lingüistes revisen conjuntament els textos¹³³: a Itàlia, des d'un punt de vista estatal, l'assessorament jurídic i lingüístic que realitza el *Servizio per i testi normativi*, de la *Camera dei Deputati*, la cambra baixa del Parlament d'Itàlia (p. 84 i 213)¹³⁴; a Suïssa, el *Verwaltungsinterne Redaktionskommission*, òrgan interdisciplinari i interdepartamental del Govern federal integrat per juristes i lingüistes (p. 90, 213, 237 i 238; vegeu, també, Sanjaume i Navarro, 2017, p. 179); al Canadà, la figura dels «jurilingüists», adscrits al Departament de Justícia, especialistes en llenguatge legal que fan recomanacions no vinculants als ponents de les lleis (p. 117 i 212); a Suècia, estat que en l'estudi de la Comissió Europea es pren com a model en l'àmbit del control de la qualitat legislativa¹³⁵, l'àrea (*Division for Legal and Linguistic Draft Revision*) del Ministeri de Justícia integrada per cinc juristes i cinc lingüistes que revisen la qualitat dels textos, preparats per qualsevol ministeri, abans que siguin sotmesos al Govern de Suècia (p. 210-211 i 237-238)¹³⁶. Així mateix, es considera com a model a seguir el de la PC (Unió Europea, 2013b, p. 155, 212 i 237-238).

D'acord amb la TRRP, la PC ha de disposar de serveis permanents d'assessorament jurídic i lingüístic per complir amb eficàcia i eficiència les seves funcions¹³⁷. El Departament d'Assessorament Lingüístic, integrat per lingüistes pertanyents al Cos de Lingüistes del Parlament¹³⁸, és el centre gestor de l'Administració parlamentària¹³⁹ que compleix les funcions de caràcter lingüístic relatives a les activitats legislativa i administrativa del Parlament, l'assessorament dels òrgans parlamentaris en la gestió dels usos lingüístics i, específicament, entre d'altres, la funció d'«[e]studiar i elaborar propostes d'adequació

¹³³ Si bé és diferent als altres sistemes, ja que no intervenen juristes i lingüistes alhora, la Comissió Europea (Unió Europea, 2013b, p. 66-67 i 237) també destaca el supòsit d'Alemanya, on el *Redaktionsstab der Gesellschaft für deutsche Sprache*, unitat del *Bundestag*, la cambra baixa del Parlament d'Alemanya, assessora lingüísticament en l'elaboració de la legislació. En concret, correspon a aquesta unitat, encapçalada per un «lawyer-linguist», verificar la correcció i comprensibilitat de tots els textos que són sotmesos al Parlament d'Alemanya, tant al *Bundestag* com al *Bundesrat*, la cambra alta.

¹³⁴ En l'àmbit federal, Sanjaume i Navarro (2017, p. 179), prenent com a referència l'estudi de la Comissió Europea (Unió Europea, 2013, p. 161), destaca l'experiència de la província autònoma de Bozen, de la regió italiana del Trentino-Südtirol, on els projectes de llei, redactats en italià i alemany pels departaments governamentals, són revisats per dues oficines: l'Oficina Jurídica i l'Oficina d'Afers Lingüístics.

¹³⁵ «The model according to which all drafts must be revised by a centralised body, where lawyers and linguists work in pairs (see Sweden), should be a guiding model for good quality legislation» (Unió Europea, 2013b, p. 214).

¹³⁶ Segons Sanjaume i Navarro (2017, p. 180), a més de motius democràtics, de transparència o qualitat, el Govern de Suècia n'addueix principalment d'econòmics per justificar la intervenció d'aquesta àrea: actuar a l'inici del procés d'elaboració dels documents evita processos judicials o legislatius que poden ser molt costosos. L'autora sosté, sobre això, que «no hem d'oblidar que el fet que una llei sigui clara, precisa i ben redactada n'afavoreix l'aplicació i el compliment» (Sanjaume i Navarro, 2017, p. 180). Com a exemple de l'estalvi econòmic que implica disposar de legislació clara i fàcil d'usar, el Govern del Regne Unit xifra que l'Estat s'estalvia 25 milions de lliures esterlines anualment gràcies al fet que s'estigui redactant de nou bona part de la legislació fiscal del Regne Unit, per aclarir-ne el llenguatge i sense introduir-hi modificacions legals (Regne Unit, 2009, p. 17). Per a més informació sobre el model de Suècia, vegeu Strandvik (2019).

¹³⁷ D'acord amb l'article 246.1 de la TRRP.

¹³⁸ S'hi ingressa per concurs oposició i per accedir-hi es requereix la llicenciatura o grau en filologia catalana o en traducció i interpretació amb especialització en llengua catalana (disposició addicional segona, apartat 3, del text consolidat dels Estatuts del règim i el govern interiors del Parlament de Catalunya, aprovat per la Mesa del Parlament en la sessió tinguda el dia 3 de maig de 2016 [des d'ara TCERGIPC]). Sobre les funcions que tenen atribuïdes, vegeu els articles 26 i 28 de la TCERGIPC.

¹³⁹ D'acord amb l'article 16.2./ de la TCERGIPC.

lingüística i formal dels textos parlamentaris a les normes gramaticals i a l'estil de redacció i als criteris formals del Parlament¹⁴⁰»¹⁴¹.

Els lingüistes i els lletrats¹⁴² de la PC assisteixen les meses de les comissions¹⁴³: les comissions, que poden ser legislatives o específiques, són els òrgans que constitueixen la PC¹⁴⁴ per exercir les potestats que té atribuïdes¹⁴⁵, mentre que les meses¹⁴⁶ són els òrgans rectors col·legiats de les comissions. En el procediment legislatiu comú, ambdós cossos també assisteixen les ponències¹⁴⁷, grups de treball a qui les comissions encarreguen la redacció d'un informe a la vista d'un projecte o una proposició de llei¹⁴⁸. Aquestes ponències, a través del dit informe, eleven a les comissions «[...] propostes de tècnica legislativa i d'adequació a les regles i als usos formals i lingüístics del Parlament respecte als projectes i les proposicions de llei»¹⁴⁹. Per últim, convé mencionar que la TRRP estableix un procediment per consolidar legislació vigent¹⁵⁰: la consolidació de les lleis i normes amb rang de llei consisteix a «[...] elaborar un nou text legal que integri la legislació vigent sobre una matèria o un sector determinats»¹⁵¹ amb la finalitat de «[...] simplificar l'ordenament jurídic, millorar-ne la qualitat i contribuir a garantir la seguretat jurídica amb un millor coneixement del dret vigent»¹⁵². Una comissió específica, creada a l'inici de la legislatura amb aquesta finalitat i coordinada per un lletrat i amb la col·laboració de lingüistes, que l'assisteixen i l'assessoren tècnicament, ha de tramitar els projectes i les proposicions de textos consolidats¹⁵³.

Per tant, els lingüistes i els lletrats de la PC intervenen conjuntament, assessorant jurídicament i lingüísticament, en l'elaboració de les normes jurídiques que aprova la PC, si bé aquesta intervenció no es produeix, com es recomana en l'estudi de la Comissió Europea (Unió Europea, 2013b, p. 194 i 211), des de la fase inicial del procés de redacció (Sanjaume i Navarro, 2017, p. 183), sinó que ho fa a partir d'un moment posterior: o bé respecte dels projectes o proposicions de llei, en el procediment legislatiu comú¹⁵⁴; o bé respecte dels projectes o proposicions de textos consolidats¹⁵⁵, en el procediment per a la consolidació de la legislació vigent.

¹⁴⁰ L'estil i els criteris esmentats estan establerts en el *Llibre d'estil de les lleis i altres textos del Parlament de Catalunya* (2022) (Sanjaume i Navarro, 2017, p. 181).

¹⁴¹ D'acord amb l'article 26.1.a de la TCERGIPC.

¹⁴² Sobre els lletrats de la PC, vegeu, entre d'altres, l'article 10 i la disposició addicional segona, apartat 1, de la TCERGIPC.

¹⁴³ D'acord amb l'article 49.4 de la TRRP.

¹⁴⁴ D'acord amb l'article 47.1 de la TRRP.

¹⁴⁵ «El Parlament exerceix la potestat legislativa, aprova els pressupostos de la Generalitat i controla i impulsa l'acció política i de govern [...]» (article 55.2 de l'EAC).

¹⁴⁶ Sobre els membres de les meses, vegeu l'article 49 de la TRRP.

¹⁴⁷ D'acord amb l'article 120.2 de la TRRP.

¹⁴⁸ D'acord amb l'article 120.1 de la TRRP.

¹⁴⁹ D'acord amb l'article 120.2 de la TRRP.

¹⁵⁰ Vegeu la subsecció setena («Procediment per a la consolidació de la legislació vigent») de la secció tercera («Especialitats del procediment legislatiu»), capítol II («El procediment legislatiu»), títol IV («Del funcionament del Parlament»), de la TRRP.

¹⁵¹ D'acord amb l'article 143.1 de la TRRP.

¹⁵² D'acord amb l'article 143.2 de la TRRP. Segons l'estudi de la Comissió Europea, «The process of consolidation can be used to free the law from constrictions imposed by existing legal framework: it avoids confusing or contradictory text, eliminates outdated regulation and allows the use of single text» (Unió Europea, 2013b, p. 34). Per a més informació sobre la consolidació normativa, vegeu la web de la Unió Europea https://eur-lex.europa.eu/content/legis/avis_consolidation.html?locale=es.

¹⁵³ D'acord amb l'article 147.1 de la TRRP.

¹⁵⁴ D'acord amb l'article 120.2 de la TRRP.

¹⁵⁵ D'acord amb l'article 147.1 de la TRRP.

En paraules de Campo Moreno (2019, p. 70), l'AGC hauria d'institucionalitzar l'assessorament lingüístic en la redacció de les normes jurídiques: hauria de garantir que els lingüistes, com els juristes, intervenen en el procediment d'elaboració de les normes jurídiques, supervisant-ne el llenguatge per assegurar-ne millor la qualitat textual i la seguretat jurídica (Sanjaume i Navarro, 2017, p. 183). S'hauria d'assegurar, a més, que aquest assessorament i supervisió tècniques, independentment de la disposició normativa de què es tracti¹⁵⁶, es produeixen des que s'inicia la redacció de les normes jurídiques (Unió Europea, 2013b, p. 194 i 211), fet que permetria potenciar els beneficis de l'assessorament lingüístic en aquest procés (vegeu Campo Moreno, 2019, p. 70; Duarte i Montserrat, 2008, p. 19; i Unió Europea, 2013b, p. 64)¹⁵⁷. Per aconseguir-ho, cal el compromís dels alts càrrecs (Unió Europea, 2013b, p. 236); quan es tracta de projectes de llei, en l'estudi de la Comissió Europea es declara que és essencial que hi hagi una bona comunicació entre l'AGC, que els elabora, i la PC, que els tramita i, si s'escau, aprova com a llei (Unió Europea, 2013b, p. 236).

Institucionalitzar la intervenció dels lingüistes en l'elaboració de les normes jurídiques permetria que juristes i lingüistes hi treballassin conjuntament, sistema que en l'estudi de la Comissió Europea s'insta a seguir com a model (Unió Europea, 2013b, p. 214). Es recomana, a més, que s'assessori jurídicament i lingüísticament, seguint el model de Suècia, a través d'un òrgan centralitzat de composició paritària, «where lawyers and linguists work in pairs» (Unió Europea, 2013, p. 214). Així doncs, l'AGC pot millorar la comprensibilitat de les normes jurídiques que aprova la GGC, afavorint-ne el coneixement entre la ciutadania, establint un model com el recomanat per la Comissió Europea¹⁵⁸, inspirat en l'experiència de Suècia i, parcialment, en la de la PC, institució pionera en aquest àmbit (Sanjaume i Navarro, 2017, p. 180). Per últim, l'AGC hauria d'introduir altres perfils professionals, diferents dels jurídics i lingüístics, en l'elaboració de les normes jurídiques com a pas necessari per millorar-ne la comprensió (Montolío Durán, 2021; Unió Europea, 2013b, p. 244), així com prendre mesures perquè puguin formar-se professionals experts, alhora, en dret i lingüística («lawyer-linguists»), per incorporar-los en el procediment d'elaboració de les normes jurídiques (Unió Europea, 2013b, p. 202).

¹⁵⁶ Amb rang reglamentari (decrets o ordres) o legal (decrets legislatius o decrets lleis); també quan la GGC presenta projectes de llei a la PC (vegeu la nota al peu de pàgina núm. 42).

¹⁵⁷ «This linguistic revision would avoid problems such as comprehensibility, consistency of terminology, intertextual coherence, inappropriate language register, wording problems and misspellings» (Unió Europea, 2013b, p. 236).

¹⁵⁸ L'AGC podria optar, entre d'altres, per impulsar l'establiment d'aquest model a través de l'Avantprojecte de llei de procediment d'elaboració de normes, inclòs en el Pla normatiu del Govern de la Generalitat de Catalunya per als anys 2021-2023 (Generalitat de Catalunya, 2021c, p. 2). S'hi descriu que té per objecte «actualitzar el procediment d'elaboració de disposicions amb la finalitat d'agilitzar-lo, incrementar la transparència i reforçar la qualitat de les avaluacions d'impacte normatiu per millorar la presa de decisions».

6.4. Model CAP bidireccional

L'AP no escolten¹⁵⁹. Mitjançant aquesta personificació¹⁶⁰, Canel Crespo (2018, p. 233) alerta d'un dels errors de comunicació que cometien l'AP: es dirigeixen a la ciutadania de forma unilateral (p. 59); això és, assumeixen un paper únic, el d'emissor, mentre que la ciutadania només pot actuar com a receptora. Es produeix, així, una manca de reciprocitat comunicativa, en què l'AP no atenen (en definitiva, no escolten, seguint la personificació anterior) els missatges (les necessitats, propostes, opinions, etc.) de la ciutadania. D'entre les cinc maneres que la ciutadania pot participar en la vida política i pública (Graells i Costa i Ramilo Araujo, 2013, p. 18), quan l'AP comuniquen de forma unilateral només es pot donar la primera dimensió: la ciutadania, si està predisposada i té coneixements per fer-ho, accedeix a la informació que l'AP posen a la seva disposició (primer nivell). No seria factible, en aquest context, assolir cap dels quatre nivells restants¹⁶¹.

Malgrat que hi ha consens entre tots els actors implicats sobre la necessitat que l'AP, efectivament, prestin atenció a la ciutadania, tinguin en compte les seves necessitats i dissenyin i desenvolupin polítiques públiques consegüentment (Canel Crespo, 2018, p. 60); encara s'ha de produir, segons els experts, un canvi de paradigma en la CAP: s'ha de passar d'una CAP unidireccional a una de doble direcció (p. 59); «de la cultura del control a la del diàleg» (p. 60), és a dir, de la cultura del control del ciutadà a la implicació d'aquest amb el govern (p. 233). En suma, s'ha de transitar d'un model de CAP 1.0, unidireccional, a un model 2.0, bidireccional (Canel Crespo, 2018, p. 211)¹⁶², «en el que todos los actores participan en la adición de valor de productos y servicios ya existentes o nuevos (conocimiento colectivo)» (Graells i Costa i Ramilo Araujo, 2013, p. 137). Perquè es pugui produir aquest trànsit (Canel Crespo, 2018, p. 211), primerament, l'AP han d'assegurar que la ciutadania pugui crear informació, per si mateixa o conjuntament amb l'AP; segonament, han de recollir la informació generada i extreure'n conclusions; i, darrerament, han de dissenyar i desenvolupar polítiques públiques negociant-les amb la ciutadania. Canel Crespo es refereix a aquesta manera de concebre la CAP amb aquests termes: «governar con la sociedad»¹⁶³, que implica «escuchar para orientar la gestión pública hacia la construcción de bienes intangibles públicos» (p. 96).

¹⁵⁹ Vegeu el capítol onzè, titulat *El problema de no escuchar* (p. 233-246), de l'obra *La comunicación de la Administración Pública. Para gobernar con la sociedad* (Canel Crespo, 2018).

¹⁶⁰ D'acord amb el DIEC2, «[f]igura retòrica que consisteix en l'atribució de qualitats humanes a animals, coses o conceptes».

¹⁶¹ El segon nivell permetria que l'AP consultessin la ciutadania per conèixer-ne l'opinió a través de diversos mitjans, com ara el telèfon, el correu electrònic o els formularis en línia; el tercer, que es produiria mitjançant les xarxes socials, faria possible, a més de conèixer la seva opinió, incorporar-la en l'activitat pública; el quart facilitaria que l'AP, fent ús d'eines tecnològiques que permetin treballar de forma col·laborativa, discernixin quins dels problemes manifestats s'han d'abordar prioritàriament; i el cinquè nivell, finalment, podria percebre tot el ventall d'interessos i sensibilitats en joc gràcies a múltiples mecanismes, com ara les votacions telemàtiques, els referèndums o els debats vinculants (Graells i Costa i Ramilo Araujo, 2013, p. 18).

¹⁶² En resum, l'1.0 és un model pel qual l'AP creen informació, ofereixen serveis i desenvolupen polítiques públiques independentment del parer de la ciutadania (governança unilateral); mentre que en el 2.0 l'AP permeten la creació d'informació conjuntament amb la ciutadania, n'esbrinen les demandes i desenvolupen polítiques públiques elaborant-les i negociant-les amb ella (governança compartida) (Canel Crespo, 2018, p. 212).

¹⁶³ Vegeu, precisament, el títol de l'obra *La comunicación de la Administración Pública. Para gobernar con la sociedad* (Canel Crespo, 2018).

L'ús de les noves tecnologies¹⁶⁴ és indispensable per permetre aquesta transició cap a un model de CAP 2.0, sobretot el de les tecnologies de la informació i la comunicació (TIC)¹⁶⁵ i el de les xarxes socials¹⁶⁶: aquestes darreres faciliten la interacció entre AP i ciutadania (Canel Crespo, 2018, p. 213), promovent-ne la participació i implicació, i complementen els canals de comunicació bidireccional de l'AP, com l'atenció telefònica o el correu electrònic (Graells i Cosa i Ramilo Araujo, 2013, p. 54). Alhora, permeten, entre d'altres, «[a]ctuar, movilizarse, articular voluntades»; «[r]esolver las dudas ciudadanas de forma ágil»; «[p]resentar de forma lúdica realidades de la Administración Pública», i «[q]ue las administraciones conozcan mejor a la gente» (Canel Crespo, 2018, p. 151-152; vegeu, també, Graells i Costa i Ramilo Araujo, 2013, p. 55).

D'entre les nombroses xarxes socials, el blog (*blogging*) és una web (o pàgina web¹⁶⁷) on es publiquen cronològicament textos o imatges d'un o diversos autors. Twitter és una forma de *microblogging* que permet enviar missatges instantanis a un públic considerable i rebre'n resposta (Canel Crespo, 2018, p. 213). Les piulades¹⁶⁸ (*tweets*) poden contenir dos-cents vuitanta caràcters com a màxim, fet que exigeix molta síntesi (Graells i Costa i Ramilo Araujo, 2013, p. 39). És una xarxa social molt utilitzada per l'AP, «una herramienta de participación abierta muy potente para escuchar y dialogar que ofrece muchas posibilidades a las Administraciones Públicas para interactuar con la ciudadanía» (Graells i Costa i Ramilo Araujo, 2013, p. 39). Tanmateix, no se n'ha explotat tot el potencial (Canel Crespo, 2018, p. 216): la majoria d'AP l'utilitzen de manera unidireccional, això és, per emetre missatges, generalment sobre les activitats que realitzen, sense respondre'ls ni crear interacció amb els usuaris (els anomenats perfils «informatius» o «informativals»); algunes estableixen un vincle (conversació) entre els usuaris i el perfil, de manera bidireccional (perfils «interactius» o «relacionals»); mentre que una minoria presten servei a través d'aquests perfils, atenent preguntes, queixes i suggeriments dels usuaris (perfils «d'integració» o «d'atenció») (Canel Crespo, 2018, p. 216; i Graells i Costa i Ramilo Araujo, 2013, p. 86)¹⁶⁹.

Per esprémer la gran potencialitat de les xarxes socials, l'AP han de dissenyar i aplicar estratègies de comunicació específiques per gestionar-les¹⁷⁰ (Canel Crespo, 2018, p. 225). Cada expert classifica les

¹⁶⁴ A banda de les xarxes socials, Canel Crespo (2018, p. 150) n'indica quatre més: l'Internet de les coses (*Internet of Things*), la computació en el núvol (*Cloud Computing*), les macrodades (*Big Data*) i la intel·ligència artificial (*Artificial Intelligence*).

¹⁶⁵ Per a més informació sobre l'ús de les TIC en l'àmbit públic, vegeu la taula 3.2. *Herramientas TIC: ventajas e inconvenientes* de l'obra *Ciudadanía y administraciones en red* (Graells i Costa i Ramilo Araujo, 2013, p. 47), on els autors exposen els principals avantatges i inconvenients que comporta l'ús d'onze eines TIC per l'AP i la ciutadania, així com el tipus de participació que promouen.

¹⁶⁶ Sota el títol *¿Qué aportan las redes sociales a la gestión pública?*, Canel Crespo (2018, p. 213-220) descriu bona part de les tecnologies que permeten la interacció amb la societat per desenvolupar el model de CAP 2.0.

¹⁶⁷ D'acord amb el Vocabulari de les xarxes socials del TERMCAT (<https://www.termcat.cat/ca/diccionaris-en-linia/156>), «[e]n alguns casos ens referim a aquest concepte elidint el substantiu *página*, que actua com a nucli, i el sintagma queda reduït a la forma *web*, que manté el gènere femení».

¹⁶⁸ D'acord amb el Vocabulari de les xarxes socials del TERMCAT; també se'n pot dir tuit o piulet.

¹⁶⁹ Els perfils de Twitter de l'@012, de l'AGC per a l'atenció ciutadana (https://twitter.com/012?ref_src=twsrc%5Egoogle%7Ctwcamp%5Eserp%7Ctwgr%5Eauthor), i de l'@FGC (Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya), de l'empresa pública de la Generalitat de Catalunya que gestiona el transport de passatgers i mercaderies per ferrocarril (https://twitter.com/FGC?ref_src=twsrc%5Egoogle%7Ctwcamp%5Eserp%7Ctwgr%5Eauthor), són exemples de perfils «d'integració» o «d'atenció» (Graells i Costa i Ramilo Araujo, 2013, p. 82-85 i 89-92).

¹⁷⁰ Canel Crespo (2018, p. 225) distingeix entre les estratègies de comunicació o els principis estratègics de comunicació i les guies per a la presència de les institucions públiques a les xarxes socials: les guies, entre d'altres, estableixen procediments per obrir comptes de correu electrònic i crear comptes i perfils institucionals, regulen

estratègies de comunicació de les xarxes socials en categories diferents, si bé la majoria ho fa conforme al mateix criteri, l'ús que en fan l'AP. D'aquesta manera, segons Mergel (Canel Crespo, 2018, p. 225), cal diferenciar entre una estratègia representativa, on l'AP són presents a les xarxes socials només per difondre informació; una de compromesa, on hi són per interactuar amb la ciutadania, i una de col·laborativa, on hi són per cedir poder de decisió¹⁷¹.

En l'àmbit de les disposicions normatives que aprova la GGC, és imprescindible ocupar-se del perfil de Twitter del DOGC, @DOGCdeldia¹⁷². D'acord amb la Carta de serveis del DOGC, a través d'aquest perfil es difon el sumari i una selecció de les disposicions més destacades de l'edició diària del DOGC¹⁷³. Alhora, s'estableixen dos indicadors de seguiment: el nombre de seguidors a Twitter i el percentatge de dies en què es difon el DOGC del dia¹⁷⁴.

En els darrers 30 dies¹⁷⁵, @DOGCdeldia ha tingut una mitjana de 13.578 seguidors, ha publicat 69 piulades, ha tingut 66 interaccions i ha generat un interès de 0,95¹⁷⁶. Coincidint amb la publicació en el DOGC de les lleis 19/2017 i 20/2017 i els decrets 139/2017 i 140/2017¹⁷⁷, aquest perfil va obtenir les seves millors dades en nombre de nous seguidors (1.202), repiulades¹⁷⁸ (*retweets*) (4.752) i interès (48,55)¹⁷⁹. També s'observa un augment considerable del nombre de nous seguidors en els mesos d'agost del 2014 (774)¹⁸⁰ i octubre del 2020 (901)¹⁸¹. Malgrat que el nombre d'interaccions del 2021 (2.658) van disminuir respecte del 2020 (3.319), la resta de dades (nombre de seguidors, piulades i interaccions) han augmentat lleugerament, any rere any, en el període 2016-2021¹⁸².

Segons la classificació dels perfils de Twitter exposada prèviament (Canel Crespo, 2018, p. 216; Graells i Costa i Ramilo Araujo, 2013, p. 86), @DOGCdeldia és un perfil «informatiu» o «informativa»: la

l'accés dels servidors públics o assignen responsables dels continguts. L'autora posa com a exemple la *Guia de xarxes socials de la Generalitat de Catalunya. Novena edició: abril 2019* (Generalitat de Catalunya, 2019).

¹⁷¹ Aquesta classificació coincideix, essencialment, amb la que proposen Criado i Rojas Martín (Canel Crespo, 2018, p. 225): en l'estratègia *push* el sentit de la informació és unidireccional i tan sols es pretén inserir els missatges on la ciutadania els pugui trobar; en l'estratègia *pull* el sentit de la informació és bidireccional, fet que permet que es produeixi interacció entre AP i ciutadania; i en l'estratègia *networking* el sentit de la informació és interaccionada, de manera que es desenvolupen mecanismes perquè la ciutadania pugui actuar amb l'AP.

¹⁷² https://twitter.com/DOGCdeldia?ref_src=twsrc%5Egoogle%7Ctwcamp%5Eserp%7Ctwtgr%5Eauthor. La Carta de serveis del Diari Oficial i de Publicacions de la Generalitat de Catalunya, aprovada per l'Ordre PRE/61/2019, de 3 d'abril (des d'ara Carta de serveis del DOGC), estableix diversos serveis relacionats amb la publicació i difusió del dret vigent de Catalunya, com ara «Publicació del Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya», a través de la web <https://dogc.gencat.cat/ca/inici> (apartat 1.3.1.1); el «Servei DOGC al mòbil» (apartat 1.3.1.6), inoperatiu des del 31 de març de 2021 (X), o «Difusió del dret vigent a Catalunya» (apartat 1.3.2). No obstant això, el «Servei @DOGCdeldia» és l'únic servei d'aquest àmbit que es presta a través d'una xarxa social i, per això, és l'únic servei que s'analitza.

¹⁷³ D'acord amb l'apartat 3.1.1.7 de la Carta de serveis del DOGC.

¹⁷⁴ D'acord amb l'apartat 4.1.1.7 de la Carta de serveis del DOGC.

¹⁷⁵ Dades consultades el 6 de febrer de 2022.

¹⁷⁶ <http://activitat.atenciociudadana.gencat.cat/#/service-detail/5928967c98f5093cb47092d2>

¹⁷⁷ Llei 19/2017, del 6 de setembre, del referèndum d'autodeterminació; Llei 20/2017, del 8 de setembre, de transitorietat jurídica i fundacional de la República; Decret 139/2017, de 6 de setembre, de convocatòria del Referèndum d'Autodeterminació de Catalunya; i Decret 140/2017, de 6 de setembre, de normes complementàries per a la realització del Referèndum d'Autodeterminació de Catalunya.

¹⁷⁸ D'acord amb el Vocabulari de les xarxes socials del TERMCAT; també se'n pot dir retuit o repiulet.

¹⁷⁹ Vegeu la nota al peu de pàgina núm. 176.

¹⁸⁰ Coincidint amb la publicació en el DOGC de la Llei 10/2014, del 26 de setembre, de consultes populars no referendàries i d'altres formes de participació ciutadana.

¹⁸¹ Coincidint amb la publicació en el DOGC del Decret 114/2020, de 30 de setembre, de substitució del president de la Generalitat de Catalunya.

¹⁸² Vegeu la nota al peu de pàgina núm. 176.

majoria de les piulades publicades contenen un extracte dels termes que componen el títol d'un anunci¹⁸³ del DOGC, de manera que cada piulada, generalment, es correspon amb algun dels anuncis més rellevants de l'edició del DOGC de què es tracti. La data de publicació de les piulades sol coincidir amb la data de publicació de l'anunci al DOGC. Les piulades inclouen etiquetes (*hashtags*) de les paraules clau de l'anunci, un enllaç a la web del DOGC on es pot consultar i, depenent del cas, altres enllaços a pàgines institucionals de la Generalitat de Catalunya; reben pocs o cap m'agrada (*likes*) i no generen repiulades ni comentaris, llevat d'ocasions excepcionals. No es detecta cap activitat que persegueixi fomentar la participació dels usuaris. Així, doncs, @DOGCdeldia adopta una estratègia representativa, segons la classificació proposada per Mergel (Canel Crespo, 2018, p. 225), ja que es limita a difondre, de manera unidireccional, informació publicada al DOGC, sense pretendre interactuar amb els usuaris (estratègia compromesa) ni permetre que aquests participin ni influeixin en la presa de decisions (estratègia col·laborativa).

Com s'observa, quan la GGC aprova disposicions normatives, l'AGC les publica al DOGC i al Portal Jurídic de Catalunya i, a més, les difon, segons els casos, a través del perfil de Twitter @DOGCdeldia. Tanmateix, no realitza cap altra actuació comunicativa: l'AGC emet normes jurídiques i la ciutadania només pot limitar-se a rebre-les (da Cunha, 2020, p. 24-29)¹⁸⁴. En aquest àmbit, per tant, l'AGC segueix un model de CAP 1.0, unidireccional; d'acord amb la personificació emprada per Canel Crespo (2018, p. 233-246)¹⁸⁵, l'AGC no escolta la ciutadania. Per millorar la comprensibilitat de les normes jurídiques que aprova la GGC, hauria d'emprar el perfil de Twitter @DOGCdeldia de manera bidireccional, compromesa, adoptant un model de CAP 2.0, explotant al màxim la potencialitat d'aquesta xarxa social: la publicació de piulades que continguin normes jurídiques hauria d'acompanyar-se d'una estratègia dirigida a obtenir l'opinió dels usuaris sobre aquestes normes; en definitiva, dirigida a fer partícip, efectivament, la ciutadania de la vida política i pública (Graells i Costa i Ramilo Araujo, 2013, p. 18). La interacció generada permetria a l'AGC conèixer com elaborar normes jurídiques que siguin més comprensibles (Unió Europea, 2013b, p. 244)¹⁸⁶ i, en conseqüència, millorar-ne el coneixement entre la ciutadania.

¹⁸³ «Es publiquen en el DOGC les lleis de Catalunya i les normes, les disposicions de caràcter general, els acords, les resolucions, els edictes, les notificacions, els anuncis i els altres actes del Parlament, del Govern, de l'Administració de la Generalitat, de l'Administració de Justícia i d'altres administracions, ens i organismes públics, i també anuncis de particulars [...]» (article 2.2 de l'LDOGC).

¹⁸⁴ da Cunha (2020, p. 21-44) concep les disposicions normatives («Textos normativos dirigidos a la ciudadanía») que aproven l'AP com un dels «géneros textuales prototípicos del ámbito de la Administración» o «géneros textuales jurídico-administrativos» (p. 23). Considerant-ne l'emissor i el receptor, distingeix tres blocs: l'Administració pública com a emissora i la ciutadania com a receptora (primer bloc); l'Administració pública com a emissora i com a receptora (segon bloc), i la ciutadania com a emissora i l'Administració pública com a receptora (tercer bloc) (p. 23). L'autora subsumeix l'aprovació de disposicions normatives per l'AP en el primer bloc.

¹⁸⁵ Vegeu les notes als peus de pàgina núm. 159 i 160.

¹⁸⁶ Concretament, en l'estudi de la Comissió Europea (Unió Europea, 2013b, p. 244) se sosté que per millorar la qualitat dels documents públics, incloses les normes jurídiques, cal centrar-se en la perspectiva dels seus destinataris («Paying attention to the audience addressed seems the most obvious of precautions to be taken: adopting the reader's point of view is the constant 'refrain' of drafting manuals») i que les ciències de la comunicació hi poden contribuir significativament («Feedback from communication experts can help to fine-tune practices during previous steps [expert drafting – plain language – communication experts]»).

6.5. Model CAP multicanal

El blog¹⁸⁷ és només una de les múltiples TIC utilitzades per l'AP (Canel Crespo, 2018, p. 213-220; i Graells i Costa i Ramilo Araujo, 2013, p. 46-48): les webs, per exemple, actuen d'aparador, permetent mostrar tota la informació en un indret únic (Graells i Costa i Ramilo Araujo, 2013, p. 47); el correu electrònic és una eina de participació oberta¹⁸⁸ que destaca per la seva senzillesa (Graells i Costa i Ramilo Araujo, 2013, p. 32 i 47); o les votacions amb telefonia de baix cost¹⁸⁹, una via universal (la bretxa digital¹⁹⁰, en aquest cas, és mínima) i gratuïta per a la ciutadania que permet a l'AP organitzar àgilment consultes amb objectius diversos (Graells i Costa i Ramilo Araujo, 2013, p. 45 i 47). D'entre les TIC, les xarxes socials són particularment adequades per atendre, amb un llenguatge senzill i de manera pràcticament immediata, les persones usuàries; redirigir-les, des d'un indret on se sentin còmodes, a pàgines institucionals; i crear una xarxa d'interacció (intercanvi d'idees i opinions), d'igual a igual, que enriqueixi tant l'AP com la ciutadania (Graells i Costa i Ramilo Araujo, 2013, p. 37 i 55)¹⁹¹.

Criado i Rojas Martín (Canel Crespo, 2018, p. 213) diferencien quatre classes de xarxes socials: primerament, els blogs (com ara Twitter¹⁹² i les wikis¹⁹³ [com ara Diplopedia¹⁹⁴]); segonament, les orientades a l'emissió (*broadcasting*) (com ara YouTube¹⁹⁵); tercerament, les orientades a les relacions socials (com ara Instagram¹⁹⁶); i, darrerament, les orientades a les xarxes professionals (com ara LinkedIn¹⁹⁷). Canel Crespo n'afegeix quatre més (2018, p. 215 i 2018-220): les *marshups*¹⁹⁸, les

¹⁸⁷ Comparada amb altres TIC, és econòmica, senzilla i fàcil d'usar (Graells i Costa i Ramilo Araujo, 2013, p. 47); capaç d'atreure audiències noves, sobretot d'arribar a la joventut, difícilment accessible per altres vies de comunicació més formals (fòrums, plataformes col·laboratives, etc.); apta per compartir informació ràpidament i, alhora, generar confiança (Canel Crespo, 2018, p. 213-2014 i 216). Per contra, cal actualitzar-la constantment i, com en totes les xarxes socials i en la majoria de TIC, per accedir-hi cal disposar de connexió a Internet (Graells i Costa i Ramilo Araujo, 2013, p. 47). Per a més informació, vegeu l'apartat 6.4, *Model CAP bidireccional*, de la TFP.

¹⁸⁸ Perquè permet que la ciutadania envii missatges, comentaris, queixes o suggeriments i deixar-ne constància (Graells i Costa i Ramilo Araujo, 2013, p. 32).

¹⁸⁹ A través d'aquest sistema (també se'n diu «participació ciutadana amb trucades perdudes»), l'AP formulen una pregunta en què cada opció de resposta es vincula a un número de telèfon. Per votar una de les opcions, amb un telèfon fix o mòbil, la persona participant ha de marcar el número de telèfon associat a l'opció escollida (Graells i Costa i Ramilo Araujo, 2013, p. 45-46).

¹⁹⁰ D'acord amb el TERMCAT (<https://www.termcat.cat/ca>), «[d]iferència existent entre grups de població o entre països que separa els que tenen accés a les tecnologies de la informació i la comunicació i els que no en tenen».

¹⁹¹ Graells i Costa i Ramilo Araujo (2013, p. 37) n'adverteixen diversos inconvenients, com ara la necessitat que les persones amb responsabilitat política i pública s'adaptin a aquests formats de comunicació i gestionin correctament la seva identitat digital, la bretxa digital o l'absència de certs perfils de persones a les xarxes socials.

¹⁹² <https://twitter.com/?lang=ca>

¹⁹³ Una wiki («en hawaiano, *wiki wiki* significa ràpid») [Graells i Costa i Ramilo Araujo, 2013, p. 41] «es una aplicació web que permete editar col·laborativament i de forma senzilla pàgines web, y constituye una plataforma para el trabajo y la colaboración en grupo generando y compartiendo conocimiento» (Canel Crespo, 2018, p. 216).

¹⁹⁴ <https://2009-2017.state.gov/m/irm/ediplomacy/115847.htm>

¹⁹⁵ <https://www.youtube.com/>

¹⁹⁶ <https://www.instagram.com/>

¹⁹⁷ <https://www.linkedin.com/>

¹⁹⁸ «Son aplicaciones que permiten combinar información recopilando contenido de muy diferentes fuentes para crear aplicaciones que integran webs: una aplicación web "llama a otra" con el fin de reutilizar su contenido y funcionalidad» (Canel Crespo, 2018, p. 218).

aplicacions RSS¹⁹⁹, els móns virtuals²⁰⁰ i, per últim, les *widgets*, *gadgets* i *pipes* (ginys²⁰¹, en llengua catalana). Cadascuna d'aquestes classes és idònia per assolir objectius diferents (Canel Crespo, 2018, p. 212-213)²⁰²; totes juntes, combinades amb una estratègia de govern electrònic i transparència, contribueixen a crear valor públic (*public value*), entès com «la señal de lo que una sociedad valora y aspira a crear por medio de sus Instituciones» (Moynihan i Kroll; citat per Canel Crespo, 2018, p. 83) i, ahora, «lo que valora el público (es decir, lo que el público juzga como valioso) para el público (de valor para la sociedad)» (Canel Crespo, 2018, p. 83-84). Al capdavall, la presència de l'AP en les xarxes socials està justificada, principalment, per «[e]star donde está la ciudadanía, realizar una escucha activa de sus opiniones sobre las actuaciones públicas y conversar con ella» (Graells i Costa i Ramilo Araujo, 2013, p. 36).

Per establir un model de CAP 2.0, bidireccional, que impliqui la ciutadania i la tingui en compte a fi de millorar la gestió pública, és essencial que el model de CAP sigui, ahora, multicanal²⁰³: per «governar con la sociedad»²⁰⁴ o, en paraules de Graells i Costa i Ramilo Araujo (2013, p. 16 i 17), dirigir-nos «[h]acia la ciudadanía en red»²⁰⁵, cal emprar, simultàniament, diversos canals de comunicació (Graells i Costa i Ramilo Araujo, 2013, p. 14, 16 i 30). L'AGC hauria de recórrer a un major nombre de recursos comunicatius per incrementar la interacció amb la ciutadania, destinatària principal de les normes jurídiques que aprova. A més d'emprar el perfil de Twitter @DOGCdeldia de manera bidireccional, hauria de crear altres perfils a les xarxes socials²⁰⁶ que, igualment, li permetin conèixer el parer de la societat sobre aquelles normes (per exemple, per observar-ne el grau d'acceptació, comprensió o afectació). Per tant, l'AGC, esprenent la potencialitat dels canals de comunicació, en general, i de les xarxes socials, en particular, tant qualitativament (adoptant un model de CAP bidireccional) com quantitativament (model multicanal); podria utilitzar la informació recollida per millorar el llenguatge de les normes jurídiques que aprova la GGC, afavorint-ne el coneixement.

¹⁹⁹ D'acord amb el TERMCAT, «[f]ormat de fitxer basat en el llenguatge XML i desenvolupat específicament per a la creació de canals de continguts»; «[s]egons la documentació, la sigla anglesa original pot provenir de les denominacions *rich site summary* (resum enriquit del lloc), *RDF site summary* (resum RDF del lloc) o *really simple syndication* (sindicació molt simple)».

²⁰⁰ «Son simulaciones de espacios y gente en 3D en las que el usuario interactúa con otros; son “lugares” virtuales en los que se pueden celebrar reuniones, conferencias o encuentros [...]» (Canel Crespo, 2018, p. 220).

²⁰¹ D'acord amb el TERMCAT, «[p]rograma senzill, amb una interfície gràfica d'usuari especialitzada i consultable des de l'escriptori de l'ordinador o des d'una pàgina web, que proporciona informació diversa o accés ràpid a determinades funcions d'ús freqüent».

²⁰² En concret, vegeu el quadre X.2. *Redes sociales para la interacción en la Administración Pública* (Canel Crespo, 2018, p. 213 i 214), on l'autora identifica, per a cada classe de xarxa social, alguns dels objectius que l'AP poden assolir.

²⁰³ Quan es tracta de serveis públics, Graells (2020, p. 36 i 41), anant una passa per endavant, sosté que cal prestar-los conforme a un model omnicanal, basat en l'adaptació de la informació, el contingut i els procediments a la relació que s'estableixi amb els destinataris i al tipus de servei. Sobre el concepte *accés omnicanal*, vegeu el punt primer del paràgraf primer de l'annex 2 («Glossari») del Decret 76/2020, de 4 d'agost, d'Administració digital.

²⁰⁴ Vegeu la nota al peu de pàgina núm. 164.

²⁰⁵ Expressió amb què els autors descriuen aquella societat on l'AP i la ciutadania es relacionen a través de diversos canals tecnològics de comunicació (Graells i Costa i Ramilo Araujo, 2013, p. 16 i 17).

²⁰⁶ Aquesta actuació podria optimitzar-se si, com recomana Arnall Duch (2019a, p. 189; 2020; vegeu, també, la nota al peu de pàgina núm. 175), s'elaboren recursos digitals que la complementin.

6.6. Model CAP obert/pluridisciplinari

La transparència²⁰⁷ (*transparency*) (Canel Crespo, 2018, p. 186-207), el govern obert²⁰⁸ (*open government*) (Canel Crespo, 2018, p. 186-207; i Graells i Costa i Ramilo Araujo, 2013, p. 68-78), les dades massives²⁰⁹ (*big data*) (Canel Crespo, 2018, p. 281-298) i el disseny legal (*legal design*) o dret visual (*visual law*) (des d'ara disseny legal) (Conti i Peruginelli, 2021; Doherty, 2020; i Mik, 2020) són disciplines que contribueixen a millorar la CAP: aplicant-les considerant una perspectiva normativa, poden afavorir el coneixement de les normes jurídiques que aprova la GGC.

Segons Canel Crespo (2018, p. 188), s'entén per transparència «la capacidad que tiene la Administración Pública de dar acceso a su interior y hacerse comprender». L'autora alerta, tanmateix, que aquesta definició no es pot considerar vàlida si s'interpreta restrictivament: cal concebre la transparència no només com una obligació, per part dels poders públics, de proporcionar determinada informació²¹⁰, sinó que cal fer-ho basant-se en la idea que «un gobierno abierto es más accesible, más receptivo y más responsable ante los ciudadanos, y que mejorar la relación entre las personas y su gobierno tiene beneficios exponenciales a largo plazo para todos»²¹¹. D'acord amb això, la transparència comporta, d'entrada, assumir compromisos concrets i voluntaris per millorar-la; però suposa, igualment, que els poders públics s'impliquin en la millora de la participació ciutadana, la rendició de comptes i la lluita contra la corrupció (Canel Crespo, 2018, p. 189).

La irrupció de les TIC (Canel Crespo, 2018, 190; i Graells i Costa i Ramilo Araujo, 2013, p. 68), l'augment de l'exigència ciutadana perquè els poders públics retin comptes i l'adopció generalitzada d'un model de governança²¹² (Canel Crespo, 2018, 190) són alguns dels factors que expliquen el trànsit d'unes formes d'organització clàssiques, pròpies dels estats del món occidental i fonamentades en la democràcia representativa, a l'anomenat govern obert²¹³:

Entramos de lleno en un nuevo paradigma social donde la ciudadanía y entidades, partidos políticos y cargos electos pueden interactuar en la planificación, génesis y evaluación de las políticas de gobierno de manera más fluida. Es el llamado gobierno abierto, concepto al que

²⁰⁷ D'acord amb el TERMCAT, «[q]ualitat d'una organització que informa de manera clara, precisa, oportuna, honesta i completa sobre les decisions i les activitats que afecten la societat, l'economia i el medi i que té voluntat de comunicar-les».

²⁰⁸ D'acord amb el TERMCAT, «[g]overn que fonamenta la seva estratègia en la promoció de la transparència, la participació i la col·laboració entre l'Administració pública i la ciutadania aprofitant les possibilitats que ofereixen les tecnologies de la informació i la comunicació».

²⁰⁹ D'acord amb el TERMCAT, «[c]onjunt de dades que pel seu volum, la seva naturalesa i la velocitat a què han de ser processades ultrapassen la capacitat dels sistemes informàtics habituals».

²¹⁰ Vegeu la definició de transparència que disposa l'article 2.a de l'LTAIPBG: «[a]ls efectes d'aquesta llei, s'entén per: a) *Transparència*: l'acció proactiva de l'Administració de donar a conèixer la informació relativa als seus àmbits d'actuació i les seves obligacions, amb caràcter permanent i actualitzat, de la manera que resulti més comprensible per a les persones i per mitjà dels instruments de difusió que els permetin un accés ampli i fàcil a les dades i els facilitin la participació en els assumptes públics».

²¹¹ <https://www.opengovpartnership.org/es/about/approach/>

²¹² D'acord amb el TERMCAT, «[m]anera de governar que es fonamenta en la interrelació dels organismes encarregats de la direcció política d'un territori i la societat civil, per donar poder, autoritat i influència a la societat sobre les decisions que afecten la vida pública».

²¹³ Vegeu la definició de govern obert que disposa l'article 2.e de l'LTAIPBG: «[a]ls efectes d'aquesta llei, s'entén per: e) *Govern obert*: les mesures per establir una relació i un diàleg permanents i bidireccionals entre l'Administració i les persones a l'hora de definir i aplicar les polítiques públiques, i per a introduir i desenvolupar instruments de participació i col·laboració ciutadana en els assumptes públics».

se vinculan los tres grandes principios de transparencia, participación y colaboración.²¹⁴
(Graells i Costa i Ramilo Araujo, 2013, p. 68-69)

Així, doncs, la transparència i el govern obert presenten beneficis potencials directes²¹⁵ per a la CAP, com ara l'increment de l'acceptació, el compliment i el suport (legitimitat) de les polítiques públiques, o de la confiança ciutadana en l'AP (Canel Crespo, 2018, p. 190). També els presenten les dades massives, expressió que es refereix a la quantitat ingent d'informació digital, bruta i desordenada que les noves tecnologies poden generar, recollir, processar i analitzar gairebé alhora, en temps real (Canel Crespo, 2018, p. 281-282)²¹⁶. En concret, les dades massives proporcionen evidències amb què dissenyar les polítiques públiques, faciliten el contacte entre l'AP i la ciutadania o, entre d'altres, ajuden a elaborar mapes de població que permeten segmentar els missatges (Canel Crespo, 2018, p. 288). En un context de CAP 2.0, bidireccional, on l'AP interactuen amb la ciutadania per gestionar millor els recursos públics; les dades massives ajuden a detectar les necessitats de la població, afavoreixen la comprensió de les polítiques públiques i incentiven la participació, per esmentar alguns beneficis (Canel Crespo, 2018, p. 291-295).

Igual que l'AP s'han de dirigir a la ciutadania d'una manera clara, simple, directa, precisa, emprant un llenguatge accessible, comprensible, correcte, incluiu i, en definitiva, adaptat a les circumstàncies comunicatives (Graells i Costa i Ramilo Araujo, 2013, p. 22 i 27); també ho han de fer a través de missatges que siguin visualment atractius (Graells i Costa i Ramilo Araujo, 2013, p. 27 i 27). Foers afirma que hi ha dos aspectes necessaris per elaborar correctament formularis administratius, el llenguatge i el «layout»²¹⁷: «[w]ith language we communicate; we use layout to motivate. If we can convey our message so that the recipient understands and if we can motivate so that the reader replies then we shall have produced a good form» (1988, p. 5).

Juntament amb la motivació, s'addueixen altres arguments per justificar la conveniència de tenir en compte l'aspecte visual dels missatges que emeten l'AP, disciplina denominada visualització²¹⁸ (*visualisation*²¹⁹ o *visualization*²²⁰, en llengua anglesa): la capacitat dels éssers humans d'aprehendre i

²¹⁴ Breument i segons Canel Crespo (2018, p. 191), «[l]a transparencia tiene que ver con el *saber* del ciudadano», «[e]l gobierno abierto tiene que ver con el *tomar* parte del ciudadano» i «[e]l gobierno abierto coparticipa, coproduce, coinnova y comparte el poder; tiene que ver con el *contribuir* del ciudadano» (les cursives són de l'autora).

²¹⁵ Canel Crespo (2018, p. 198-201) també n'exposa els eventuais efectes negatius: per exemple, hi ha analistes que adverteixen que difondre informació no comporta necessàriament una major comprensió d'aquesta; o qüestionen que la confiança ciutadana (percepció envers els poders públics) millori, després d'haver obtingut evidències que indiquen el contrari. Per la seva banda, Graells i Costa i Ramilo Araujo (2013, p. 69-78) se centren en els beneficis associats al desenvolupament d'aplicacions informàtiques arran del desenvolupament de polítiques d'obertura de dades i reutilització (obertura de conjunts de dades [*datasets*] i de serveis [*open services*]).

²¹⁶ Segons el model de les 3V, les dades massives presenten tres característiques: volum (les tecnologies tradicionals no podien gestionar tantes dades), velocitat (amb què es generen, recullen, processen i analitzen) i varietat (de formats: estructurats, parcialment estructurats o no estructurats) (Canel Crespo, 2018, p. 282).

²¹⁷ D'acord amb el *Cambridge Dictionary, Diccionario Inglés-Español* (<https://dictionary.cambridge.org/>), «the way that something is arranged; diseño, distribución, trazado».

²¹⁸ Per l'AGC (Generalitat de Catalunya, 2018, p. 6), la visualització de dades «[é]s explorar unes dades per tal de respondre preguntes o fer-ne de noves. És analitzar patrons, relacions i valors atípics entre les dades. És explicar una història amb dades».

²¹⁹ Terme emprat per Doherty (2020).

²²⁰ Terme emprat per Conti i Peruginelli (2021, p. 7) i Mik (2020). Segons aquest darrer autor, «"visualization" refers to the broad concept of representing information as a Chart or image (i.e. otherwise than as pure text)» (2020, p. 2).

retenir més ràpidament la informació que proporcionen les imatges, en comparació amb les paraules²²¹ (Conti i Peruginelli, 2021, p. 7; i Doherty, 2020, p. 8); el fet que la visualització «facilita destacar en un context de sobrecàrrega informativa i, per tant, ajuda a fer arribar un missatge a un públic determinat» (Generalitat de Catalunya, 2018, p. 5); i, en un àmbit estrictament legal, la millora de la comprensibilitat de les normes jurídiques per persones sense formació jurídica²²² (Conti i Peruginelli, 2021, p. 2 i 4; Doherty, 2020, p. 5; i Mik, 2020, p. 3).

En aquest context, el disseny legal, entès com «the application of the methods and mindsets of service design to legal processes and problems» (Doherty, 2020, p. 1), és una branca del coneixement, de la qual forma part la visualització²²³, que contribueix a comunicar eficaçment idees complexes (com les normes jurídiques) a una audiència al més àmplia possible (Doherty, 2020, p. 8), fomentant que les normes jurídiques s'entenguin i s'apliquin millor (Conti i Peruginelli, 2021, p. 6). Pretén acomplir la tasca, extraordinàriament complicada, de mantenir el rigor i la precisió jurídiques mentre, a través de diverses tècniques, se simplifica el llenguatge de les normes jurídiques per fer-les més accessibles a la ciutadania²²⁴ (Mik, 2020, p. 10). Per fer-ho, utilitza mètodes com les anotacions, infografies, imatges, mems²²⁵, vídeos (Conti i Peruginelli, 2021, p. 7-8), icones, pictogrames, línies de temps, símbols (Doherty, 2020, p. 9), algoritmes (Mik, 2020, p. 3, 4, 10 i 11), llistats (p. 10), senyals (p. 3), diagrames de flux (Conti i Peruginelli, 2021, p. 7-8; Doherty, 2020, p. 9; i Mik, 2020, p. 3, 4, 10 i 11), gràfics (Conti i Peruginelli, 2021, p. 7-8; Doherty, 2020, p. 9; i Mik, 2020, p. 3, 4) o mapes conceptuals (Conti i Peruginelli, 2021, p. 7-8; Doherty, 2020, p. 9; i Mik, 2020, p. 10). És una disciplina especialment útil per l'àmbit educatiu (Mik, 2020, p. 8 i 10), si bé pot aplicar-se per a múltiples finalitats, per exemple en l'assessorament o autoajuda legals (p. 10).

Així, doncs, l'AGC pot millorar la comprensibilitat de les normes jurídiques que aprova la GGC a través de diverses disciplines, com es demostra més amunt. És per això que hauria d'assegurar-se que el model de CAP que se segueixi en l'àmbit normatiu sigui realment obert o pluridisciplinari, això és, que

²²¹ Segons Medina, «[v]ision is by far our most dominant sense, taking up half of our brain's resources» (Doherty, 2020, p. 8). D'acord amb això, el «Picture Superiority Effect» provoca que les persones recordin millor les imatges que les paraules i que ho facin, a més, per un període de temps més llarg; la combinació d'imatges i paraules contribueix encara més a millorar la capacitat de retenció (p. 8). L'aspecte visual (disseny, ordre, coloració, etc.), per tant, és crucial: s'ha demostrat empíricament que la manera com es presenta la informació pot afectar el procés de presa de decisions de les persones destinatàries (Mik, 2020, p. 6).

²²² Malgrat que sembli que els «primary addressees» de les normes jurídiques siguin els advocats i/o els jutges (Mik, 2020, p. 1), hi ha estudis científics que evidencien que la «direct audience» de les normes jurídiques és més àmplia que la dels juristes (Doherty, 2020, p. 5; vegeu, també, Conti i Peruginelli, 2021, i Mik, 2020). Per això s'insisteix en la necessitat de reexaminar contínuament el llenguatge de les normes jurídiques i comunicar-les eficaçment a la «substancial audience» (Doherty, 2020, p. 3), l'lega en dret. Perquè, al capdavant, segons Raz, si les normes jurídiques són il·legibles i incomprensibles (és a dir, si no són possibles, obertes i clares) la ciutadania no s'hi pot ajustar (Doherty, 2020, p. 7).

²²³ Segons es proposa (Doherty, 2020, p. 1), la disponibilitat i l'ús de la legislació, com a matèria d'estudi, estaria constituïda per tres elements: l'accessibilitat, la llegibilitat i la comprensibilitat. La visualització, a través del disseny legal, contribuiria a millorar aquest darrer element, la comprensibilitat de les normes jurídiques.

²²⁴ En l'estudi de la Comissió Europea es pregunta «[h]ow far one can go simplifying the language of the law? [...] How can a sufficient level of accuracy be reached?»; en el mateix informe es conclou que «[t]here is no general recipe or universal panacea» (Unió Europea, 2013b, p. 243). La doctrina coincideix a advertir dels riscos que comporta, respecte de la precisió, adaptar una norma jurídica, ja sigui simplificant-ne el llenguatge (Busse, 1994; Luttermann, 2021, p. 5), ja sigui modificant-la visualment (Doherty, 2020, p. 5; i Mik, 2020, p. 4). Mentre que un sector de la doctrina afirma que és factible aconseguir un cert equilibri entre claredat i precisió tècnica (Strandvik, 2019; Unió Europea, 2013b, p. 245), l'altre sector ho rebutja (Busse, 1994, p. 4; i Luttermann, 2021, p. 5).

²²⁵ D'acord amb el TERMCAT, «[i]matge, frase o vídeo que s'escampa viralment i que és constantment imitat, compartit o utilitzat».

incorpori la màxima diversitat possible de perfils professionals (Unió Europea, 2013b, p. 244²²⁶; i Montolíó Durán, 2021): a més de comunicòlegs, hi haurien d'intervenir, entre d'altres, experts en transparència, govern obert, dades massives i disseny legal. La confluència d'aquests perfils amb juristes i lingüistes, tant en el procés d'elaboració de les normes jurídiques com posteriorment a la seva aprovació, és clau per millorar-ne el llenguatge i adaptar la CAP a un model bidireccional i multicanal, imprescindible per explotar el potencial de les TIC en aquest àmbit i, per últim, fomentar el coneixement de les normes jurídiques entre la ciutadania.

²²⁶ Vegeu la nota al peu de pàgina núm. 187.

6.7. Model CAP planificat

Perquè la CAP pugui complir la seva finalitat, d'«ayudar al gobierno a buscar el bien común, a resolver los problemas comunes» (Canel Crespo, 2018, p. 43), cal planificar-la (Canel Crespo, 2018, p. 336, 339 i 408-432²²⁷; i Graells i Costa i Ramilo Araujo, 2013, p. 37, 51 i 56). De fet, si no es planifica correctament, segons adverteixen Graells i Costa i Ramilo Araujo, «el resultado puede ser peor» (2013, p. 51). La manca d'estratègia, coordinació, avaluació o previsió són signes que alerten que no s'està dissenyant estratègicament la CAP²²⁸ (Canel Crespo, 2018, p. 303), que és precisament una de les funcions que hauria de complir²²⁹ (Canel Crespo, 2018, p. 336).

Generalment, se sol associar l'estratègia a un «plan, guía, pauta o patrón de comportamiento que integra, ordena y sistematiza acciones y distribuye responsabilidades, seleccionando unas opciones y excluyendo otras para lograr unos objetivos» (Canel Crespo, 2018, p. 308); mentre que planificar²³⁰ una estratègia implica concebre-la. Si es combinen aquests dos conceptes i s'apliquen a l'àmbit de la CAP, la planificació estratègica consisteix a jerarquitzar les accions de comunicació segons unes prioritats determinades, principalment de temps i valor, per assolir uns objectius²³¹ (Canel Crespo, 2018, p. 408-409). D'acord amb el model RACE (*Research, Action, Communication, Evaluation*), per planificar estratègicament s'han de realitzar quatre tasques (Canel Crespo, 2018, p. 339; vegeu, també, Graells i Costa i Ramilo Araujo, 2013, p. 54-56 i 114-116): primerament, fer una prospecció de les necessitats que cal atendre (*Research*); segonament, determinar els objectius de l'acció de comunicació, així com els resultats que se n'esperen obtenir (*Action*); tot seguit, atenent els recursos disponibles, dissenyar l'estratègia i desenvolupar-la (*Communication*); i, per últim, avaluar-la (*Evaluation*).

Per a la doctrina, la darrera d'aquestes tasques, l'avaluació, és vital per establir un model de CAP 2.0, «pues evaluar es escuchar» (Canel Crespo, 2018, p. 435; vegeu, també, Graells i Costa i Ramilo Araujo, 2013, p. 114-116). Segons Ivàlua, l'Institut Català d'Avaluació de Polítiques Públiques²³², avaluar «és l'acció d'analitzar una determinada política, programa o intervenció públics per respondre a una pregunta relacionada amb la problemàtica a la que [sic] el programa pretén resoldre»²³³. L'avaluació de les polítiques públiques permet conèixer quines d'aquestes funcionen, quin impacte tenen i en quina mesura l'impacte és atribuïble al problema o la intervenció pública (Graells i Costa i Ramilo Araujo,

²²⁷ Aquestes pàgines (408-432) corresponen al capítol *La constante sensación de apagafuegos. Planificar la comunicación* (Canel Crespo, 2018), on l'autora manifesta «la convicción de que con la planificación se puede prever y organizar mejor la comunicación» (p. 408). Vegeu, també, el capítol *El problema de la visión plana: ¿Cómo organizar la oficina para que sea estratégica?* (Canel Crespo, 2018, p. 301-332).

²²⁸ Es poden consultar exemples gràfics d'aquestes situacions de manca de disseny estratègic a l'obra de Canel Crespo (2018, p. 302-303).

²²⁹ Juntament amb la de gestionar intangibles, produir continguts, gestionar mitjans propis, coordinar, comunicar internament o assessorar les persones responsables, entre d'altres (vegeu el quadre XVI.1. *Relación de funciones de la comunicación de la Administración Pública*; Canel Crespo, 2018, p. 336).

²³⁰ D'acord amb el DIEC2, «[f]ormar el pla o projecte (d'una activitat o d'un conjunt d'activitats)».

²³¹ Segons Pérez González, planificar és «aquella actividad que después de descomponer un sistema (estratégico) en conjuntos sensiblemente más pequeños que no poseen elementos comunes les atribuye prioridad de valor y de tiempo en cuanto a su ejecución práctica» (citat per Canel Crespo, 2018, p. 408). Canel Crespo (2018) ho resumeix així: «[e]n definitiva, planificar significa seleccionar los objetivos, definir los públicos a los que se quiere llegar y determinar las acciones» (p. 409) o «la medición de los resultados respecto a los objetivos definidos inicialmente» (p. 428).

²³² És un consorci, format per l'AGC, la Diputació de Barcelona i la Universitat Pompeu Fabra, que té com a missió promoure l'avaluació de les polítiques públiques entre l'AP de Catalunya, les entitats sense ànim de lucre que persegueixen finalitats d'interès general i la ciutadania (vegeu els articles 1, 3 i 4 dels Estatuts del Consorci Institut Català d'Avaluació de Polítiques Públiques [Ivàlua], aprovats per l'Acord GOV/32/2021, de 23 de març).

²³³ <https://ivalua.cat/ca/que-es-avaluar>

2013, p. 114)²³⁴. Aplicada a la CAP, l'avaluació «retroalimenta [...] la estratègia de comunicació» (Canel Crespo, 2018, p. 428 i 437):

En cierta manera la evaluación viene a cerrar el ciclo (responde a la pregunta ¿qué hemos conseguido?), pero también lo abre de nuevo con la siguiente pregunta: “Con base en estos resultados, ¿cómo habría que recolocar la estrategia?”. (Canel Crespo, 2018, p. 439)

Per mitjà de l'avaluació, per tant, l'AP poden saber què aporta la seva gestió a la societat i, amb la resposta que se n'obtingui, millorar la planificació estratègica de la CAP (Canel Crespo, 2018, p. 431 i 439). Finalment, Canel Crespo (2018) sosté que per avaluar correctament en aquest àmbit és necessari definir els nivells²³⁵ i criteris²³⁶ de l'avaluació i aplicar efectivament els resultats aconseguits (p. 431).

Segons Canel Crespo (2018), la planificació estratègica de la CAP comporta, entre altres tasques, gestionar les agendes dels alts càrrecs perquè aquestes s'ajustin als objectius de l'organització (p. 339) o dissenyar el missatge que es pretén projectar (p. 340), si bé la que té per objecte elaborar plans de comunicació és la tasca que més contribueix a dissenyar estratègicament la CAP (p. 339 i 408-409; vegeu, també, de los Ríos, 2016). Concretament, el pla de comunicació és un document senzill, comprensible i flexible on es defineixen els problemes de comunicació que es detecten (context), els objectius que es pretenen assolir (objectius) i les persones a qui es dirigeix l'acció de comunicació (mapa de públics) (Canel Crespo, 2018, p. 410²³⁷). Perquè sigui eficaç, alhora, cal que s'hi descrigui, a més de les accions concretes projectades (accions), com i quan s'actuarà (distribució de recursos i calendari), amb quins recursos (pressupost) i quins resultats s'espera aconseguir (avaluació).

En l'àmbit de l'Administració general de l'Estat, el pla anual de publicitat i comunicació institucional²³⁸ és l'instrument de planificació estratègica, aprovat anualment pel Consell de Ministres, que inclou totes les campanyes institucionals²³⁹ que preveu desenvolupar aquella administració pública i les entitats que hi estan adscrites. Malgrat que, segons observa Canel Crespo (2018, p. 410), no sigui freqüent trobar plans de comunicació de lleis, el *PLAN 2022 de Publicidad y Comunicación Institucional* (Govern de l'Estat espanyol, 2022) preveu tres campanyes institucionals que tenen per objecte difondre dues

²³⁴ L'avaluació «és una eina molt valuosa que permet: [g]enerar coneixement útil per a la presa de decisions [...] [.] [m]illorar l'eficàcia de les intervencions dels poder públics [...] [.] [a]ugmentar l'eficiència de l'acció dels governs [...] [i] [f]acilitar el rendiment de comptes del sector públic i del tercer sector envers la ciutadania» (<https://ivalua.cat/ca/que-es-avaluar>). Per consultar beneficis específics de l'avaluació de la CAP, vegeu el quadre XXI.2. *Utilidad de la evaluación de la comunicación* de l'obra de Canel Crespo (2018, p. 437).

²³⁵ L'autora distingeix entre avaluar la producció (per exemple el nombre d'actuacions de comunicació dutes a terme) i els efectes d'aquesta (per exemple el canvi d'actitud o comportament de la societat) (Canel Crespo, 2018, p. 431).

²³⁶ Segons Canel Crespo (2018, p. 431), implica fixar uns indicadors que permetin determinar objectivament el grau d'assoliment dels objectius. Per il·lustrar, posa l'exemple del pla de comunicació de la Comissió Europea: «[p]ara el objetivo global de lograr que “los ciudadanos perciban que la Unión Europea está trabajando para mejorar sus vidas y comprometerles con la Unión Europea”, se utilizará el indicador “Porcentaje de ciudadanos de la Unión Europea que tiene una imagen positiva de ésta” en un sondeo, y se aspira a que en 2020 la imagen sea positiva para al menos 50% (el punto de partida en el año 2015 es de 37 por ciento)».

²³⁷ Vegeu el quadre XX.1. *Información que contiene un plan de comunicación* de l'obra de Canel Crespo (2018, p. 410).

²³⁸ D'acord amb l'article 12 de l'LPCI.

²³⁹ Les campanyes institucionals poden ser de publicitat («[...] tota activitat orientada i ordenada a la difusió d'un missatge o objectiu comú, dirigida a una pluralitat de destinataris, que utilitzi un suport publicitari pagat o cedit [...]») o de comunicació («[...] la que, utilitzant formes de comunicació diferents de les estrictament publicitàries, sigui contractada [...] per difondre un missatge o objectiu comú a una pluralitat de destinataris [...]») (article 2 de l'LPCI).

disposicions normatives quan siguin aprovades: les futures Llei orgànica d'ordenació i integració de la formació professional²⁴⁰ (p. 31 i 45) i Llei orgànica del sistema universitari²⁴¹ (p. 35 i 94).

Com qualsevol política pública que ho requereixi, l'AGC hauria d'incorporar les disposicions normatives que aprova la GGC en els seus plans de comunicació, ja sigui abans (quan encara són un projecte normatiu) o després que siguin aprovades. Fer-ho abans li permetria conèixer si existeix un problema que calgui resoldre legislant o el grau d'acceptació del projecte normatiu entre la ciutadania (Canel Crespo, 2018, p. 415 i 422). Incorporar-les als plans de comunicació després, un cop aprovades, l'ajudaria a difondre'n el contingut, explicar-ne la utilitat o retre'n comptes (Canel Crespo, 2018, p. 415). En tot cas, hauria d'avaluar l'estratègia de comunicació que adopti per millorar-ne l'eficàcia i, així, assegurar-se que aplica un model de CAP 2.0, atent a les necessitats de la societat. Cal, en definitiva, que l'AGC planifiqui estratègicament les accions comunicatives que duu a terme (Canel Crespo, 2018, p. 408; i de los Ríos, 2016), ja sigui respecte de les polítiques públiques, en general; ja sigui respecte de les normes jurídiques que aprova la GGC, en particular (vegeu, per exemple, el *PLAN 2022 de Publicidad y Comunicación Institucional* [Govern de l'Estat espanyol, 2022]). Tot plegat li proporcionaria informació que li permetria elaborar normes jurídiques més entenedores i, alhora, fomentar-ne el coneixement entre la ciutadania.

²⁴⁰ A través de les campanyes institucionals «La Nueva Formación Profesional» i «Actos para la Presentación de la Nueva Ley Orgánica de Ordenación e Integración de la Formación Profesional», amb un cost d'un milió i quatre-cents mil euros, respectivament, es projecta «[d]ifundir las novedades que en la formación profesional introducirá una nueva ley de formación profesional que consolide y ordene un sistema único de formación profesional que facilite itinerarios formativos a lo largo de la vida» entre la població en general, estudiants, treballadors i empresariat (Govern de l'Estat espanyol, 2022, p. 31 i 45).

²⁴¹ A través de la campanya institucional «Campaña de Difusión de la Nueva Ley Orgánica del Sistema Universitario», amb un cost de quaranta mil set-cents trenta-set euros, es projecta «explicar y difundir los ejes estratégicos del proyecto de modificación de la Ley Orgánica del Sistema Universitario: "Gobernanza y Estructura", "Investigación" y Transferencia", "Estudiantes", "Financiación", "Docencia y Ordenación de Enseñanzas"» entre la població en general i estudiants (Govern de l'Estat espanyol, 2022, p. 35 i 94).

7. Pla d'acció

Per millorar el coneixement de les normes jurídiques entre la ciutadania, fent-les més comprensibles, l'AGC hauria de:

1. Elaborar nous materials sobre LNC que n'enriqueixin el catàleg de recursos i instruir els servidors públics que intervenen en l'elaboració de normes jurídiques en LNC i tècnica normativa (vegeu l'apartat 6.1, *Catàleg de recursos i formació*, de la TFP).
2. Exigir la CCLJ com a requisit de participació i valorar-la com a mèrit en els processos de selecció i provisió dels servidors públics que intervenen en l'elaboració de normes jurídiques, especialment en els del cos superior, opció jurídica, i del cos d'advocacia (vegeu l'apartat 6.2, *Certificat de coneixements de llenguatge jurídic (nivell J)*, de la TFP).
3. Establir un model d'assessorament tècnic en el procediment d'elaboració de normes jurídiques que asseguri la intervenció de juristes i lingüistes, des que se n'inicia la redacció, i d'altres perfils professionals (vegeu l'apartat 6.3, *Institucionalització de l'assessorament lingüístic i intervenció d'altres perfils professionals*, de la TFP).
4. Emprar el perfil de Twitter @DOGCdeldia per interactuar amb la ciutadania a fi de conèixer-ne l'opinió sobre les normes jurídiques que aprova la GGC (model de CAP bidireccional) (vegeu l'apartat 6.4, *Model CAP bidireccional*, de la TFP).
5. Obrir més perfils de xarxes socials i utilitzar tots els canals de comunicació disponibles per augmentar la interacció amb la ciutadania (model de CAP multicanal) (vegeu l'apartat 6.5, *Model CAP multicanal*, de la TFP).
6. Assegurar-se que dissenya les accions comunicatives a través de disciplines diverses (model de CAP obert/pluridisciplinari) (vegeu l'apartat 6.6, *Model CAP obert/pluridisciplinari*, de la TFP).
7. Incorporar les disposicions normatives que aprova la GGC en els seus plans de comunicació, i planificar estratègicament i avaluar les accions comunicatives (model de CAP planificada) (vegeu l'apartat 6.7, *Model CAP planificat*, de la TFP).

8. Bibliografia i webgrafia

324, Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals. (22 de febrer de 2022). *Els nous mestres i professors hauran d'acreditar el nivell C2 de català a partir del 2024*. <https://www.ccma.cat/324/els-nous-mestres-i-professors-hauran-dacreditar-el-nivell-c2-de-catala-a-partir-del-2024/noticia/3142297/>

Añón, M. J., Aymerich, I., Pérez, E. B., Fallada-García-Valle, J. R., Galiana-Saura, Á., García Cívico, J., ... i de Lucas, J. (2021). *Teoría del dret*. Tirant lo Blanch.

Arenas Arias, G. J. (2018). Lenguaje claro (derecho a comprender el Derecho). Plain Language (the right to understand the Law). *Enomía. Revista en Cultura de la Legalidad*, (15), 249-261. <https://doi.org/10.20318/eunomia.2018.4355>

Arnall Duch, A. (2019a). *Llenguatge jurídic català: Estat de la qüestió i propostes de futur: Estudis sobre la variació terminològica, la història, els recursos, el model lingüístic i l'ús del LJC*. [Tesi doctoral, Universitat Pompeu Fabra]. Tesis Doctorals en Xarxa (TDX). <https://www.tdx.cat/handle/10803/667603#page=1>

Arnall Duch, A. (2019b). El model lingüístic del llenguatge jurídic català: Un model sòlid i generalitzat?. *Llengua Nacional*, (108), 15-17. https://llenguanacional.cat/pdf/LN108_04.pdf

Arnall Duch, A. (2020). Bibliografia i recursos sobre el llenguatge jurídic català: D'on venim i cap a on anem?. *Revista de Llengua i Dret. Journal of Language and Law. RLD blog*. <https://eapc-rld.blog.gencat.cat/2020/04/23/bibliografia-i-recursos-sobre-el-llenguatge-juridic-catala-don-venim-i-cap-a-on-anem-anna-arnall-duch/>

Arnall Duch, A. (2021). La implantació del model lingüístic del llenguatge jurídic català en textos redactats en l'àmbit privat. *Revista de Llengua i Dret. Journal of Language and Law*, (75), 144-162. <http://revistes.eapc.gencat.cat/index.php/rld/article/view/10.2436-rld.i75.2021.3583/rld75-arnall-ca.pdf>

Busse, D. (1994). La comprensibilitat de les lleis: Un problema jurídic des del punt de vista lingüístic. *Revista de Llengua i Dret. Journal of Language and Law*, (22), 7-24. <http://revistes.eapc.gencat.cat/index.php/rld/article/view/523/n22-busse-ca.pdf>

Calatayud Aguilar, O. (2016). «En català, també és de llei», una campanya per impulsar el català a la justícia. *Llengua i Ús: Revista Tècnica de Política Lingüística*, (58), 38-44. <https://raco.cat/index.php/LlenguaUs/article/view/311746/401824>

Calvo Ramos, L. (2004). Renovación de las leyes. *Revista de Llengua i Dret. Journal of Language and Law*, (42), 11-39. <http://revistes.eapc.gencat.cat/index.php/rld/article/view/758/n42-calvo-es.pdf>

Camacho, R. (2019). Lenguaje claro y lectura fácil: Las palabras precisas para la transparencia y el buen gobierno. *Blog de la Fundación Ciudadanía: Promoviendo Cambios Sociales*. <https://www.fundacionciudadania.es/lenguaje-claro-y-lectura-facil-las-palabras-precisas-para-la-transparencia-y-el-buen-gobierno/>

Cambridge University. (25 de febrer de 2022). *Cambridge Dictionary*. <https://dictionary.cambridge.org/>

Campo Moreno, J. C. (2019). El futuro de la modernización del lenguaje jurídico. *Revista del Ministerio Fiscal*, (8), 58-71. <https://www.fiscal.es/documents/20142/b35363a9-d8ad-c67c-0867-ab068a10762e>

Canel Crespo, M. J. (2018). *La Comunicación de la Administración Pública: Para gobernar con la Sociedad*. Fondo de Cultura Económica.

Capdevila i Soley, M. i Pou i Pujolràs, A. (2014). L'accés als textos legislatius consolidats en llengua catalana. *Revista de Llengua i Dret. Journal of Language and Law. RLD blog*. <https://leapc-rld.blog.gencat.cat/2014/02/27/lacces-als-textos-legislatius-consolidats-en-llengua-catalana-mireia-capdevila-i-agusti-pou/>

Carretero González, C. (2013). El lenguaje jurídico puede comunicarse correctamente sin perder ni tradición ni precisión. *Blog del Consejo General de la Abogacía Española*. <https://www.abogacia.es/actualidad/noticias/como-el-lenguaje-juridico-puede-comunicarse-correctamente-sin-perder-ni-tradicion-ni-precision/>

Carretero González, C. i Fuentes Gómez, J. C. (2019). La claridad del lenguaje jurídico. *Revista del Ministerio Fiscal*, (8), 7-40. <https://www.fiscal.es/documents/20142/b35363a9-d8ad-c67c-0867-ab068a10762e>

Center for Plain Language. (22 de febrer de 2022). *2021 Federal Plain Language Report Card*. <https://centerforplainlanguage.org/2021-federal-plain-language-report-card/>

Centre d'Estudis Garrigues. (2010). *Llibre d'estil jurídic*. Thomson Reuters. Aranzadi.

Consell General del Poder Judicial. (2000). *La imagen de la justicia en la Sociedad española: Séptimo Barómetro de Opinión*. <https://www.poderjudicial.es/cgpj/es/Temas/Estadistica-Judicial/Estadistica-por-temas/Opinion-y-quejas-sobre-el-funcionamiento-de-la-justicia/Opinion-de-los-profesionales-y-usuarios-de-la-Administracion-de-Justicia-/Barometro-de-Opinion-del-Consejo-General-del-Poder-Judicial/>

Consorti del Centre de Terminologia Termcat. (22 de febrer de 2022). *El Comitè Terminològic de Dret*. <https://www.terminologiajuridica.cat/ca/comite-terminologic-dret>

Consorti del Centre de Terminologia Termcat. (22 de febrer de 2022). *Principi de publicitat de les normes*. <https://www.termcat.cat/es/cercaterm/fitxa/NDMyMjA5MA%3D%3D>

Consorti del Centre de Terminologia Termcat. (22 de febrer de 2022). *Principi de seguretat jurídica*. <https://www.termcat.cat/ca/cercaterm/%22seguretat%20jur%C3%ADdica%22?type=basic>

Consorti del Centre de Terminologia Termcat (22 de febrer de 2022). *TERMCAT. Centre de terminologia*. <https://www.termcat.cat/ca>

Consorti del Centre de Terminologia Termcat (25 de febrer de 2022). *Vocabulari de les xarxes socials*. <https://www.termcat.cat/ca/diccionaris-en-linia/156>

Consorti Institut Català d'Avaluació de Polítiques Públiques (Ivàlua). (25 de febrer de 2022). *Què és avaluar?*. <https://ivalua.cat/ca/que-es-avaluar>

Conti, S. i Peruginelli, G. (2021). Communication policy in European projects: To what extent non-expert users can better and easier perceive and understand the European legal framework. *The Journal of Open Access to Law (JOAL)*, 9 (*Communicating the law and public information to vulnerable audiences*) (1). <https://ojs.law.cornell.edu/index.php/joal/article/view/113/101>

Cortès Minguet, M. (2018). Andorra: Projectes actuals de política lingüística. *Revista de Llengua i Dret. Journal of Language and Law. RLD blog*. <https://eapc-rld.blog.gencat.cat/2018/03/22/andorra-projectes-actuals-de-politica-linguistica-marc-cortes-minguet/>

da Cunha, I. (2020). *El discurso del ámbito de la Administración: Una perspectiva lingüística*. Editorial Comares.

de los Ríos García, N. (2016). Importancia de un plan de comunicación para una administración pública. *EAPC blog*. <https://eapc.blog.gencat.cat/2016/06/14/importancia-de-un-plan-de-comunicacion-para-una-administracion-publica-nagore-de-los-rios/>

Doherty, M. (2020). Comprehensibility as a rule of law requirement: The role of legal design in delivering access to law. *The Journal of Open Access to Law (JOAL)*, 8 (*Special Issue on «Visual Law»*) (1). <https://ojs.law.cornell.edu/index.php/joal/article/view/100/98>

Duarte i Montserrat, C. (2008). Qüestió d'estil. *Llengua, societat i comunicació (LSC)*, (6), 15-20. <https://raco.cat/index.php/LSC/article/view/138260/189195>

Duarte i Montserrat, C. (2009). El llenguatge administratiu i jurídic: Una renovació persistent. *Revista de Llengua i Dret. Journal of Language and Law*, (51), 39-46. <http://revistes.eapc.gencat.cat/index.php/rld/article/view/2263/n51-duarte-ca.pdf>

Duarte i Montserrat, C., Alsina i Keith, À. i Sibina i Cuní, S. (2002). *Manual de llenguatge administratiu* (6a ed.). Escola d'Administració Pública de Catalunya.

Escola d'Administració Pública de Catalunya. (22 de febrer de 2022). *L'EAPC participa en el projecte de portal Compendium.cat per fomentar l'ús del llenguatge jurídic català*. <http://eapc.gencat.cat/ca/detalls/Noticia/12-portal-compendium>

Escola d'Administració Pública de Catalunya. (22 de febrer de 2022). *Revista de Llengua i Dret. Journal of Language and Law*. <http://revistes.eapc.gencat.cat/index.php/rld>

Estats Units d'Amèrica, Departament d'Estat. (25 de febrer de 2022). *Diplòpedia (Diplomacy in Action)*. <https://2009-2017.state.gov/m/irm/ediplomacy/115847.htm>

Feliu Morell, M. J. (2020). Els drets lingüístics dels ciutadans a l'àmbit de la justícia. *Revista de Llengua i Dret. Journal of Language and Law. RLD blog*. <https://eapc-rld.blog.gencat.cat/2020/02/13/els-drets-linguistics-dels-ciutadans-a-lambit-de-la-justicia-maria-josep-feliu-morell/>

Flores i Juanpere, J. M. (2021). Una administració digital que tothom entengui. *Administració digital (blog)*. <https://administracioidigital.blog.gencat.cat/2021/04/30/333/>

Foers, J. M. (1988). New approaches to administrative forms design. *Revista de Llengua i Dret. Journal of Language and Law*, (11), 99-117. <http://revistes.eapc.gencat.cat/index.php/rld/article/view/912/n11-foers-en.pdf>

Fontboté Bonilla, H. i Ymbert Cerón, M. (2011). La citació de les fonts jurídiques en l'àmbit autonòmic, estatal i internacional. Dins Turull i Rubinat, M (ed.), *Tècniques de treball i de comunicació: Instrumentarium per a les ciències jurídiques i socials* (p. 241-264). <http://diposit.ub.edu/dspace/bitstream/2445/33344/1/comcitardocumentals.pdf>

Galiana Saura, A. (1999). La incidència de la tècnica legislativa en el llenguatge jurídic. *Revista de Llengua i Dret. Journal of Language and Law*, (31), 11-33. <http://revistes.eapc.gencat.cat/index.php/rld/article/view/289/n31-galiana-ca.pdf>

Gelpí Arroyo, C. (2008). Recursos en línia per a l'aprenentatge del llenguatge jurídic en català: tipus, usuaris i accessibilitat. *Revista de Llengua i Dret. Journal of Language and Law*, (49), 11-25. <http://revistes.eapc.gencat.cat/index.php/rld/article/view/885/n49-gelpi-ca.pdf>

Gelpí Arroyo, C. (2022). El portal compendium.cat: Recursos de llenguatge jurídic català. *Revista de Llengua i Dret. Journal of Language and Law. RLD blog*. <https://eapc-rld.blog.gencat.cat/2022/01/20/el-portal-compendium-cat-recursos-de-llenguatge-juridic-catala-cristina-gelpi/>

Gené Gil, M. (2016). El dret a la comprensibilitat del llenguatge jurídic català i els principis que el sustenten. *Revista de Llengua i Dret. Journal of Language and Law. RLD blog*. <https://eapc-rld.blog.gencat.cat/2016/06/30/el-dret-a-la-comprensibilitat-del-llenguatge-juridic-catala-i-els-principis-que-el-sustenten-maria-gene-gil/>

Generalitat de Catalunya, Departament de Governació, Comitè Assessor per a l'estudi de l'organització de l'Administració. (1992). *Manual d'elaboració de les normes de la Generalitat de Catalunya*. https://portaljuridic.gencat.cat/web/.content/07_-_eines/documents/arxius/manual_elaboracio_normes_1992.pdf

Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura, Direcció General de Política Lingüística. (1999). *Criteris de traducció de noms, denominacions i topònims*. https://llengua.gencat.cat/web/.content/documents/publicacions/altres/arxius/criteri_1.pdf

Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura, Direcció General de Política Lingüística (2002). *Documentació jurídica i administrativa*. <https://llengua.gencat.cat/web/.content/documents/publicacions/altres/arxius/document.pdf>

Generalitat de Catalunya, Departament de Justícia i Interior. (2003). *Manual de llenguatge judicial*. http://justicia.gencat.cat/web/.content/documents/arxius/doc_15900972_1.pdf

Generalitat de Catalunya, Departament de Justícia. (2008). *Curs de llenguatge jurídic*. http://justicia.gencat.cat/web/.content/documents/arxius/cllj_2a_ed.pdf

Generalitat de Catalunya, Departament de la Vicepresidència, Secretaria de Política Lingüística. (2010). *Criteris de traducció de textos normatius del castellà al català*. https://llengua.gencat.cat/web/.content/documents/publicacions/btpl/arxius/7_criteristraduccionorm.pdf

Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura, Direcció General de Política Lingüística. (2011). *Guia d'usos no sexistes de la llengua en els textos de l'Administració de la Generalitat de Catalunya*. <https://llengua.gencat.cat/permalink/c2f7c918-5382-11e4-8f3f-000c29cdf219>

Generalitat de Catalunya, Departament de Justícia. (2013). *Manual de bones pràctiques lingüístiques a la justícia*. http://justicia.gencat.cat/web/.content/home/ambits/administraciojusticia/llengua-catalana/manual_bones_pract_ling.pdf

Generalitat de Catalunya. (2018). *Guia de visualització de dades*. <http://atenciociudadana.gencat.cat/web/.content/manuals/guia-visualitzacio-dades.pdf>

Generalitat de Catalunya, Departament de la Vicepresidència i d'Economia i Hisenda. (2019). *Guia de xarxes socials de la Generalitat de Catalunya: Novena edició: Abril 2019*. http://atenciociudadana.gencat.cat/web/.content/manuals/xarxes/guia_usos_xarxa_cat.pdf

Generalitat de Catalunya, Departament de la Vicepresidència i de Polítiques Digitals i Territori, Direcció General de Serveis Digitals i Experiència Ciutadana. (2021a). *Llenguatge planer: Píndola informativa: 5 octubre 2021*. <http://atenciociudadana.gencat.cat/web/.content/07.sessions-informatives/materials/material-sessio-1-llenguatge-planer/pindoles-informative-sessio-1-llenguatge-planer.pdf>

Generalitat de Catalunya. (2021b). *Pla de Govern: XIV Legislatura*. <https://govern.cat/govern/docs/PdG.pdf>

Generalitat de Catalunya. (2021c). *Pla normatiu del Govern de la Generalitat de Catalunya per als anys 2021-2023: Període octubre 2021 – juny 2023*. https://presidencia.gencat.cat/web/.content/ambits_actuacio/millora_regulacio_normativa/Pla-normatiu/Pla-normatiu-2021-2023/Pla-normatiu-2021-2023-20211104.pdf

Generalitat de Catalunya. (25 de febrer de 2022). *012, perfil de Twitter (@012)*. https://twitter.com/012?ref_src=twsrc%5Egoogle%7Ctwcamp%5Eserp%7Ctwgr%5Eauthor

Generalitat de Catalunya. (25 de febrer de 2022). *DOGC, perfil de Twitter (@DOGCdeldia)*. https://twitter.com/DOGCdeldia?ref_src=twsrc%5Egoogle%7Ctwcamp%5Eserp%7Ctwgr%5Eauthor

Generalitat de Catalunya (Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya). (25 de febrer de 2022). *Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya*. <https://dogc.gencat.cat/ca/inici>

Generalitat de Catalunya (Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya). (22 de febrer de 2022). *Entitat Autònoma del Diari Oficial i de Publicacions (Sobre el DOGC)*. <https://dogc.gencat.cat/ca/sobre-el-dogc/eadop/>

Generalitat de Catalunya (Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya). *FGC, perfil de Twitter (@FGC)*. https://twitter.com/FGC?ref_src=twsrc%5Egoogle%7Ctwcamp%5Eserp%7Ctwgr%5Eauthor

Generalitat de Catalunya (Llengua catalana). (22 de febrer de 2022). *Biblioteca Tècnica de Política Lingüística*. https://llengua.gencat.cat/ca/serveis/informacio_i_difusio/publicacions_en_linia/btpl_col/

Generalitat de Catalunya (Llengua catalana). (22 de febrer de 2022). *En català, també és de llei*. https://llengua.gencat.cat/ca/serveis/informacio_i_difusio/publicacions_en_linia/classific_temes/temes_opuscles_divulgatius/opuscle_encatalatambeesdellei/

Generalitat de Catalunya (Llengua catalana). (11 de febrer de 2022). *La Generalitat signa un nou conveni amb l'Estat per a la publicació en català de lleis i normativa estatal al BOE*. <https://llengua.gencat.cat/ca/detalls/noticia/publicacio-lleis-catala-BOE>

Generalitat de Catalunya (Portal Jurídic de Catalunya). (22 de febrer de 2022). *Objecte i contingut del Portal (Sobre el Portal)*. <https://portaljuridic.gencat.cat/ca/sobre-el-portal/funcionament-del-portal/>

Generalitat de Catalunya (Portal Jurídic de Catalunya). (25 de febrer de 2022). *Portal Jurídic de Catalunya*. <https://portaljuridic.gencat.cat/ca/inici>

Generalitat de Catalunya (Portal Jurídic de Catalunya). (22 de febrer de 2022). *Preguntes freqüents (Sobre el Portal)*. <https://portaljuridic.gencat.cat/ca/sobre-el-portal/preguntes-frequeents/>

Generalitat de Catalunya (Serveis digitals). (25 de febrer de 2022). *Principals indicadors dels darrers 30 dies (perfil de Twitter @DOGCdeldia)*. <http://activitat.atenciociudadana.gencat.cat/#!/service-detail/5928967c98f5093cb47092d2>

Generalitat de Catalunya (Serveis Digitals i Experiència Ciutadana). (22 de febrer de 2022). *Sessió 1: Llenguatge planer (Píndoles informatives i materials)*. <http://atenciociudadana.gencat.cat/ca/manuals-i-guies/pindoles-informatives/material-sessio-1-llenguatge-planer/>

González Salgado, J. A. (2009). El lenguaje jurídico del siglo XXI. *THEMIS Revista de derecho*, (57), 235-245. <https://revistas.pucp.edu.pe/index.php/themis/article/view/9157/9572>

Govern de l'Estat espanyol, Ministeri de Justícia. (2002). *Carta de Derechos de los ciudadanos ante la Justicia*. <https://sedejudicial.justicia.es/documents/20142/109376/Carta+de+derechos+de+los+ciudadanos.pdf/fb164806-c785-32fd-cd52-2864d2687622?t=1575025998590>

Govern de l'Estat espanyol, Ministeri de Justícia, Comissió per a la Modernització del Llenguatge Jurídic. (2011a). *Estudio de campo: Lenguaje escrito*. <https://lenguajeadministrativo.com/wp-content/uploads/2015/10/CMLJ-Lenguaje-escrito.pdf>

Govern de l'Estat espanyol, Ministeri de Justícia, Comissió per a la Modernització del Llenguatge Jurídic. (2011b). *Estudio de campo: Lenguaje jurídico en los medios*. <https://lenguajeadministrativo.com/wp-content/uploads/2015/10/CMLJ-Lenguaje-en-los-medios.pdf>

Govern de l'Estat espanyol, Ministeri de Justícia, Comissió per a la Modernització del Llenguatge Jurídic. (2011c). *Estudio de campo: Políticas públicas comparadas*. <http://lenguajeadministrativo.com/wp-content/uploads/2015/10/CMLJ-Estudio-de-campo.pdf>

Govern de l'Estat espanyol, Ministeri de Justícia, Comissió per a la Modernització del Llenguatge Jurídic. (2011d). *Informe de la Comisión de modernización del lenguaje jurídico*. <https://lenguajeadministrativo.com/wp-content/uploads/2013/05/cmlj-recomendaciones.pdf>

Govern de l'Estat espanyol, Ministeri de Justícia i Fiscalia General de l'Estat, Consell General del Poder Judicial, Reial Acadèmia Espanyola, Reial Acadèmia de Jurisprudència i Legislació d'Espanya, Consell General de l'Advocacia Espanyola, Consell General de Procuradors d'Espanya, ... i Conferència de degans i deganes de dret d'Espanya. (2021). *Protocolo general de colaboración para el fomento de un lenguaje jurídico moderno y accesible para la ciudadanía*. <https://www.poderjudicial.es/cgpj/es/Temas/Relaciones-institucionales/Convenios/Protocolo-general-de-colaboracion-para-el-fomento-de-un-lenguaje-juridico-moderno-y-accesible-para-la-ciudadania--2021->

Govern de l'Estat espanyol, Ministeri de la Presidència, Relacions amb les Corts i Memòria Democràtica. (2022). *PLAN 2022 de Publicidad y Comunicación Institucional*. <https://www.lamoncloa.gob.es/serviciosdeprensa/cpci/Documents/Plan%202022.pdf>

Govern dels Estats Units d'Amèrica. (2011). *Federal Plain Language Guidelines: March 2011: Revision 1, May 2011*. <https://www.plainlanguage.gov/media/FederalPLGuidelines.pdf>

Govern dels Estats Units d'Amèrica. (22 de febrer de 2022). *Plainlanguage.gov (Home)*. <https://www.plainlanguage.gov/>

Graells i Costa, J. (2020). Serving and informing citizens without forgetting that's what we are. *European Public Mosaic (EPuM): Open Journal on Public Service*, (12), 30-41. www.gencat.cat/eapc/epum/N12/pdf/EPuM12Graells.pdf

Graells i Costa, J. i Plana i Franch, M. (1998). Dura lex, sed lex. *Llengua i ús: Revista tècnica de política lingüística*, (13), 9-20. <https://raco.pre.csuc.cat/index.php/LlenguaUs/article/view/129510/178909>

Graells i Costa, J. i Ramilo Araujo, M. (2013). *Ciudadanía y administraciones en red: La Administración Pública ante la nueva sociedad en red*. Netbiblio i Instituto Nacional de Administración Pública (INAP). https://issuu.com/jordigraells/docs/ciudadan__a_y_administraciones_en_r

GRETEL, Grup d'Estudis de Tècnica Legislativa. (1995). *La redacció de les lleis*. Escola d'Administració Pública de Catalunya.

Institut d'Estudis Catalans. (25 de febrer de 2022). *Diccionari de la llengua catalana (DIEC2)*. <https://dlc.iec.cat/>

Institut d'Estudis Catalans, Societat Catalana d'Estudis Jurídics. (22 de febrer de 2022). *Diccionari jurídic*. <https://cit.iec.cat/DJC/default.asp?opcio=1>

Il·lustre Col·legi d'Advocats de Barcelona. (1976). *50 documents jurídics en català*. Il·lustre Col·legi d'Advocats de Barcelona. <https://www.cicac.cat/wp-content/uploads/2014/01/50docsjur.pdf>

Instagram. (25 de febrer de 2022). Web principal d'Instagram. <https://www.instagram.com/>

International Organization for Standardization (ISO). (25 de febrer de 2022). *ISO/WD 24495-1 Plain Language – Part 1: Governing principles and guidelines*. <https://www.iso.org/standard/78907.html>

International Plain Language Federation. (22 de febrer de 2022). *Plain Language Definitions*. <https://www.iplfederation.org/plain-language/>

LinkedIn. (25 de febrer de 2022). Web principal de LinkedIn. <https://www.linkedin.com/>

Luttermann, K. (2021). Be Clear! The Role of Clarity in Legal Communication. *The Journal of Open Access to Law (JOAL)*, 9 (*Communicating the law and public information to vulnerable audiences*) (1). <https://ojs.law.cornell.edu/index.php/joal/article/view/111/110>

Marí i Mayans, I. (1984). L'elaboració coordinada del llenguatge administratiu català. *Revista de Llengua i Dret. Journal of Language and Law*, (3), 125-131. <http://revistes.eapc.gencat.cat/index.php/rld/article/view/1392/n3-mari-ca.pdf>

Mestres i Serra, J. M. (2016). La docència jurilingüística a les universitats dels Països Catalans. *Revista de Llengua i Dret. Journal of Language and Law*, (66), 239-260. <http://revistes.eapc.gencat.cat/index.php/rld/article/view/10.2436-rld.i66.2016.2795/n66-mestres-ca.pdf>

Mik, E. (2020). The Limits of Visual Law. *The Journal of Open Access to Law (JOAL)*, 8 (*Special Issue on «Visual Law»*) (1). <https://ojs.law.cornell.edu/index.php/joal/article/view/104/99>

Montolío Durán, E. (2012). La modernización del discurso jurídico español impulsada por el Ministerio de Justicia: Presentación y principales aportaciones del Informe sobre el lenguaje escrito. *Revista de Llengua i Dret. Journal of Language and Law*, (57), 95-121. <http://revistes.eapc.gencat.cat/index.php/rld/article/view/2426/n57-montolio-es.pdf>

Montolío Durán, E. (2021). La claridad en el ámbito de la Administración de Justicia: Estado de la cuestión. *Revista de Llengua i Dret. Journal of Language and Law. RLD blog*. <https://eapc-rld.blog.gencat.cat/2021/05/20/la-claridad-en-el-ambito-de-la-administracion-de-justicia-estado-de-la-cuestion-estrella-montolio-duran/>

Montolío Durán, E. (2021, octubre). *Digitalització, transparència i Govern Obert. El repte d'assolir una comunicació clara* [Vídeo]. <https://www.youtube.com/watch?v=RvDbaG5buXk&t=1959s>

Open Government Partnership. (25 de febrer de 2022). Web principal de d'Open Government Partnership. <https://www.opengovpartnership.org/es/about/approach/>

Parlament de Catalunya, Departament d'Assessorament Lingüístic. (2022). *Llibre d'estil de les lleis i altres textos del Parlament de Catalunya*. <https://www.parlament.cat/document/intrade/247603576>

Parlament de Catalunya. (22 de febrer de 2022). *1980-2020, 40è aniversari*. <https://www.parlament.cat/40anys/>

Ponce Solé, J. (2018). Impactes normatius i qualitat de la regulació: Un element clau per al bon govern i la bona administració. *Revista catalana de dret públic. RCDP blog*. <https://eapc->

rcdp.blog.gencat.cat/2018/12/19/impactes-normatius-i-qualitat-de-la-regulacio-un-element-clau-per-al-bon-govern-i-la-bona-administracio-juli-ponce-sole/

Pou i Pujolràs, A. (2011). Terminologia jurídica catalana: Algunes qüestions relatives a la consolidació de l'ús. Dins Institut d'Estudis Catalans, Societat Catalana de Terminologia (ed.), *Indexació, terminologia i llenguatge jurídic* (85-103). [10.2436/15.2503.02.19](https://doi.org/10.2436/15.2503.02.19)

Pou i Pujolràs, A. (2012). La normalització terminològica en l'àmbit jurídic: un estat de la qüestió. *Terminàlia*, (5), 50-58. <https://raco.cat/index.php/Terminàlia/article/view/76208/345154>

Prieto Sanchís, L. (2009). *Apuntes de teoría del derecho* (4a ed.). Editorial Trotta.

Principat d'Andorra, Consell Superior de la Justícia. (2017). *Manual de llenguatge jurídic*. https://www.justicia.ad/images/documents/af_csj%20manual_d.pdf

Regne Unit, Cambra dels Comuns, Public Administration Select Committee. (2009). *Bad Language: The Use and Abuse of Official Language: First Report of Session 2009-10*. <https://publications.parliament.uk/pa/cm200910/cmselect/cmpublicadm/17/17.pdf>

Reial Acadèmia Espanyola i Consell General del Poder Judicial. (2016). *Diccionario del español jurídico*. Espasa.

Reial Acadèmia Espanyola i Consell General del Poder Judicial. (2017). *Libro de estilo de la Justicia*. Espasa.

Reial Acadèmia Espanyola, Cimera Judicial Iberoamericana i Associació d'Acadèmies de la Llengua Espanyola (22 de febrer de 2022). *Diccionario panhispánico del español jurídico*. <https://dpej.rae.es/>

Rull i Muruzábal, X. (2010). El règim verbal en els vocabularis de llenguatge jurídic: una proposta. *Terminàlia*, (2), 23-31. <https://raco.cat/index.php/Terminàlia/article/view/64448/333615>

Sanjaume i Navarro, M. (desembre 2005). *Quan les paraules són llei*. Ponència presentada al III Seminari de Correcció de Textos, organitzat per Institut d'Estudis Catalans, Barcelona. <https://www.parlament.cat/document/intrade/6277>

Sanjaume i Navarro, M. (maig 2009). *L'assessorament lingüístic al Parlament: De la llengua dels debats a la llengua de les lleis*. Ponència presentada a la Jornada sobre Experiències Sectorials en Assessorament Lingüístic, 16è Col·loqui Lingüístic, organitzat per la Universitat de Barcelona, Barcelona. <https://www.parlament.cat/document/intrade/6280>

Sanjaume i Navarro, M. (2017). L'assessorament lingüístic en la redacció de les lleis: Garantia de qualitat. *Revista de Llengua i Dret. Journal of Language and Law*, (68), 175-185. <http://revistes.eapc.gencat.cat/index.php/rld/article/view/10.2436-rld.i68.2017.3009/n68-Sanjaume-ca.pdf>

Sanjaume i Navarro, M. i Fibla i Sancho, J. (2020). La modernització de la terminologia en el Codi civil. *Revista de Llengua i Dret. Journal of Language and Law. RLD blog*. <https://eapc->

rld.blog.gencat.cat/2020/05/07/la-modernitzacio-de-la-terminologia-en-el-codi-civil-margarida-sanjaume-i-joan-fibla/

Strandvik, I. (2019). La comunicació jurídica i la claredat. L'exemple de Suècia. *Revista de Llengua i Dret. Journal of Language and Law. RLD blog*. <https://eapc-rld.blog.gencat.cat/2019/01/31/la-comunicacio-juridica-i-la-claredat-lexemple-de-suecia-ingemar-strandvik/>

Tiersma, P. M. i Solan, L. M. (2012). *The Oxford Handbook of Language and Law*. Oxford University Press.

Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, Consell de l'Advocacia Catalana i Il·lustre Col·legi de l'Advocacia de Barcelona. (2021). *Guia de bones pràctiques sobre escrits, informes orals i actuacions judicials*. <https://www.cicac.cat/wp-content/uploads/2021/01/Guia-de-Bones-Practiques-sobre-escrits-informes-orals-i-actuacions-judicials.pdf>

Trudeau, C. R. (2012). The Public Speaks: An Empirical Study of Legal Communication. *The Scribes Journal of Legal Writing*, (14), 121-152. <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.1843415>

Twitter. (25 de febrer de 2022). Web principal de Twitter en català. <https://twitter.com/?lang=ca>

Unió Europea, Comissió Europea. (2013a). *Cómo escribir con claridad*. <https://data.europa.eu/doi/10.2782/267570>

Unió Europea, Comissió Europea. (2013b). *Document quality control in public administrations and international organisations: A Study*. <https://data.europa.eu/doi/10.2782/13225>

Unió Europea. (2015). *Guía práctica común del Parlamento Europeo, del Consejo y de la Comisión para la redacción de textos legislativos de la Unión Europea*. <https://data.europa.eu/doi/10.2880/73698>

Unió Europea. (25 de febrer de 2022). *EUR-Lex, el acceso al Derecho de la Unión Europea. Sobre la consolidación*. https://eur-lex.europa.eu/content/legis/avis_consolidation.html?locale=es

Vallès i Elizalde, A. (2007). Resolucions judicials i qualitat lingüística. *Revista de Llengua i Dret. Journal of Language and Law*, (48), 37-58. <http://revistes.eapc.gencat.cat/index.php/rld/article/view/858/n48-valles-ca.pdf>

Vitri Vives, P. L., Cussó i Ventura, G. i Mestres i Serra, J. M. (2011). Les unitats lèxiques no nominals de l'àmbit juridicoadministratiu en els reculls terminològics. Dins Institut d'Estudis Catalans, Societat Catalana de Terminologia (ed.), *Indexació, terminologia i llenguatge jurídic* (183-205). [10.2436/15.2503.02.25](https://doi.org/10.2436/15.2503.02.25)

Viver i Pi-Sunyer, C. (1996). Tècnica legislativa: Estat de la qüestió i balanç (provisional) d'una dècada. *Autonomies. Revista Catalana de dret públic*, (21), 15-30. <http://revistes.eapc.gencat.cat/index.php/rcdp/article/view/1936>

Wydick, R. C. (2005). *Plain English for Lawyers* (5a ed.). Carolina Academic Press; Durham, North Carolina.

Xirinachs i Codina, M. (2012). La Comissió Assessora de Llenguatge Administratiu (CALA). *Terminàlia*, (5), 65-67. <https://raco.cat/index.php/Terminalia/article/view/76210/345156>

YouTube. (25 de febrer de 2022). Web principal de YouTube. <https://www.youtube.com/>

9.- Normativa, jurisprudència, doctrina i actes administratius

Acuerdo interinstitucional de 22 de diciembre de 1998 Relativo a las directrices comunes sobre la calidad de la redacción de la legislación comunitaria. (DO C [en línia], núm. 73, 17-03-1999, 1-4).
<[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ES/TXT/?uri=CELEX:31999Y0317\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ES/TXT/?uri=CELEX:31999Y0317(01))>.[Consulta: 15 febrer 2022].

Catalunya. Decret de 14 de maig de 1979, pel qual es restableix l'Escola d'Administració Pública de Catalunya. (DOGC [en línia], núm. 22, 1-6-1979, p. 256-258).
<<https://dogc.gencat.cat/ca/document-del-dogc/?documentId=183>>.[Consulta: 14 febrer 2022].

Catalunya. Llei orgànica 4/1979, de 18 de desembre, de l'Estatut d'autonomia de Catalunya. (BOE [en línia], núm. 306, 22-12-1979, p. 29363-29370).
<<https://www.boe.es/buscar/doc.php?id=BOE-A-1979-30178>>.[Consulta: 22 febrer 2022].

Catalunya. Decret 90/1980, de 27 de juny, sobre la normalització de l'ús del català en els òrgans de l'Administració de la Generalitat de Catalunya, dels organismes autònoms i d'altres institucions que en dependent o hi estan vinculades. (DOGC [en línia], núm. 74, 16-7-1980, p. 1147-1148).
<<https://dogc.gencat.cat/ca/document-del-dogc/?documentId=1456>>.[Consulta: 14 febrer 2022].

Catalunya. Llei 7/1983, de 18 d'abril, de normalització lingüística a Catalunya. (DOGC [en línia], núm. 322, 22-4-1983, p. 892-895).
<<https://dogc.gencat.cat/ca/document-del-dogc/?documentId=12299>>.[Consulta: 14 febrer 2022].

Catalunya. Llei 10/1983, de 30 de maig, de creació de l'ens públic Corporació Catalana de Ràdio i Televisió i de regulació dels serveis de radiofusió i televisió de la Generalitat de Catalunya. (DOGC [en línia], núm. 337, 14-06-1983, p. 1480-1484).
<<https://dogc.gencat.cat/ca/document-del-dogc/?documentId=13560>>.[Consulta: 14 febrer 2022].

Catalunya. Llei 17/1985, de 23 de juliol, de la funció pública de l'Administració de la Generalitat. (DOGC [en línia], núm. 569, 31-7-1985, p. 2562-2574).
<<https://dogc.gencat.cat/ca/document-del-dogc/?documentId=239290>>.[Consulta: 14 febrer 2022].

Catalunya. Decret 23/1986, de 30 de gener, pel qual es crea el Comitè Assessor per a l'estudi de l'organització de l'Administració de la Generalitat. (DOGC [en línia], núm. 651, 19-2-1986, p. 491).
<<https://dogc.gencat.cat/ca/document-del-dogc/?documentId=16373>>.[Consulta: 14 febrer 2022].

Catalunya. Decret 41/1986, de 13 de febrer, de creació d'òrgans auxiliars de la Comissió per a la Normalització Lingüística i de la Direcció General de Política Lingüística. (DOGC [en línia], núm. 661, 14-03-1986, p. 774-775).
<<https://dogc.gencat.cat/ca/document-del-dogc/?documentId=17972>>.[Consulta: 14 febrer 2022].

Catalunya. Decret 107/1987, de 13 de març, pel qual es regula l'ús de les llengües oficials per part de l'Administració de la Generalitat de Catalunya. (DOGC [en línia], núm. 827, 10-4-1987, p. 1413-1414).
<<https://dogc.gencat.cat/ca/document-del-dogc/?documentId=33449>>.[Consulta: 14 febrer 2022].

Catalunya. Llei 24/1987, de 28 de desembre, de creació de l'Entitat Autònoma del Diari Oficial i de Publicacions de la Generalitat de Catalunya. (DOGC [en línia], núm. 933, 30-12-1987, p. 4608).

<<https://dogc.gencat.cat/ca/document-del-dogc/?documentId=31490>>.[Consulta: 14 febrer 2022].

Catalunya. Llei 8/1991, de 3 de maig, sobre l'autoritat lingüística de l'Institut d'Estudis Catalans. (DOGC [en línia], núm. 1440, 8-5-1991, p. 2412).

<<https://dogc.gencat.cat/ca/document-del-dogc/?documentId=71187>>.[Consulta: 14 febrer 2022].

Catalunya. Llei 7/1996, de 5 de juliol, d'organització dels serveis jurídics de l'Administració de la Generalitat de Catalunya. (DOGC [en línia], núm. 2232, 19-7-1996, p. 7231-7233).

<<https://dogc.gencat.cat/ca/document-del-dogc/?documentId=136518>>.[Consulta: 14 febrer 2022].

Catalunya. Decret 123/1997, de 13 de maig, pel qual s'aprova el Reglament general de provisió de llocs de treball i promoció professional dels funcionaris de l'Administració de la Generalitat de Catalunya. (DOGC [en línia], núm. 2398, 26-5-1997, p. 5670-5684).

<<https://dogc.gencat.cat/ca/document-del-dogc/?documentId=144359>>.[Consulta: 14 febrer 2022].

Catalunya. Decret legislatiu 1/1997, de 31 d'octubre, pel qual s'aprova la refosa en un Text únic dels preceptes de determinats textos legals vigents a Catalunya en matèria de funció pública. (DOGC [en línia], núm. 2509A, 3-11-1997, p. 12438-12456).

<<https://dogc.gencat.cat/ca/document-del-dogc/?documentId=174084>>.[Consulta: 14 febrer 2022].

Catalunya. Llei 1/1998, de 7 de gener, de política lingüística. (DOGC [en línia], núm. 2553, 9-1-1998, p. 291-297).

<<https://dogc.gencat.cat/ca/document-del-dogc/?documentId=171269>>.[Consulta: 14 febrer 2022].

Catalunya. Ordre de 21 d'octubre de 1999, per la qual es regula la Comissió Assessora de Llenguatge Administratiu. (DOGC [en línia], núm. 3009, 5-11-1999, p. 14109).

<<https://dogc.gencat.cat/ca/document-del-dogc/?documentId=211265>>.[Consulta: 14 febrer 2022].

Catalunya. Llei 18/2000, de 29 de desembre, per la qual es regula la publicitat institucional. (DOGC [en línia], núm. 3300, 8-1-2001, p. 331-332).

<<https://dogc.gencat.cat/ca/document-del-dogc/?documentId=247164>>.[Consulta: 15 febrer 2022].

Catalunya. Decret 99/2001, de 3 d'abril, de primera modificació del Decret 36/1998, de 4 de febrer, de mesures per a l'aplicació de la Llei 1/1998, de 7 de gener, de política lingüística. (DOGC [en línia], núm. 3369, 17-04-2001, p. 5598).

<<https://dogc.gencat.cat/ca/document-del-dogc/?documentId=262825>>.[Consulta: 14 febrer 2022].

Catalunya. Decret 152/2001, de 29 de maig, sobre avaluació i certificació de coneixements de català. (DOGC [en línia], núm. 3406, 11-6-2001, p. 8562).

<<https://dogc.gencat.cat/ca/document-del-dogc/?documentId=258187>>.[Consulta: 14 febrer 2022].

Catalunya. Decret 57/2002, de 19 de febrer, de modificació del Decret 257/1997, de 30 de setembre, pel qual s'aprova el Reglament dels serveis jurídics de l'Administració de la Generalitat de Catalunya. (DOGC [en línia], núm. 3584, 27-2-2002, p. 3639-3645).

<<https://dogc.gencat.cat/ca/document-del-dogc/?documentId=280235>>.[Consulta: 14 febrer 2022].

Catalunya. Decret 162/2002, de 28 de maig, de modificació del Decret 107/1987, de 13 de març, pel qual es regula l'ús de les llengües oficials per part de l'Administració de la Generalitat de Catalunya,

amb l'objecte de promoure l'ús d'un llenguatge simplificat i no discriminatori i de la terminologia catalana normalitzada. (DOGC [en línia], núm. 3660, 19-6-2002, p. 11118).

<<https://dogc.gencat.cat/ca/document-del-dogc/?documentId=271421>>.[Consulta: 15 febrer 2022].

Catalunya. Decret 161/2002, d'11 de juny, sobre l'acreditació del coneixement del català i l'aranès en els processos de selecció de personal i de provisió de llocs de treball de les administracions públiques de Catalunya. (DOGC [en línia], núm. 3660, 19-6-2002, p. 11110-11114).

<<https://dogc.gencat.cat/ca/document-del-dogc/?documentId=275078>>.[Consulta: 14 febrer 2022].

Catalunya. Llei 29/2002, de 30 de desembre. Primera llei del Codi civil de Catalunya. (DOGC [en línia], núm. 3798, 13-1-2003, p. 486-490).

<<https://dogc.gencat.cat/ca/document-del-dogc/?documentId=306867>>.[Consulta: 15 febrer 2022].

Catalunya. Decret 386/2004, de 21 de setembre, pel qual es modifica el Decret 152/2001, de 29 de maig, sobre avaluació i certificació de coneixements de català. (DOGC [en línia], núm. 4225, 23-9-2004, p. 17759-17762).

<<https://dogc.gencat.cat/ca/document-del-dogc/?documentId=365404>>.[Consulta: 15 febrer 2022].

Catalunya. Decret 3/2006, de 17 de gener, pel qual es modifica el Decret 152/2001, de 29 de maig, sobre avaluació i certificació de coneixements de català. (DOGC [en línia], núm. 4554, 19-1-2006, p. 2854).

<<https://dogc.gencat.cat/ca/document-del-dogc/?documentId=443333>>.[Consulta: 15 febrer 2022].

Catalunya. Decret 108/2006, de 25 d'abril, pel qual s'aprova la modificació dels Estatuts del Consorci del Centre de Terminologia Termcat. (DOGC [en línia], núm. 4622, 27-4-2006, p. 18769-18770).

<<https://dogc.gencat.cat/ca/document-del-dogc/?documentId=461830>>.[Consulta: 15 febrer 2022].

Catalunya. Llei orgànica 6/2006, de 19 de juliol, de reforma de l'Estatut d'autonomia de Catalunya. (BOE [en línia], núm. 172, 20-7-2006, p. 27269-27310).

<<https://www.boe.es/buscar/doc.php?id=BOE-A-2006-13087>>.[Consulta: 22 febrer 2022].

Catalunya. Llei 2/2007, del 5 de juny, del Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya. (DOGC [en línia], núm. 4902, 12-6-2007, p. 19769-19772).

<<https://dogc.gencat.cat/ca/document-del-dogc/?documentId=450503>>.[Consulta: 15 febrer 2022].

Catalunya. Resolució GAP/1644/2007, de 28 de maig, per la qual s'aproven i es fan públiques les bases generals que regiran els processos selectius per a l'accés a cossos i escales de l'Administració de la Generalitat de Catalunya competència de la Direcció General de Funció Pública. (DOGC [en línia], núm. 4898, 6-6-2007, p. 19231-19236).

<<https://dogc.gencat.cat/ca/document-del-dogc/?documentId=444980>>.[Consulta: 15 febrer 2022].

Catalunya. Llei 11/2007, d'11 d'octubre, de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals. (DOGC [en línia], núm. 4990, 18-10-2007, p. 37773-37787).

<<https://dogc.gencat.cat/ca/document-del-dogc/?documentId=415418>>.[Consulta: 15 febrer 2022].

Catalunya. Llei 13/2008, del 5 de novembre, de la presidència de la Generalitat i del Govern. (DOGC [en línia], núm. 5256, 12-11-2008, p. 83113-83131).

<<https://dogc.gencat.cat/ca/document-del-dogc/?documentId=505053>>.[Consulta: 15 febrer 2022].

Catalunya. Llei 12/2009, del 10 de juliol, d'educació. (DOGC [en línia], núm. 5422, 16-7-2009, p. 56589-56682).

<<https://dogc.gencat.cat/ca/document-del-dogc/?documentId=480169>>. [Consulta: 15 febrer 2022].

Catalunya. Ordre VCP/491/2009, de 12 de novembre, per la qual es refonen i s'actualitzen els títols, diplomes i certificats equivalents als certificats de coneixements de català de la Secretaria de Política Lingüística. (DOGC [en línia], núm. 5511, 23-11-2009, p. 87875-87887).

<<https://dogc.gencat.cat/ca/document-del-dogc/?documentId=501140>>. [Consulta: 15 febrer 2022].

Catalunya. Llei 35/2010, de l'1 d'octubre, de l'occità, aranès a l'Aran. (DOGC [en línia], núm. 5745, 29-10-2010, p. 79058-79071).

<<https://dogc.gencat.cat/ca/document-del-dogc/?documentId=560046>>. [Consulta: 15 febrer 2022].

Catalunya. Decret 371/2011, de 19 de juliol, d'organització transversal de la política lingüística. (DOGC [en línia], núm. 5925, 21-7-2011, p. 41064-41067).

<<https://dogc.gencat.cat/ca/document-del-dogc/?documentId=584991>>. [Consulta: 15 febrer 2022].

Catalunya. Decret 395/2011, de 27 de setembre, de la Comissió de Codificació de Catalunya i de l'Observatori de Dret Privat de Catalunya. (DOGC [en línia], núm. 5974, 29-9-2011, p. 50244-50252).

<<https://dogc.gencat.cat/ca/document-del-dogc/?documentId=589062>>. [Consulta: 15 febrer 2022].

Catalunya. Llei 11/2011, del 29 de desembre, de reestructuració del sector públic per a agilitar l'activitat administrativa. (DOGC [en línia], núm. 6035, 30-12-2011, p. 66548-66606).

<<https://dogc.gencat.cat/ca/document-del-dogc/?documentId=595140>>. [Consulta: 15 febrer 2022].

Catalunya. Decret 3/2014, de 7 de gener, pel qual es modifica el Decret 152/2001, de 29 de maig, sobre avaluació i certificació de coneixements de català. (DOGC [en línia], núm. 6536, 9-1-2014, [3]).

<<https://dogc.gencat.cat/ca/document-del-dogc/?documentId=651983>>. [Consulta: 15 febrer 2022].

Catalunya. Llei 10/2014, del 26 de setembre, de consultes populars no referendàries i d'altres formes de participació ciutadana. (DOGC [en línia], núm. 6715, 27-9-2014, [19]).

<<https://dogc.gencat.cat/ca/document-del-dogc/?documentId=671069>>. [Consulta: 25 febrer 2022].

Catalunya. Llei 13/2014, del 30 d'octubre, d'accessibilitat. (DOGC [en línia], núm. 6742, 4-11-2014, [39]).

<<https://dogc.gencat.cat/ca/document-del-dogc/?documentId=673958>>. [Consulta: 15 febrer 2022].

Catalunya. Llei 19/2014, del 29 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i bon govern. (DOGC [en línia], núm. 6780, 31-12-2014, [38]).

<<https://dogc.gencat.cat/ca/document-del-dogc/?documentId=680124>>. [Consulta: 15 febrer 2022].

Catalunya. Decret 180/2014, de 30 de desembre, sobre el certificat de coneixements de llenguatge jurídic (nivell J). (DOGC [en línia], núm. 6780, 31-12-2014, [5]).

<<https://dogc.gencat.cat/ca/document-del-dogc/?documentId=680107>>. [Consulta: 15 febrer 2022].

Catalunya. Llei 1/2015, del 5 de febrer, del règim especial d'Aran. (DOGC [en línia], núm. 6810A, 13-2-2015, [64]).

<<https://dogc.gencat.cat/ca/document-del-dogc/?documentId=684738>>. [Consulta: 15 febrer 2022].

Catalunya. Llei 6/2015, del 13 de maig, d'harmonització del Codi civil de Catalunya. (DOGC [en línia], núm. 6875, 20-5-2015, [7]).

<<https://dogc.gencat.cat/ca/document-del-dogc/?documentId=694136>>. [Consulta: 15 febrer 2022].

Catalunya. Text consolidat dels Estatuts del règim i el govern interiors del Parlament de Catalunya, aprovat per la Mesa del Parlament en la sessió tinguda el dia 3 de maig de 2016. (en línia).

<<https://www.parlament.cat/document/composicio/205069324.pdf>>. [Consulta: 25 febrer 2022].

Catalunya. Text refós del Reglament del Parlament, aprovat per la Mesa del Parlament, una vegada escoltada la Junta de Portaveus, el 20 de febrer de 2018. (en línia).

<<https://www.parlament.cat/document/catalog/165484.pdf>>. [Consulta: 25 febrer 2022].

Catalunya. Decret 218/2018, de 9 d'octubre, pel qual es modifica el Decret 180/2014, de 30 de desembre, sobre el certificat de coneixements de llenguatge jurídic (nivell J). (DOGC [en línia], núm. 7724, 11-10-2018, [3]).

<<https://dogc.gencat.cat/ca/document-del-dogc/?documentId=828314>>. [Consulta: 15 febrer 2022].

Catalunya. Ordre PRE/61/2019, de 3 d'abril, per la qual s'aprova la Carta de serveis del Diari Oficial i de Publicacions de la Generalitat de Catalunya. (DOGC [en línia], núm. 7849, 8-4-2019, [14]).

<<https://dogc.gencat.cat/ca/document-del-dogc/?documentId=846289>>. [Consulta: 15 febrer 2022].

Catalunya. Resolució PDA/2907/2019, de 7 de novembre, per la qual es convoca el procés de selecció per proveir 760 places de l'escala superior d'administració general del cos superior d'administració (grup A, subgrup A1) de la Generalitat de Catalunya (núm. de registre de la convocatòria 242). (DOGC [en línia], núm. 8000, 12-11-2019, [25]).

<<https://dogc.gencat.cat/ca/document-del-dogc/?documentId=861293>>. [Consulta: 15 febrer 2022].

Catalunya. Decret 244/2019, de 26 de novembre, d'organització de l'Entitat Autònoma del Diari Oficial i de Publicacions de la Generalitat de Catalunya. (DOGC [en línia], núm. 8012, 28-11-2019, [4]).

<<https://dogc.gencat.cat/ca/document-del-dogc/?documentId=862657>>. [Consulta: 15 febrer 2022].

Catalunya. Resolució PDA/1320/2020, de 8 de juny, per la qual es convoca el procés selectiu per proveir 10 places del cos d'advocacia (subgrup A1) de la Generalitat de Catalunya (núm. de registre de la convocatòria 244). (DOGC [en línia], núm. 8156, 17-06-2020, [12]).

<<https://dogc.gencat.cat/ca/document-del-dogc/?documentId=875402>>. [Consulta: 15 febrer 2022].

Catalunya. Decret 76/2020, de 4 d'agost, d'Administració digital. (DOGC [en línia], núm. 8195, 6-8-2020, [39]).

<<https://dogc.gencat.cat/ca/document-del-dogc/?documentId=879889>>. [Consulta: 25 febrer 2022].

Catalunya. Decret 114/2020, de 30 de setembre, de substitució del president de la Generalitat de Catalunya. (DOGC [en línia], núm. 8237A, 30-9-2020, [3]).

<<https://dogc.gencat.cat/ca/document-del-dogc/?documentId=882911>>. [Consulta: 25 febrer 2022].

Catalunya. Decret 152/2020, de 29 de desembre, pel qual es regula el Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya. (DOGC [en línia], núm. 8306, 30-12-2020, [10]).

<<https://dogc.gencat.cat/ca/document-del-dogc/?documentId=890138>>.[Consulta: 15 febrer 2022].

Catalunya. ACORD GOV/32/2021, de 23 de març, pel qual s'autoritza la modificació dels Estatuts del Consorci Institut Català d'Avaluació de Polítiques Públiques (Ivàlua), i se n'aprova el text íntegre. (DOGC [en línia], núm. 8373, 25-3-2021, [10]).

<<https://dogc.gencat.cat/ca/document-del-dogc/?documentId=896549>>.[Consulta: 25 febrer 2022].

Catalunya. Decret 6/2021, de 9 de febrer, de simplificació de disposicions reglamentàries adoptades entre 1977 i 1985. (DOGC [en línia], núm. 8339, 11-2-2021, [59]).

<<https://dogc.gencat.cat/ca/document-del-dogc/?documentId=893066>>.[Consulta: 15 febrer 2022].

Catalunya. Decret 257/2021, de 22 de juny, de reestructuració del Departament de Cultura. (DOGC [en línia], núm. 8442, 23-6-2021, [6]).

<<https://dogc.gencat.cat/ca/document-del-dogc/?documentId=904431>>.[Consulta: 25 febrer 2022].

Catalunya. Acord del Govern, del 21 de setembre de 2021, pel qual s'aprova el Pla de Govern per a la XIV legislatura.

<<https://documents.dadesobertes.gencat.cat/acordsgovern/docs/SIG21PRE1576.pdf>>.[Consulta: 22 febrer 2022].

Catalunya. Acord del Govern, del 19 d'octubre de 2021, pel qual s'aprova el Pla normatiu del Govern de la Generalitat de Catalunya per als anys 2021-2023.

<<https://documents.dadesobertes.gencat.cat/acordsgovern/docs/SIG21PRE1632.pdf>>.[Consulta: 22 febrer 2022].

Dictamen de la Comissió Jurídica Assessora 298/2019, de 3 d'octubre. Consulta formulada pel Departament de la Presidència en matèria de simplificació normativa i sobre l'aplicació de la tècnica de la derogació.

<<https://portaldogc.gencat.cat/utillsEADOP/PDF/noDOGC/1766512.pdf>>.[Consulta: 22 febrer 2022].

Directiva (UE) 2016/2102 del Parlamento Europeu y del Consejo, de 26 de octubre de 2016, sobre la accesibilidad de los sitios web y aplicaciones para dispositivos móviles de los organismos del sector público. (DOUE L [en línia], núm. 327, 2-12-2016, 1-15).

<<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/es/TXT/?uri=CELEX:32016L2102>>.[Consulta: 15 febrer 2022].

Directiva (UE) 2019/882 del Parlamento Europeo y del Consejo, de 17 de abril de 2019, sobre los requisitos de accesibilidad de los productos y servicios. (DOUE L [en línia], núm. 151, 7-6-2019, 70-115).

<<https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2019/882/oj?locale=es>>.[Consulta: 15 febrer 2022].

Estat espanyol. Real Decreto de 24 de julio de 1889 por el que se publica el Código Civil. (BOE [en línia], Gaceta de Madrid, núm. 206, 25-7-1889, p. 249-259).

<<https://www.boe.es/buscar/doc.php?id=BOE-A-1889-4763>>.[Consulta: 15 febrer 2022].

Estat espanyol. Decreto 1836/1974, de 31 de mayo, por el que se sanciona con fuerza de Ley el texto articulado del título preliminar del Código Civil. (BOE [en línia], núm. 163, 9-7-1974, p. 14269-14275).

<<https://www.boe.es/buscar/doc.php?id=BOE-A-1974-1083>>.[Consulta: 15 febrer 2022].

Estat espanyol. Constitución española. (BOE [en línia], núm. 311, 29-12-1978, p. 29313-29424).
<<https://www.boe.es/buscar/doc.php?id=BOE-A-1978-31229>>.[Consulta: 15 febrer 2022].

Estat espanyol. Real Decreto 489/1997, de 14 de abril, sobre publicación de las Leyes en las lenguas cooficiales de las Comunidades Autónomas. (BOE [en línia], núm. 92, 17-4-1997, p. 12115-12116).
<<https://www.boe.es/buscar/doc.php?id=BOE-A-1997-8204>>.[Consulta: 25 febrer 2022].

Estat espanyol. Resolución de 28 de julio de 2005, de la Subsecretaría, por la que se da publicidad al Acuerdo del Consejo de Ministros, de 22 de julio de 2005, por el que se aprueban las Directrices de técnica normativa. (BOE [en línia], núm. 180, 29-7-2005, p. 26878-26890).
<<https://www.boe.es/eli/es/res/2005/07/28/1>>.[Consulta: 15 febrer 2022].

Estat espanyol. Resolución de 28 de octubre de 2005, de la Secretaría de Estado de Justicia, por la que se dispone la publicación del Acuerdo del Consejo de Ministros de 21 de octubre de 2005, por el que se aprueba el Plan de Transparencia Judicial. (BOE [en línia], núm. 261, 1-11-2005, p. 35729-35755).
<https://www.boe.es/diario_boe/txt.php?id=BOE-A-2005-17951>.[Consulta: 15 febrer 2022].

Estat espanyol. Ley 29/2005, de 29 de diciembre, de Publicidad y Comunicación Institucional. (BOE [en línia], núm. 312, 30-12-2005, p. 42902-42905).
<<https://www.boe.es/buscar/doc.php?id=BOE-A-2005-21524>>.[Consulta: 15 febrer 2022].

Estat espanyol. Resolución de 21 de enero de 2010, de la Subsecretaría, por la que se publica el Acuerdo del Consejo de Ministros de 30 de diciembre de 2009, para constituir la Comisión de Modernización del Lenguaje Jurídico. (BOE [en línia], núm. 27, 1-2-2010, p. 9107-9108).
<<https://www.boe.es/buscar/doc.php?id=BOE-A-2010-1522>>.[Consulta: 15 febrer 2022].

Estat espanyol. Ley 39/2015, de 1 de octubre, del Procedimiento Administrativo Común de las Administraciones Públicas. (BOE [en línia], núm. 236, 2-10-2015, p. 89343-89410).
<<https://www.boe.es/buscar/doc.php?id=BOE-A-2015-10565>>.[Consulta: 15 febrer 2022].

Estat espanyol. Real Decreto Legislativo 2/2015, de 23 de octubre, por el que se aprueba el texto refundido de la Ley del Estatuto de los Trabajadores. (BOE [en línia], núm. 255, 24-10-2015, p. 100244-100308).
<<https://www.boe.es/buscar/doc.php?id=BOE-A-2015-11430>>.[Consulta: 25 febrer 2022].

Estat espanyol. Real decreto 1112/2018, de 7 de septiembre, sobre accesibilidad de los sitios web y aplicaciones para dispositivos móviles del sector público. (BOE [en línia], núm. 227, 19-09-2018, p. 90533-90549).
<<https://www.boe.es/eli/es/rd/2018/09/07/1112>>.[Consulta: 15 febrer 2022].

Estats Units d'Amèrica. Public Law 111-274–Oct. 13, 2010 «Plain Writing Act of 2010».
<<https://www.govinfo.gov/content/pkg/PLAW-111publ274/pdf/PLAW-111publ274.pdf>>.[Consulta: 22 febrer 2022].

Sentència del Tribunal Constitucional 136/2011, del 13 de setembre de 2011. (BOE [en línia], núm. 245, 11-10-2011, Suplement del Tribunal Constitucional, p. 10-72).
<<https://www.boe.es/buscar/doc.php?id=BOE-A-2011-16024>>.[Consulta: 15 febrer 2022].

Sentència del Tribunal Constitucional 100/2012, del 8 de maig de 2012. (BOE [en línia], núm. 134, 5-6-2012, Suplement del Tribunal Constitucional, p. 152-179).
<<https://www.boe.es/buscar/doc.php?id=BOE-A-2012-7510>>.[Consulta: 15 febrer 2022].

Sentència del Tribunal Constitucional 135/2018, del 13 de desembre de 2018. (BOE [en línia], núm. 13, 15-1-2019, p. 3074-3090).
<<https://www.boe.es/buscar/doc.php?id=BOE-A-2019-460>>.[Consulta: 15 febrer 2022].

10. Abreviacions

AGC: Administració de la Generalitat de Catalunya

AP: administracions públiques

BOE: Butlletí Oficial de l'Estat

CALA: Comissió Assessora de Llenguatge Administratiu

CAP: comunicació de l'Administració pública

CCLJ: certificat de coneixements de llenguatge jurídic

DOGC: Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya

EAPC: Escola d'Administració Pública de Catalunya

GGC: Govern de la Generalitat de Catalunya

LNC: llenguatge normatiu català

PC: Parlament de Catalunya

TFP: treball de final de Postgrau

